

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 137 (8453) CÜMƏ AXŞAMI, 16 iyul 2020-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan tərəfindən verilən bütün tapşırıqları şərəflə yerinə yetirir

İlham ƏLİYEV: "Son günlər ərzində baş vermiş toqquşmalar və qanlı döyüşlər Azərbaycan dövlətinin, ordusunun gücünü, xalqla iqtidar arasındakı birliyi bir daha göstərdi"

İyulun 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2020-ci ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı iclasda nitq söyləyib.

Prezident İlham Əliyevin nitqi

- Hər il olduğu kimi, biz bu il də plan üzrə altı ayın sosial-iqtisadi yekunlarını müzakirə edəcəyik. Bu ənənə öz bəhrəsini verir. Çünki bu toplantılarda həm görülmüş işlər, buraxılan nöqsanlar təhlil olunur, eyni zamanda gələcək fəaliyyətimiz üçün praktiki addımların atılması müəyyən edilir. Təbii ki, hər ilin əvvəlində il ərzində görülməli işlər haqqında qərar verilir, tədbirlər planı təsdiq olunur. Ancaq he-

Men Azərbaycan xalqı ilə bütün vacib məsələləri hamı bölüşürəm, həm məsləhətləşirəm, həm öz fikirlərimi, öz siyasətimni deyirəm və eyni zamanda xalqı narahət edən problemləri dərinlən təhlil edirəm.

yat yerində durmur. Həyat dəyişir və yeni çağırışlar üzə çıxır. Belə olan halda, əlbəttə ki, biz öz planlarımızda da düzəlişlər etməliyik və edirik. Bu düzəlişlərin əsas məqsədi ölkəmizin uğurlu inkişafını sürətləndirmək, bunu təmin etməkdir. Ona görə biz bu gün də ənənəvi olaraq bu məsələləri müzakirə edəcəyik.

Ardı 2-ci səh.

İlham ƏLİYEV: "Vətən uğrunda həlak olmuş hərbi qulluqçularımızın qəhrəmanlığı heç vaxt unudulmayacaq, onların qisası alınıb və alınacaq"

İyulun 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev döyüş zamanı müdafiənin ön xəttində olarkən qəhrəmancasına şəhid olmuş general-mayor Polad Həşimovun anası Səmayə xanım və polkovnik İlqar Mirzəyev oğlu Elvinlə telefonla danışdı. Dövlətimizin başçısı şəhidlərin ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verib, onlara Allahdan rəhmət və sabir diləyib. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Vətən uğrunda həlak olmuş hərbi qulluqçularımızın qəhrəmanlığı heç vaxt unudulmayacaq, onların qisası alınmış və alınacaq, qanları yerdə qalmayacaq.

Səmayə Həşimova və Elvin Mirzəyev Prezident İlham Əliyevə telefon zənginə və başsağlığına görə minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Azərbaycanı anarxiyaya sürükləmək mümkün deyil

Güclü dövlətimiz, milli həmrəyliyimiz və xalqımızın öz rəhbəri ətrafında sıx səfərbər olması antimitill qrupların pozuculuq planlarını iflasa uğradır

Bu günlərdə Tovuz rayonu istiqamətində ordumuzun mövqelərini ələ keçirmək istəyən Ermənistan bu hərəkəti ilə işğalçılıq siyasəti yürütdüyünü və təcavüzkar dövlət olduğunu bir daha təsdiq etdi. Azərbaycan Ordusu düşmənin bu niyyətinin qarşısını qəhrəmanlıqla aldı. Əks-hərmlə və zərbələrlə geri qaçmağa məcbur olan ermənilər xeyli canlı itki verdilər, hərbi texnika sarıdan tələfata məruz qaldılar.

Yüksək döyüş əzminin və vətənpərvərliyin təsdiqi

Bu hadisə, ilk növbədə, məlum həqiqətləri yenidən bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Belə ki, beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın istənilən an Ermənistanı sarsıdıcı məğlubiyyətə uğratmağa qadir olduğunu gördü.

Ardı 10-cu səh.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı davam edən təcavüzü və dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində törətdiyi son təxribatları ilə əlaqədar siyasi partiyaların milli həmrəyliyə dair BƏYANATI

İyul ayının 12-də Ermənistan hərbi qüvvələri dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrinin mövqelərinə qəfildən və xaincəsinə hücum edərək növbəti hərbi təxribat törətmişdir. Azərbaycan Ordusunun təxribatlarına və adekvat tədbirləri nəticəsində erməni tərəfinin hücumunun qarşısı qətiyyətlə alınmış, düşməne la-

yıqlı cavab verilmişdir. Erməni tərəfi ciddi itkilər verərək geri oturmağa məcbur edilmişdir. Erməni hərbiçiləri iyul ayının 13-də və 14-də də döyüşləri davam etdirmiş, habelə Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin digər istiqamətlərində təxribatlar törətməyə cəhdlər göstərmişlər. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin qətiyyətli zərbələri nəticəsində düşmənin dö-

yüş imkanları sarsıdılmış, böyük sayda hərbi texnikası və canlı qüvvəsi məhv edilmişdir. Düşməne layiqli cavab verən Silahlı Qüvvələrimiz də təəssüf ki, itkilərə məruz qalmışdır. Lakin onların qisası yerdə qalmayıb. Şanlı hərbiçilərimizin ölümünə bais olanlar həmişə olduğu kimi, ən ağır şəkildə cəzalarını alıblar.

Ardı 9-cu səh.

İLHAM ƏLİYEVİN XƏBƏRDARLIQLARI

Ermənistan və onun havadarları deyilənlərdən nəticə çıxarmalıdır

Lap qədimlərdə belə bir qayda da varmış: Mühərribə etməyə hazırlaşan dövlətlərin qoşunları qarşı-qarşıya düzülür, döyüşdən qabaq meydana orduların sərkərdələri, hər tərəfin ən güclüləri çıxır, qüvvələrini sınayardılar. Bəzən sərkərdəsi biabırçı şəkildə məğlub olan dövlətin ordusu döyüşdən imtina edərək təslim olardı.

Ağıllı yol sayılırdı: ordunu niyə qırdırınsınız?! Bu gün Ermənistan-Azərbaycan hərbi qarşılaşması qədim dövlətin adətini yada salır.

Aprəl müharibəsi və son dövrdə baş verənlər eyni şəkildə göstərdi ki, erməninin nə gücü gücümüzə çatır, nə də "sərkərdəsi" bir şeydir...

◆◆◆

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dünyada hörmət və nüfuzu libəl deyil, aybaay, günbəgün artır!

Buna səbəb onun gördüyü əməli işlər, dünya dövlətlərinə və xalqlarına etdiyi yaxşılıqlar, həyata keçirdiyi layihələr, beynəlxalq gündəmə çıxardığı həlli vacib problemlər, dalbadal irəliləyən təşəbbüslər, verdiyi faydalı təkliflərdir.

Bəli, İlham Əliyev Azərbaycanı dünya üçün maraqlı və əməkdaşlığa layiq ölkəyə çevirə bilib!

Bəli, İlham Əliyev dünya dövlətlərinin maraqlarını Azərbaycanın maraqları ilə uzlaşdırma bilib!

Bəli, İlham Əliyev uzaqgörən və düşünülmüş siyasətçi, hər dəfə atdığı hesablanmış addımları ilə qısa müddətdə dünyanın müasir liderləri ilə bir səviyyəyə yüksəlməyi bacarıb!

Odur ki, dünyada keçirilən ən nüfuzlu tədbirlərin sevilən və arzuolunan dəvətisi, ən ağıllı və maraqlı çıxışçısı, gərəklili və səmərəli təkliflərinin müəllifi statusunu da qazanıb!

Əlbəttə, buna sevinməyənlər də, paxıllıq edənlər də, qısqançlıqla yanaşanlar da var və bütün bunlar təbii sayılır...

İndi dünya yeni, bənzərsiz, həm də xoş olmayan dövrünü yaşayır - COVID-19 pandemiyası hər şeyi tərsinə çevirib.

Qapılar bağlanıb, dövlətlər öz qınına çəkilib, dərin iqtisadi böhran öz nəfəsini hiss etdirir.

Yenə görünən İlham Əliyevdir! Yenə yaranmış ağır vəziyyətdən çıxış yolunu görən və göstərən İlham Əliyevdir!

Yenə koronavirus balasına və iqtisadi böhrana qarşı ölkələri birliyə çağıran, bu birliyin yollarını və üsullarını, mübarizə vasitələrini göstərən İlham Əliyevdir:

■ Türkdillli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının videokonfrans formatında onlayn iclasını keçirdi;

■ dünya Qoşulmama Hərəkatının möhtəşəm videokonfransının təşəbbüscüsü və təşkilatçısı oldu;

■ BMT-nin Baş Assambleyasının xüsusi sessiyasının çağırılmasının müəllifinə çevrildi!

Bütün bunlar sülhə, əməkdaşlığa, xeyirxahlığa və insanlığa xidmət edir!

◆◆◆

Azərbaycanın həll edə bilmədiyi yeganə problem Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsidir! İlham Əliyev bu çoxillik münaqişəni də çözmək əzmindədir!

Son illərdə bu yolda bir-birindən qətiyyətli və inamlı addımlar atıb.

Əslində, işğal altındakı torpaqların azad edilməsi üçün zəruri işlərin hamısı görüldü:

■ Azərbaycanın güclü iqtisadiyyatı, hətta müdafiə sənaye kompleksini yaradıb;

■ ölkəmizin dünyada nüfuzu və çəkisi artıb, səsi və sözü daha ucadan və aydın eşidilməyə başlayıb;

■ mühüm beynəlxalq təşkilatlarda aparılan səmərəli fəaliyyət sayəsində Qarabağ həqiqətləri olduğu kimi qəbul edilməkdə və dəstəklənməkdədir;

■ ən müasir texnologiyalara əsaslanan silahlarla silahlanmış, mükəmməl təlim görmüş modern ordu yaradıb;

■ Ermənistanın faşist xislətli, yalançı və işğalçı dövlət olduğu dünya ictimaiyyətinə çatdırılıb!

Bütün bunlara nail olan Prezident İlham Əliyev son dövrlərdə mənfur düşməne dalbadal və bir-birindən güclü zərbələr də endirib:

■ 2016-cı ilin dördgünlük Aprəl müharibəsində min hektarla ərazini Lələtəpə yüksəkliyi təmsilində Azərbaycanın nəzarətinə qaytararaq, Cocuq Mərcanlı qəsəbəsini salib məkunlaşdırmaqla, əslində, geriye qayıdışın bünövrəsi qoyuldu!

■ Naxçıvanda Günnüt əməliyyatı sayəsində neinki böyük bir ərazi ələ keçirildi, üstəlik, Ermənistanın Gorusa və Laçına gedən yol nəzarətə alındı!

Əlbəttə, ağıllı olan dövlət başçısı yaranmış yeni situasiyanı anlamalı və xalqının gələcək taleyini (hələ indiki dilənçi vəziyyətini demirik) nəzərə almalı idi. Siyasi dərsləri tərməyə alıb hakimiyyətə meydana gələn Ermənistanın baş naziri Paşinyan işə problemlər burulğanında başını itirib.

Ardı 10-cu səh.

Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan tərəfindən

İlham ƏLİYEV: “Son günlər ərzində baş vermiş toqquşmalar və qanlı döyüşlər Azərbaycan dövlətinin, ordusunun gücünü, xalqla iqtidar arasındakı birliyi bir daha göstərdi”

Əvvəlki 1-ci səh.

Ancaq bundan əvvəl son günlər ərzində Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində baş vermiş hadisələr haqqında ictimaiyyətə məlumat vermək istərdim. Bildiyiniz kimi, iyulun 12-də erməni silahlı qüvvələri Azərbaycan mövqelərinə artilleriya atəşi ilə zərbə endirmişlər və bu gözənilməz zərbə nəticəsində bizim hərbiçilərimiz həlak olub, yaralanıb. Ondan sonra hər dəfə olduğu kimi, Ermənistan bu təxribatın səbəbkarı kimi Azərbaycanı göstərməyə cəhd etmişdir, halbuki bu, heç bir məntiqə sığmır. Bizim Ermənistanla Azərbaycanın dövlət sərhədində hər hansı bir hərbi məqsədimiz yoxdur. Bildiyiniz kimi, bir neçə il bundan əvvəl mənim tapşırıqlarımla sərhədin bir hissəsinin qorunması Sərhəd Qoşunlarına həvalə olunubdur. Bu da onu göstərir ki, bizim bu istiqamətdə hər hansı bir hərbi planımız yoxdur və prinsip etibarilə hərbi məqsədlər nöqtəyi-nəzərdən bunun heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Üstəgəl, Ermənistan dırnaqarası “Azərbaycan diversiyasını” əsaslandırmaq üçün çox ağılsız və hesab edirəm ki, onların səviyyəsinə uyğun səbəb göstərməyə cəhd etdi. Guya ki, Azərbaycanın hərbi qulluqçuları - iki nəfər UAZ maşını ilə Ermənistan sərhədini pozaraq hərbi diversiya törətməyə cəhd etmişlər. Sual olunur, hansı ölkənin ordusu hücumu iki zabit və əsgərle UAZ maşını ilə təşkil edir? Belkə Ermənistan ordusu belə “müdrək” hərbi əməliyyatlar hazırlamağa məşğuldur? Ancaq Azərbaycan Ordusu və dünyanın heç bir ordusu belə ağılsız addım atmaz. Yeni bu cəfəng versiyanın Ermənistan tərəfindən təqdim edilməsinin əsas səbəbi günahı bizim üzərimizə yıxmaqdır, hər dəfə olduğu kimi. Ancaq bu dəfə buna heç kim inanmayıb. Hərbi mü-təxəssis olmaq lazım deyil ki, bu cəfəng versiyaya insanlar inansın. Əsl vəziyyətə ondan ibarət idi ki, bir daha demək istəyirəm, bizim hərbi postumuz artilleriya atəşi ilə vurulub və bu çirkin addım nəticəsində hərbiçilərimiz həlak olublar. Dərhal mən bütün müvafiq göstərişlər verdim. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə göstəriş verdim ki, hərbiçilərimizin intiqamı alınmalıdır, onların qanı yerdə qalmamalıdır və düşməne ələ bir zərbə endirilməlidir ki, onu uzun illər bundan sonra yadından çıxarmasın. Eyni zamanda Prezident Administrasiyasına, Nazirlər Kabinetinə, aidiyyəti qurumlara göstəriş verilib ki, bütün beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın bu diversiyası ilə əlaqədar məlumatlandırılın, bu hadisə haqqında dolğun məlumat verilsin. Mən dərhal Təhlükəsizlik Şurasının toplantısını çağırırdım və orada qeyd etdim ki, operativ vəziyyətə imkan verən kimi, biz Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici ölkələrin nümayəndəliklərində işləyən hərbi attaşələri, jurnalistləri, əgər belə istək olarsa, səfirliklərin digər nümayəndələrini həmin bölgəyə dəvət edəcəyik, onları bu vəziyyətlə tanış edəcəyik və onlar yerində görcəkələr ki, bu təxribat törədən kimdir və bu təxribat nəticəsində həlak olanlar hansı ordunun əsgərləridir.

Bir daha demək istəyirəm ki, görülmüş operativ tədbirlər nəticəsində Ermənistan ordusu layiqli cavabını aldı. Mən Təhlükəsizlik Şurasının toplantısında artıq demişdim ki, Azərbaycan əsgər və zabitlərinin qanı yerdə qalmamalıdır. Onlara sarsıdıcı zərbələr endirilib və bu zərbələr əminəm ki, onlara yaxşı dərs oldu. Ancaq buna baxmayaraq, dünən və sərağatın onlar tərəfindən yenidən çirkin addımlar atılmışdır, növbəti dəfə hərbi təxribat törədilmişdir və bu təxribat nəticəsində yenə də bir neçə hərbiçimiz, o cümlədən general Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev həlak olmuşdur.

Bu gün səhər saatlarında general Polad Həşimovun anası Səmaye xanımın telefonla danışdım, ona başsağlığı verdim, Allahdan səbir dilədim. Onu əmin etdim ki, oğlunun, bizim qəhrəmanımızın qanı yerdə qalmayıb, onun qisası alındı və bundan sonra da alınacaqdır. Belə analara eşq olsun ki, xalqımız, dövlətimiz üçün bu cür övladlar, igidlər yetişdirib.

Bildirməliyəm ki, general Polad Həşimov orduda çox böyük hörmətə malik olan bir insandır. Aprel döyüşlərində öz rəşadətini göstərmişdir. Mənim tərəfindən iki dəfə yüksək dövlət ordeni ilə təltif edilmişdir. Mənim tərəfindən ona general rütbəsi verilmişdir. Polkovnik İlqar Mirzəyev oğlu Elvinlə bu gün səhəbt zamanı atasının qəhrəmanlığı haqqında danışdım. Dedim ki, o, atasına oxşamalıdır, bizim bütün gənclərimiz qəhrəmanlarımızı oxşamalıdır. Onların həyatı, torpaq, Vətən uğrunda göstərdikləri şücaət, qəhrəmanlıq hər bir gənc üçün nümunə olmalıdır. Biz fəxr edirik ki, Azərbaycan xalqı, Azərbaycan torpağı belə övladlar yetişdirir. Onların ailə üzvlərinə, yaxınlarına bir daha başsağlığı verirəm. Eyni zamanda son günlər ərzində həlak olmuş bütün insanların yaxınlarına, qohumlarına başsağlığı verirəm. Allah şəhidlərimizə rəh-

mət eləsin, Allah yaralı hərbiçilərimizə şəfa versin.

Təklif edirəm ki, bu günlər ərzində torpaq uğrunda qəhrəmancasına həlak olmuş hərbiçilərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükulla yad edilsin.

Allah rəhmət eləsin!

Bildirməliyəm ki, bu çirkin əməldən sonra mənim göstərişimlə qisas əməliyyatının ikinci fazası başlamışdır. Son iki gün ərzində düşməne növbəti dəfə sarsıdıcı zərbələr endirildi. Bizdə olan məlumata görə, onlarca erməni hərbiçisi məhv edildi, onların sərhədboyu yerləşən dayaq məntəqələrinin böyük hissəsi darmadağın edildi. O cümlədən onların bəhanə kimi gətirdiyi məlum postun da bütün infrastrukturunu darmadağın edildi, bu post artıq mövcud deyil. Düşmənin texnikası, silah-sursat anbarları, dayaq məntəqələri, avtomaşınlar, sistemlər, canlı qüvvənin yerləşdiyi yerlər Azərbaycan Ordusu tərəfindən dəqiq və sərəst atəşlə məhv edilmişdir. Əməliyyat haqqında bundan artıq demək istəməzdim. Çünki bu, hərbi sirdir, məxfi xarakter daşıyır. Ancaq biz bəzi videogörüntüləri paylaşdıq. Bu videogörüntülər Azərbaycan Ordusu tərəfindən keçirilmiş əməliyyatların cüzi bir hissəsidir. Nə mümkün olubsa, onu göstərmişik, hesab edirəm ki, indiki mərhələdə bundan artıq informasiya vermək düzgün olmazdı. Ancaq bu videosüjetlər açıq-aydın göstərir ki, düşmənin infrastrukturunu, canlı qüvvəsi, sənədləri, postları, dayaq məntəqələri nə qədər dəqiqliklə məhv edilir.

Deməliyəm ki, son günlər ərzində Azərbaycan Ordusu bir daha öz üstünlüyünü göstərdi. Mən hesab edirəm ki, bu əməliyyatın Azərbaycan Ordusunun şanlı tarixində öz yeri olacaqdır. Necə ki, 2016-cı ildə Aprel döyüşlərində düşməne dərs verdik və Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının bir hissəsini düşməndən əzətdik. İki il bundan əvvəl - 2018-ci ildə uğurlu Naxçıvan əməliyyatı nəticəsində on min hektardan çox torpaq sahəsi Azərbaycan Ordusu tərəfindən götürüldü və işğalçılar o bölgələrdən qovuldu. Azərbaycan Ordusu tərəfindən götürülmüş strateji yüksəkliklər imkan verir ki, biz Ermənistanın bir neçə yaşayış məntəqəsini nəzərdən edək. Ermənistandan Dağlıq Qarabağa gedən avtomobil yolu bizim nəzarətimizdədir. Vaxtilə - 1990-cı illərin əvvəllərində Naxçıvan ərazisinin bir hissəsini işğal etmiş Ermənistan qüvvələri həmin ərazilərdən qovuldu, çıxarıldı, o torpaqlarda Azərbaycan bayrağı ucaldıldı.

Bu əməliyyat - son günlər ərzində baş vermiş hərbi toqquşma bizim növbəti şanlı qələbəmizdir. Bunu Azərbaycan xalqı bilir. Mən bu günlərdə minlərlə vətəndaşdan məktub alıram və bu məktubların hamısı dəstək xarakterlidir. Beynəlxalq hərbi ekspertlər eyni fikirdədirlər və bunu

Bu gün xalq-iqtidar birliyi Azərbaycanda sabitliyin inkişafının əsas şərtidir.

o bölgədə real vəziyyət göstərir. Ermənistan qüvvələri bir santimetr belə Azərbaycan torpağına girə bilməmişlər və heç vaxt buna nail olmayacaqlar. Əksinə, əgər biz istəsəydik, bu gün Ermənistanın o ərazisində torpaqların böyük hissəsi nəzarətimizdə keçə bilərdi. Ancaq bizim qarşımızda belə məqsəd dayanmır.

Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində vəziyyətlə bağlı məlumat artıq verildi və bu gün operativ vəziyyət bizi tamamilə qane edir. Biz istənilən vaxtda, lazım olan vaxtda bu günlərdə yaradılmış əlavə imkanlardan, o cümlədən döyüş məntəqələrinin yeni yerləşməsindən istifadə edib öz sözüümüzü deyəcəyik. Aprel döyüşlərində olduğu kimi, məntur qonşu bu dəfə də ən çirkin əməllərə əl atdı. O da nədən ibarətdir? Bizim kəndlərimizi atəşə tutdu və bunun nəticəsində 76 yaşında ağsaqqal Əziz Əzizov həlak olmuşdur. Bu, bir daha onu göstərir ki, Ermənistan faşist dövlətdir.

Ermənistan heç vaxt açıq döyüşdə qələbə qazana bilməyib və bilməz. Torpaqların itirilməsi, bir daha demək istəyirəm ki, o vaxt hakimiyyətə göz dikmiş Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin və onun başında dayananların xeyanətidir. O vaxt Azərbaycan vəziyyəti qarşısındakı, hərə-mərcilik salmaq, hakimiyyəti yıxmaq üçün onlar Qarabağ bölgəsində xeyanət etmişlər. O vaxt o bölgədə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin batalionları və onların komandirlərinin bir neçəsi xeyanət etmişlər. Baxmayaraq ki, onların tərkibində cəsur və Vətəne bağlı insanlar döyüşürdülər, öz canlarını qurban vermişlər. Ancaq o vaxt Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin başında dayananlar neyin bahasına olursa-olsun hakimiyyətə gəlmək üçün torpaqları satdılar və beləliklə, o vaxtkı hakimiyyəti yıxa bildilər. O vaxt bizim torpaqlarımızın itirilməsi bilavasitə Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin xeyanətkar fəaliyyəti ilə bağlıdır. Ona görə

Ermənistan hər zaman bu imkanlardan faydalanıb. İndi də özləri gizlətməyə çalışırlar ki, o vaxt Azərbaycanda xaos, anarxiya idi, onlar bundan istifadə edib torpaqlarımızı zəbt etdilər. O vaxt Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Gənceni bombalaydı, Azərbaycan əsgərlərini esir götürmüşdü. Orada torpaq əldən gərdirdi, bürəda isə onlar hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırdılar və əfsuslar olsun ki, öz çirkin əməllərinə nail oldular. Hakimiyyətə gəldilər, daha çox torpaq verdilər, sonra da biabircasına qaçıb gizləndilər, fərariyyət etdilər. Bütün bunlar bizim tariximizdir.

Biz Ermənistan ancaq əliyalın insanlara qarşı vuruşub, qocalara, uşaqlara qarşı soyqırımı törədir. Xocalı soyqırımını törədənlər Ermənistanın siyasi rəhbərliyidir, keçmiş hakimiyyətidir, keçmiş iki prezidentdir hərbi cinayətkarlar. Xocalı soyqırımını zamanı bu cəlladlar tərəfindən 106 qadın, 63 uşaq öldürüldü. Əziz Əzizov da həmin erməni faşistlərin əməlləri nəticəsində həlak olmuşdur. Bildirməliyəm ki, ağsaqqal Əziz Əzizovun da qanı yerdə qalmayıb, qarşı tərəfə adekvat cavab verilib və veriləcəkdir, heç kimdə bu haqda şübhə olmasın.

Mən hesab edirəm ki, son günlər ərzində baş vermiş toqquşmalar və qanlı döyüşlər Azərbaycan dövlətinin, ordusunun gücünü, xalqla iqtidar arasındakı birliyi bir daha göstərdi.

O ki qaldı, bu erməni hərbi təxribatının səbəblərinə, əlbəttə ki, bu səbəblər biz tam dəqiqliklə bilə bilərik, bunu heç vaxt göstərməyəcəm. Ancaq bir çox məntəqli ehtimallar mövcuddur və bu haqda mən Azərbaycan vətəndaşları ilə öz fikirlərimi

Azərbaycan vətəndaşı öz torpağında ləyaqətlə yaşayır. Azərbaycan dövləti və Azərbaycan Ordusu onu qoruyur və qoruyacaqdır.

bölmək istərdim. Hesab edirəm ki, birinci səbəb Ermənistanda hazırda mövcud olan siyasi və iqtisadi böhrandır. Bu, heç kime sirr deyil. Xaricdən maliyyələşən, xarici fondlardan məhsul alan, texnologiyalarından bəhrələndən dəstə iki il bundan əvvəl hakimiyyəti qanunsuz yollarla zəbt edəndən sonra bir çox vədlər vermişdi. Ermənistanda çiçəklənən, cənnet olacağını vəd vermişdi. Bayan etmişdi ki, qısa müddət ərzində Ermənistanla on milyardlarla dollar sərməyə qoyulacaq, qısa müddət ərzində Ermənistan əhalisi 5 milyona çatacaq - halbuki indi Ermənistan əhalisi 2 milyondan azdır, - Ermənistanla bütün həyat yenidən qurulacaq, ədalət olacaq, demokratiya inkişaf edəcək, insan haqları qorunacaq və digər vədlər vermişdi. Erməni xalqı Sarkisyan rejimindən o qədər bezmişdir ki, o, kime istəsən inanardın. O çevriliş təşkil edənlərin başında başqa adam olsaydı, ona da gedib səs verəcəkdik. Çünki Sarkisyan re-

jiminə nifrət həddindən artıq böyük idi və bundan istifadə edib hakimiyyəti zor gücü ilə zəbt etmiş bu qruplaşma bu vədləri sonra yerinə yetirməli idi. Ancaq necə yerinə yetirsin ki, təcürbə yox, səriştə yox, daxili resurslar yox, xarici investisiyalar qoyulmayıb. Əksinə, xarici investoranı indidən çürüdürlər, məhkəmə çəkişmələrinə cəlb edirlər. Bu gün Ermənistanın ayaqda dayanmasını şərtləndirən strateji investitorları məhkəməyə çəkirlər, onları korruptsiyada ittiham edirlər, həтта necə deyirlər, belə bağlıdıqı ölkənin şirkətlərinə qarşı çirkin əməllər törədirlər. Əlbəttə ki, bütün bunlar istənilən potensial investoru qorxudacaqdır. Əgər sənün ölkəyə pul qoyan, orada infrastruktur yaradan, insanları işlə təmin edən ən yaxın şirkətlərə belə münasibət bəsləyirsən, onda başqa ölkələrin investoranı nə fikirləşsin??

Ona görə bu vədlərin iflası uğraması təbii ki, Ermənistanda artıq böhranlı vəziyyəti yaranmasına gətirib çıxarıb. Hakimiyyət buna necə reaksiya verir? Hakimiyyəti birləşdirmək əvəzinə, əksinə, indi siyasi məhsuldar yaradır, siyasi opponentlər həbs edilir, təqib olunur, onların toxunulmazlığı götürülür, konstitusiyaya kobudcasına pozulur, konstitusiyaya qanunsuz düzəlişlər edilir, hansı ki bu düzəlişlər ancaq referendumla oluna bilərdi. Bilirlər ki, referendumda bu düzəlişlər keçməyəcək. Hakimiyyət zəbt olunub və hakimiyyət bölgüsü yoxdur. Hakimiyyət bir adamın əlinə düşüb və demokratiyadan əsər-əlamət yoxdur və heç vaxt olmayıb. Əsər-əlamətə hansı demokratiya, insan haqlarından söhbət gedəcək. Amma indiki vəziyyət daha da acınacaq-

rəsmən açıq elan edilmiş BMT Baş Assambleyasının xüsusi sessiyası bunun əsas səbəbi olub. Çünki bu, ölkəmizin növbəti böyük uğurudur, növbəti böyük qələbəsidir, 130 ölkə bizi dəstəklədi. Azərbaycan o ölkədir ki, gündüzlü zəbt etmiş COVID-19 məsələsi diqqətə gətirildi, iki böyük zirvə görüşü keçirildi və ondan sonra BMT-nin Baş Assambleyasının xüsusi sessiyası. Budur səbəb. Səbəblər çox ola bilər. Sadəcə olaraq, mən öz fikirlərimizi bölüşmək istəyirəm, fakt odur ki, Ermənistanın hərbi təxribatı məhz bu vaxtlarda təsadüfən törədilməyib. Amma layiqli cavab verildi. Bir daha demək istəyirəm ki, Azərbaycan Ordusu vəziyyətlə tam nəzarət edir. Onu da bil-

Bizim hakimiyyət xalq hakimiyyətidir, xalqın iradəsinə əsaslanan hakimiyyətdir.

dirməliyəm ki, baxmayaraq, kəndlərimiz atəşə tutuldu, ağsaqqal həlak oldu, bizim kəndlərimizdə yaşayan insanlardan bir nəfər də yerindən tərpənmədi, bir nəfər də heç yerə getmədi. Amma bizdə olan operativ məlumatlara görə, Ermənistan bəzi kəndlər, bəzi şəhərlər boşaldı. İndi panika yaranıb. Bax, fərq budur. Azərbaycan vətəndaşı öz torpağında ləyaqətlə yaşayır. Azərbaycan dövləti və Azərbaycan Ordusu onu qoruyur və qoruyacaqdır.

Azərbaycan ictimaiyyətinin diqqətini bir məsələyə də çəkmək istərdim. O da ondan ibarətdir ki, bildiyiniz kimi, bu çirkin əməlləri törədəndən və Azərbaycan Ordusu tərəfindən layiqli cavab alandan sonra Ermənistan dərhal Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) müraciət etdi, dərhal onlardan yardım istədi, dərhal hay-haray qaldırdı ki, qoymayın bizi burada indi boğacaqlar, məhv edəcəklər. KTMT-nin buna nə dəxli var? Birincisi, Azərbaycan, bir daha demək istəyirəm ki, Ermənistanın dövlət sərhədini pozmayıb, təxribat törətməyib, Ermənistan ərazisində keçməyib. Belə olan halda KTMT-nin bu işə nə dəxli ola bilər? Bu bir. İkincisi, bu addım onların acizliyini, qorxaqlığını göstərir. Onu göstərir ki, Azərbaycan qarşısında təkbaşına duruş gətirə bilməyəcəklər və onu bilirlər. Biz də bunu bilirik. KTMT-yə müraciət etmək onların qorxaqlığının növbəti təzahürüdür. Onlar öz qorxaqlığını, rəhbərliyin qorxaqlığını bir daha göstərdilər. Yaxşı, qələt eləməsən, təxribat törətmisən, cinayət törətmisən, - cavab ver buna. Cavab ver və veribdir artıqlaması ilə. İndi onlar ölənlərin sayını gizlədirlər. Amma bizdə operativ məlumat var. Bəzi ölən erməni hərbiçiləri haqqında məlumatı biz vermişik, onlar gizlədirdilər. Biz məlumatı verəndən sonra onlar onu etiraf etdilər. Necə ki, Aprel döyüşlərində gizlətməmişdilər. Bu, bir daha onların acizliyini göstərir, digər tərəfdən, nəyi göstərir? Onların riyakar siyasətini

göstərir. Yaxşı, necə ola bilər ki, bu yaxınlarda heç bir üzv ölkədən soruşmadan KTMT-nin baş katibini həbs etmişən. Belə şeymi olar? Bu, tamamilə bütün beynəlxalq davranış qaydalarını pozan bir addım idi. KTMT-nin rəhbəri vəzifəsində olan insanı həbs etdilər. Onlara təzyiqləndirildikdən sonra onu buraxdılar, amma cinayət işi hələ bağlanmayıb, davam edir. Beynəlxalq təşkilatın ali nümayəndəsini həbs edir. Ondan sonra bir il ərzində KTMT-yə rəhbər nəzərdə tutulmuş şəxsin namizədliyini bloklayıb, veto qoyub. Çünki əlifba sırası ilə olmalı idi. Ermənistandan sonra Belarusun nümayəndəsi olmalı idi, onun namizədliyi verildi. Amma bir il imkan vermədi ki, o öz fəaliyyətinə başlasın. Budur KTMT-yə münasibət? Yaxşı, təxribat törətmisən, başından da zərbə almısən, indinə belə qaçıb KTMT-dən yardım istəyirsən? KTMT-nin Ermənistandan başqa bütün üzvləri bizim dostlarımızdır.

İndi xarici fondlardan maliyyələşən, hakimiyyət nümayəndələrinin demək olar ki, hamısının SOROS fondunun və buna oxşar fondların tör-töküntüləri olan bir dövlətə KTMT ölkələrinin münasibəti necə olmalıdır? Mən sual verirəm və bu sual hesab edirəm ki, ritorikdir. İndi nə oldu qaçıb KTMT-nin etəyindən yapışırsan. Cavab ver öz çirkin əməllərinə görə. Cavab verməsən və verəcəksən.

Onu da bildirməliyəm ki, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mən bu yaxınlarda Azərbaycan telekanallarına müsahibədə öz mövqeyimi, bizim prinsiplərimizi bir daha ifadə etdim. Azərbaycan xalqının bu mənasız danışıqlardan bezdiyini ifadə etdim. Ona görə bu məsələ ilə məşğul olanlar və bu günlər ərzində öz vasitəçilik təkliflərini irəli sürənlər bu haqda düşüncülər, Azərbaycan xalqının səbri tükənməz deyil. Bu gün biz güclü ordu yaratmışıq. Bu gün xalq-iqtidar birliyi Azərbaycanda sabitliyin inkişafının əsas şərtidir. Ona görə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı bir addım geri atmayacağıq. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilmişdir və bizim bu məsələ ilə bağlı fikrimiz qətidir.

O ki qaldı, bizim addımlarımıza, lazım olan vaxtda lazım olan addımları atırıq və atacağıq. Mən hələlik bundan artıq heç nə demək istəmirəm, hadisələr qabaqlamaq istəmirəm. Azərbaycan hadisələrə qabaqlamağı heç kime məsləhət görmürəm. Buna ehtiyac yoxdur. Bu, zərərli ola bilər. Nə vaxt, nəyi, necə etmək lazımdır, bunu biz bilirik. Hesab edirəm ki, yaxın tarix dəfələrlə bunu göstərir, həm siyasi müstəvidə, diplomatik müstəvidə, eyni zamanda döyüş meydanında. Nəyi ediriksə, dəqiqliklə edirik. Son dörd il ərzində üç əməliyyat keçirmişdik, üç toqquşma olmuşdur. Üçümdə də qalib gəlirdik. Üçümdə də bayrağımızı istədiyimiz yərə sancıdıq. Üçümdə də düşməne sarsıdıcı zərbələr endirdik. Bundan artıq hələ ki, nəse demək düzgün olmaz.

Mən bir məsələyə də toxunmaq istərdim. Bu da beynəlxalq aləmin bu hadisələrə reaksiyasıdır. Azərbaycan ictimaiyyəti bunu izləyir. Təxribat törədildəndən dərhal sonra - ayın 12-də güntorta saatlarında mən Prezident Administrasiyasına müvafiq göstərişlər verdim və bizim beynəlxalq təşkilatlardakı nümayəndələrin, o cümlədən parlamentlərarası təşkilatlarda nümayəndələrin hər biri təlimat aldı və təmsil olunduqları təşkilatların rəhbərlərinə məsələ ilə bağlı dolğun məlumat verdi.

Ancaq mən hesab edirəm ki, bizim diplomatik fəaliyyətimiz daha səmərəli ola bilər. Mən dəfələrlə demişəm ki, bizim diplomatiyamız hücum diplomatiyası olmalıdır, passiv, özünümüdfafə edən diplomatiya olmalıdır. Kiminsə xoşuna belə mənimə nə sözünüm deməkdən çəkinən diplomatiya olmalıdır. Mən bunu dəfələrlə demişəm, həm müxtəlif tədbirlərdə, həm Xarici İşlər Nazirliyində, Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliyi ilə görüşlərdə öz göstərmişəm ki, nə etməlisiniz. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı hansı addımları atmalıyıq. Xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən matbuatla necə işləməlisiniz. Azərbaycanın iqtisadi maraqlarını necə müdafiə etməlisiniz, Azərbaycan vətəndaşlarının hüquqlarını necə qoruyub saxlamalıdır. Diaspor təşkilatları ilə əlaqədar səmərəli işləri necə aparmalıdır. Beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanı necə təmsil etməlisiniz. Əfsuslar olsun ki, son vaxtlar bizim diplomatiyamız ölkəmizin uğurlu inkişafı ilə uzlaşmır, bəzi hallarda mənasız işlərlə, mənasız danışıqlarla məşğuldur. Düşmənlər ölkə ilə, bizimlə münaqişədə olan ölkə ilə COVID-19-a bağlı hansı danışıqlar aparıla bilər?! Bu, cəfəngiyatdır. Yeni nədir, biz Ermənistanla əməkdaşlığımızı başladırıq?!

Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan tərəfindən

İlham ƏLİYEV: “Son günlər ərzində baş vermiş toqquşmalar və qanlı döyüşlər Azərbaycan dövlətinin, ordusunun gücünü, xalqla iqtidar arasındakı birliyi bir daha göstərdi”

Əvvəlki 3-cü səh.

Baş Nazir Əli ƏSƏDOV çıxış edərək dedi:

- Təşəkkür edirik.

Möhtərəm cənab Prezident, bildiyiniz kimi, dünyanı bürümüş koronavirus epidemiyası ilə bağlı ilk olaraq bir qrup Azərbaycan vətəndaşı fevral ayından başlayaraq Çindən tətbiq edilərək xüsusi ayrılmış Qobustan xəstəxanasına karantinə gətirildi. Həmin dövrdən başlayaraq Azərbaycan sərhəd-keçid məntəqələri gücləndirilmiş iş rejiminə keçdi, xaricdən, xüsusən də epidemiyanın yayıldığı ölkələrdən gələn bütün şəxslərin mütləq şəkildə ciddi tibbi müayinədən keçirilməsinə qərar verildi. Xəstəliyin Azərbaycan ərazisində yarıda biləcəyi təhlükələrin qarşısının alınması, profilaktik və təxirəsalınmaz tədbirlərin operativ həyata keçirilməsi məqsədilə, cənab Prezident, Sizin sərəncamınızla 27 fevral tarixində Nazirlər Kabinetində yanında Operativ Qərargah yaradıldı. Sizin Operativ Qərargaha verdiyiniz ilk tapşırığınızla əsasən, xəstəliklə mübarizə aparmaq üçün təxirəsalınmaz qaydada xəstəxanaların virusla mübarizə üçün hazır vəziyyətə gətirilməsi, çarpayılıq fondunun artırılması və zəruri olan bütün tibbi avadanlıq və preparatların təchiz olunması istiqamətində vacib işlər aparılıb.

Cənab Prezident, bu gün koronavirus xəstələri ölkənin 35 şəhər və rayonunda yerləşən 50 xəstəxanasında müalicə alırlar. Bu xəstəxanaların 36-si Sizin sərəncamınızla son müddət ərzində inşa edildi. Qısa müddətdə modul tipli xəstəxanalar istifadəyə verilib. Əlavə olaraq, cənab Prezident, son günlər koronavirusla mübarizəyə ambulator tipli müəssisələr də cəlb olunub. Onların 40-ı Bakıda simptomuz yoxluması şəxslərə əvəz xidmət göstərmək üçün ayrılıb. Hazırda xəstəliyin müalicəsi üçün ayrılmış çarpayılıqın ümumi sayı 10 mindən artıqdır və bu istiqamətdə işlər aparılır. Qısa müddətdə 300-dən artıq süni tənəffüs aparatı ölkəyə gətirilib, xəstəxanalara verilib. Ən müasir ECMO cihazlarının sayı artırılıb. Cənab Prezident, son dövrdə təcili tibbi yardımın xidmətlərinə əhali tərəfindən müraciətlərin sayının artması səbəbindən əlavə avtomobillərə tələbat artır. Tapşırığınızla xaricdən sifariş olunmuş 84 avtomobil ölkəyə gətirilərək tibb müəssisələrinə paylanılıb. İyul-avqust aylarında əlavə olaraq 100 təcili yardım avtomobili gətiriləcək. Fevral ayında koronavirus infeksiyasının müəyyən olunması üçün ölkədə cəmi 6 xüsusilaşdırılmış laboratoriya mövcud idi və onların gün ərzində minə yaxın test aparılmağa imkanı var idi. Hazırda laboratoriyaların sayı 30-a çatdırılıb və gündəlik test imkanları 10 mindən çoxdur. Yaxın zamanlarda əlavə olaraq laboratoriyaların sayı çoxaldılacaq və testlərin sayı 12-13 minə keçəcək.

Məlum olduğu kimi, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı və epidemioloqların ümumi rəyinə görə, bu xəstəlikdən qorunmaq üçün tibbi maskalar vacibdir. Qısa müddət ərzində 50 milyon artıq maska Azərbaycanı ıxdal olunub. Sizin tapşırığınızla operativ görülmüş işlər nəticəsində yerli istehsal təşkil olunub və nəticədə 10 milyona qədər maska istehsal edildi. Bu gün Azərbaycanda 14 milyondan artıq maska var və yerli istehsal davam edir.

Cənab Prezident, Siz də qeyd etdiyiniz, karantin rejimi ilə əlaqədar mart ayının 14-dən etibarən Operativ Qərargah tərəfindən bəzi izolyasiya tədbirləri həyata keçirilməyə başlanılıb. Martın 24-dən isə “Sanitar-epidemioloji salamatlıq haqqında” qanuna əsasən xüsusi karantin rejimi tətbiq edildi və mərhələli şəkildə gücləndirilməyə başlandı. Karantin rejimi ilə əlaqədar görülmüş işlər və tətbiq olunmuş məhdudlaşdırıcı tədbirlər haqqında təbii olaraq mənti təsiri göstərdi.

Sizin Operativ Qərargah qarşısında qoyduğunuz vəzifələr dövlətin bütün imkan və resurslarını xəstəliklə mübarizəyə yönəltməsinə, vətəndaşlarımızın sağlamlığının qorunmasına üçün bütün tədbirlərin görülməsinə səfərbər olunaqdan ibarət idi. Bunun təsdiqi olaraq 19 mart tarixli sərəncamınızla pandemiyanın azyiyyət çəkən işsiz adamlara, aztəminatlı təbəqələrə, fəaliyyəti məhdudlaşdırılmış sahibkarlıq subyektlərinə kömək, ictimai iş yerlərinin yaradılması, özünüməşğulluq proqramının genişləndirilməsi, səhiyyə sistemini gücləndirilməsi məqsədilə 1,5 milyard manatlıq tədbirlər planı hazırlanıb. Ümumiyyətlə, bütün mənbələri hesabına iqtisadiyyata bu dövr ərzində bütövlükdə 3,5 milyard manat həcmində sosial-iqtisadi yardım paketi müəyyən edilmiş. Xüsusi karantin rejimi dövründə məhdudlaşdırıcı tədbirlər müsbət nəticə verdi və bu səbəbdən, Siz də qeyd etdiyiniz kimi, may ayının ortalarından Operativ Qərargah tərəfindən yumşalma prosesinin həyata keçirilməsinə başlanıldı. Lakin, əfsuslar olsun ki, bundan bir müddət sonra sanitar-epidemioloji qaydalara riayət olunmaması səbəbindən xəstəliyin sayı artdı. Bu cür

halların qarşısını almaq məqsədilə qərargah təkrar olaraq məhdudlaşdırıcı tədbirlərə el atmağa başladı və 16 şəhər və rayonda xüsusi karantin rejimi tətbiq olundu. Son günlərdə xəstəliklə əlaqədar rəqəmlərdə müsbət tendensiya müşahidə olunur və bu da pandemiya ilə mübarizədə həyata keçirilən tədbirlərin düzgün istiqamətdə aparılmasını təsdiqləyir.

Cənab Prezident, Sizin və hörmətli Mehriban xanımın göstərişi ilə Türkiyə, Rusiya və Kubadan olan böyük təcürbəyə malik tibb mütəxəssislərindən ibarət heyətin Azərbaycana gətirilməsi və xəstəxanalarda bizim həkimlərlə birgə işləməsi təşkil olunub. Həmçinin Çin Xalq Respublikası Hökuməti ilə aparılmış danışıqlara və müraciətimizə müvafiq olaraq Çin bu sahədə ixtisaslaşmış həkimləri və ekspertlərindən ibarət tibbi heyət ölkəmizdə pandemiya ilə mübarizəyə və bizim həkimlərlə təcrübə mübadiləsinə cəlb ediləcək.

Sizin həkimlərin əməyinə və fədakarlığına daim yüksək qiymət verməyinizin ifadəsi olaraq imzaladığınız sərəncama əsasən koronavirusla əlaqəli amak şəraitinə görə dövlət tibb müəssisələrində çalışan işçilərin sosial rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə onların əməkdaşlarına aylıq vəzifə maaşının 3-5 mislinədək müddətli əlavə müəyyən edildi. Mart-iyun ayları ərzində bu tədbirlərə iştirak edən işçilərin əməkdaşları dövlət büdcəsində bu məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına təmin olunub. Ümumiyyətlə, koronavirus pandemiyasının qarşısının alınması və onunla mübarizə üçün səhiyyə sahəsinə 250 milyon manatdan artıq vəsait ayrılıb.

Biz hər gün, hər dəqiqə ölkəmizin maraqlarını qorumalıyıq.

Möhtərəm cənab Prezident, Operativ Qərargahın bütün üzvləri adından Sizin qarşımızda qoyduğunuz tapşırığın mühlümlüyünü və məsuliyyətini tam dərk etdiyimizi bildiririk, onların icrası istiqamətində bundan sonra da çalışacağımızı söz veririk.

Koronavirus məsələsi ilə əlaqədar bunu da deməyə bilərəm. Dünya ölkələrini 130 ölkənin, bir ölkəni çıxmaq şərti ilə, Sizin təşəbbüsünüzdə dəstəkləməsi Sizin humanizminizi, liderliyinizi, ölkəmizə və Sizin şəxsiyyətinizə olan böyük hörməti bir daha nümayiş etdirir. Bu, birinci dəfə deyil ki, dünya rəhbərləri, dünya ölkələri Sizi dəstəkləyir.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm. **Prezident İlham ƏLİYEV:** Sağ olun. İndi COVID-lə bağlı bizim qarşımızda duran əsas məsələlərdən biri həkimlərin sayı ilə bağlıdır. Çünki mən bir dəfə bu haqda dedim. Biz indi yeni klinikalar açırıq, modul tipli xəstəxanalar açılır, o cümlədən indi Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xətti ilə 2100-dən çox çarpayılıq ilki xəstəxananın açılış nəzərdə tutulur, biri artıq açılıb. Ancaq həkimlərin sayı bizdə təbii ki, arta bilməz və belə olan halda xarici həkimlərə ehtiyacımız olacaq. Dediğiniz kimi, artıq üç ölkədən - Türkiyədən, Rusiyadan və Kubadan həkimlər gəlib. Əlbəttə ki, onlar üçün burada şərait yaradılıb. Bundan sonra bu istiqamətdə hansı addımlar nəzərdə tutulur və bu həkimlərin bir hissəsi gəlib gedib, onların yerinə başqa həkimlər gəlibmi, yoxsa yox? Bu haqda da qısa bir məlumat verir.

Baş Nazir Əli ƏSƏDOV: Cənab Prezident, Siz qeyd etdiyiniz kimi, Azərbaycanda indiyə qədər 10 modul tipli xəstəxana operativ şəkildə, çox qısa müddətdə təşkil olunub - 5-i Bakıda, digərləri regionlarda. Əlavə olaraq 6 modul xəstəxana da sifariş olunub, biri Naxçıvan Muxtar Respublikası, digərləri Bakı və bölgələr üçün. Bununla yanaşı, Siz və Mehriban xanım Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin 800 yerlik xəstəxanasının açılışında iştirak etdiniz. Ondan savayı, 1200-dən artıq yerlik orada əlavə...

Prezident İlham ƏLİYEV: Bunu mən bilirəm. Mənim sualım həkimlərlə bağlıdır.

Baş Nazir Əli ƏSƏDOV: 200-ə qədər həkim bu gün xarici ölkələrdən burada iştirak edir. Ən çox kontrakt Kubadan gələn şəxslərlə üç aylıq müddətə imzalanıb. Türkiyədən gələn heyət - 47 nəfər “Yeni klinik”da çalışır. Onlar iki ay müddətinə çalışacaq. Bundan əlavə, Rusiyanın 20-dən artıq həkim və mütəxəssisi Bakıda və Sumqayıtda çalışırlar. Cənab Prezident, Çin hökuməti ilə aparılan danışıqlar üzrə kontrakt səviyyəsində müəyyənləşdiririk ki, Sizin tapşırığınızla gəlmiş qruplar gəndən sonra Çindən həkimlər gəlib onları əvəz edəcək, bu, ardıcılıqla olacaq. O cümlədən cənab Prezident, öz həkimlərimiz - xaricdə təhsil alan tələbələr, Tibb Universitetində olan həkimlər ilk günlərdən Sizin tapşırığınızla və Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə bu proseslərə cəlb olunub. Bu proseslər davam etdiriləcək.

Prezident İlham ƏLİYEV: Aydındır, sağ olun.

İndi digər önəmli məsələ bu il və keçən il bizə böyük problem yaradan quraqlıqdır. Bilirsiniz ki, keçən ilin quraqlığı bizə böyük ziyan vurdu. Bu il də baxmayaraq ki, kənd təsərrüfatı 6 ayda 2,2 faiz artıb, amma daha çox arta bilərdi. Çünki bu quraqlıq nəticəsində suyun az olması səbəbindən biz istədiyimiz qədər torpaqlardan istifadə edə bilməmişik. Mən bir müddət bundan öncə bütün bu işləri nəzərə alaraq və bu sahədə vahid idarəetmə mexanizmi qurmaq üçün xüsusi komissiya yaradım. Baş Nazirin müavini Şahin Mustafayev komissiyanın rəhbəridir. Komissiyada aidiyyəti qurumların rəhbərləri təmsil olunur və artıq mənə verilən ilkin məlumata görə, konkret tədbirlər planının hazırlanması son mərhələdədir. Bu planın bir hissəsi artıq mənə məruzə edililib. Yaxın zamanlarda biz çox geniş tədbirlər planını təsdiqləyib icra etməyə başlayacağıq. İstisna edilmir ki, gələcək illərdə də buna oxşar iqlim mənzərəsi davam etsin. Çünki dünyada iqlim dəyişikliyi bildiyiniz kimi, ciddi problemlərdir. Bəzi ekspertlərin rəyinə görə, Azərbaycanda əgər bu gün lazımı addımlar atılmasa, 2030-cu ilə qədər bəzi ərazilərdə səhrələşmə prosesi gedə bilər. Buna qətiyyənlə yol vermək olmaz. Ona görə vahid idarəetmə mexanizminin yaradılması ilk məsələ idi. Çünki bu günə qədər bu, yox idi. Bizdə, əgər belə demək mümkündürsə, su məsələləri ilə məşğul olan bir neçə dövlət qurumu var və onların arasında koordinasiya lazımı səviyyədə deyil. Buna görə bəzi təsərrüfat obyektləri, infrastruktur obyektləri nəzərətsiz qalıb. Mənə, məsələn, Şahin Mustafayev məlumat verir ki, bəzi su anbarlarından çıxan boru xətlərində, yaxud da su anbarlarına digər su anbarlarından daxil olan boru xətləri boyunca qanunsuz qoşmalar var. Yəni bu indi aşkar olunubdur. Çünki heç kimin vəcdinə deyildi, heç kimin məsuliyyətinə aid deyildi. Ona görə bu qanunsuz qoşmalar, əlbəttə, suyun ədalətli bölüşdürülməsinə zərər verir. Aydın məsələdir ki, təsərrüfat sahibləri bu sudan istifadə edir. Amma o birləşmə çatdır, bir də ki, istifadəyə yol verilir. Bəzi əkin sahələrində o qədər su verilir ki, buna ehtiyac yoxdur. Ona görə burada vahid idarəetmə mexanizmi işlənməlidir, mənə təkliflər verilməlidir. Eyni zamanda koordinasiya məsələləri, itkilərin azaldılması, sudan səmərəli şəkildə istifadə edilməsi - əgər biz buna nail olarıqsa, həтта mövcud su ehtiyatlarımızla məsələni həll edə bilərik.

Şahin Mustafayev mənə məruzə edib ki, bu günə qədər heç vaxt Azərbaycanda

su balansı tutulmamışdır. Bu da dözülməz haldır. Biz əgər bu su balansını müəyyən etməsək, onda bu sudan necə istifadə edəcəyik? Biz necə ki, hər il enerji balansımızı təsdiq edirik, eyni qaydada burada da vəziyyətə ona oxşar olmalıdır. Biz son illər ərzində ölkəmizin enerji təhlükəsizliyini təmin etdik və bu gün Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, neft, qaz, deməli, yanacaq və elektrik enerjisinin ixrac edir. Yəni bu, son illər ərzində əldə edilmiş nailiyyətlərdir. Biz əvvəlki illərdə ancaq neft yanacağı ixrac edirdik. Neft, qaz ixrac etmirdik, elektrik enerjisinin ixrac etmirdik.

2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan və ondan bir qədər əvvəl Bakı-Supsa, Bakı-Novorossiysk kəmərlərinin işə düşməsi nəticəsində nefti ixrac etməyə başladıldı, ondan sonra qazı, daha sonra da elektrik enerjisinin. Ona görə bu sahədə istədiyimizə tam nail olduq və bu yaxınlarda Mingəçevir İstilik Elektrik Stansiyasının yenidənqurmadan sonra açılışı bizim gücümüzü daha da artırır. 2400 meqavat gücündə stansiya yadı və biz son illər ərzində 800 meqavat həcmində itirilmiş gücləri bərpa etdik və bu proses davam etdiriləcək.

Nəqliyyat təhlükəsizliyi təmin edilmişdir. Azərbaycan Avrasiyanın önəmli nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrilib və bizim fəal iştirakımızla “Şərq-Qərb”, “Şimal-Cənub” nəqliyyat dəhlizləri fəaliyyətə başlayıb və dəyərlərini ki, “Şərq-Qərb” nəqliyyat dəhlizi üzərində artıq iki qol mövcuddur. Biri Çin-Qazaxıstan-Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə-Avropa, digəri isə Pakistan-Əfqanıstan-Türkmənistan-Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə-Avropa. Hər ikisi Azərbaycan üzərindən keçir və təbii ki, bizim imkanlarımız daha da genişlənilir. Əgər biz “Şimal-Cənub” nəqliyyat dəhlizini nəzərə alsaq, bu da Şimali Avropa-Rusiya-Azərbaycan-İran-Hindistan ölkələrini əhatə edir. Deməli, təsəvvür etmək çətin deyil ki, bu sahədə də nəqliyyat təhlükəsizliyini təmin etmişik.

Ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində önəmli addımlar atılır və bu məsələ

ilə bağlı göstəriş verilib. Ərzaq təhlükəsizliyi o demək deyildir ki, biz bütün ərzaq məhsullarını, yaxud da kənd təsərrüfatı məhsullarını Azərbaycanda tam həcmdə istehsal etməliyik. Biz gərək ərzaq təhlükəsizliyinə, necə deyərlik, düşünmüş şəkildə yanaşmaq. Bu ərzaq təhlükəsizliyinin böyük hissəsi, təbii ki, Azərbaycanda formalaşmalıdır və əgər indi buğda istehsalını istisna etsək, bütün digər əsas ərzaq qida məhsulları ilə özümtüzü böyük dərəcədə təmin edirik. Ancaq eyni zamanda bu, bizim ixrac imkanlarımızda da maneçilik törətməməlidir. İxrac bazarlarına çıxara biləcək məhsullara da diqqət yetirilməlidir. Ona görə həm Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və eyni zamanda İqtisadiyyat Nazirliyi, digər qurumlar bu məsələ ilə məşğulduqlar. Yəni demək istəyirəm ki, biz bu üç istiqamət üzrə önəmli nailiyyətlərə çatdıq. Bizdə su təhlükəsizliyi məsələsi həll olunmayıb. Sırr deyil ki, su ehtiyatlarının böyük hissəsi sərhədlərimizin kənarında formalaşır. Ona görə burada qonşu ölkələrlə yeni əməkdaşlıq formatı, itkilərin azaldılması və aidiyyəti qurumların birgə işləməsi təşkil edilmişdir.

Ona görə indi Şahin Mustafayev görülmüş işlərlə bağlı məlumat versin. İşlər nə yerdədir və əlavə hansı addımların görülməsi nəzərdə tutulur.

Baş Nazirin müavini Şahin MUSTAFAYEV çıxış edərək dedi:

- Təşəkkür edirəm cənab Prezident.

Möhtərəm cənab Prezident, su ehtiyatlarının az olması, iqlim dəyişməsi və orta temperaturun yüksəlməsi, qonşu ölkələrdən daxil olan yerüstü su ehtiyatlarının, çaylarda suluğun və yağıntıların əhəmiyyətli dərəcədə azalması, digər tərəfdən ölkə iqtisadiyyatının, o cümlədən kənd təsərrüfatının inkişafı, əkin sahələrinin, suvarma və içməli su təchizatı üzrə şəkəllərin genişləndirilməsi nəticəsində suya tələbatın artması son illərdə ölkədə su çatışmazlığını şərtləndirmişdir. Bu baxımdan xüsusi cari ildə ölkənin su ehtiyatlarının sahəsinə digər vəziyyət yarandı. Hazırda əsas su anbarlarında 20,5 milyard kubmetr tutuma qarşı əvvəlki illərdə kəskin aşağı səviyyədə - cəmi 11,3 milyard kubmetr su mövcuddur ki, bunun 8,6 milyard kubmetri ölü həcmdir. Sizin rəhbərliyinizlə əvvəlki illərdə böyük həcmdə işlərin həyata keçirilməsinə, ehtiyat tədbirlərinin görülməsinə, məsələn, Taxtəkörpü, Şəmkiçay, Naxçıvan Heydər Əliyev (Vayxır) su anbarlarının, Oğuz-Qələbə-Bakı su kəmərinin və sair layihələrin inşa edilməsinə baxmayaraq, hazırda kəskin su çatışmazlığı müşahidə edilir.

Su təsərrüfatı balansının formalaşması üçün su təsərrüfatı subyektlərinin məlumatlarının elektronlaşdırılması və hesabatın alınması ilə bağlı “Elektron su təsərrüfatı” informasiya sistemi yaradılmışdır. Hazırda su təsərrüfatı balans sistemə ayrıca modul şəkildə daxil edilmişdir. Eyni zamanda su obyektlərində müasir ölçmə cihazlarının quraşdırılması həyata keçirilir. Növbəti mərhələlərdə aidiyyəti qurumların informasiya sistemlərinin inteqrasiyası və su obyektləri üzrə məlumatların real vaxt rejimində sistemə ötürülməsi təmin ediləcəkdir. Ölkədə su ehtiyatlarının artırılması və bu istiqamətdə dağ çaylarının sulanının yığılması üçün relyefə uyğun yaradılması nəzərdə tutulan sutularlar üzrə prioritet layihələrə, habelə içməli su təchizatı üçün yeni mənbələrin müəyyən edilməsinə dair təkliflər hazırlanır.

Bununla yanaşı, itkilərin azaldılması həll vacib istiqamətlərdəndir. Suvarma sahəsində itkilərin əsas səbəblərindən biri suvarma kanallarının ekseriyatının torpaq məcrələrdən olmasıdır. İtkilərin azaldılması və su ehtiyatlarının səmərəli istifadəsi məqsədilə də prioritet layihələrlə bağlı təkliflər hazırlanır.

Möhtərəm cənab Prezident, tapşırıqlarınıza uyğun olaraq, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi ilə bağlı kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə təkliflər yaxın müddətdə Sizə təqdim olunacaqdır.

Diqqətinizə görə sağ olun. **Prezident İlham ƏLİYEV:** Sağ olun.

İndi təqdim olunan sonra, əlbəttə, mən bir daha bu məsələlərə baxacağam. Hesab edirəm ki, yaxın zamanlarda biz çox geniş və mütəssil proqram təsdiq

İndi neftin qiymətindən asılı olmayaraq təbii ki, büdcə tam icra ediləcəkdir. Hesab edirəm ki, buna bizim imkanımız çatacaq.

edəcəyik. Ümid edirəm ki, gələn ilin əkin mövsümünə qədər işlərin bir hissəsi görülməlidir. Burada əsas qısamüddətli tədbirlər görülməlidir. Bildiyiniz kimi, mənə yerlərdən indiki qüvvə müraciətlər daxil olur. Mən də bu müraciətlərə həm Şahin Mustafayevə, həm də Prezident Administrasiyasına göndərirəm və həllə bu gün operativ qaydada mümkün olan məsələlər, su təchizatı ilə bağlı məsələlər öz həllini tapır. Amma ələ məsələlər var ki, onlar daha çox vaxt, daha böyük həcmdə vəsait tələb edir. Ona görə biz bu proqramı üç yərə bölməliyik: operativ həllə mümkün olan məsələlər, ortamüddətli və strateji uzunmüddətli məsələlər. Hesab edirəm ki, biz bu sahədə də çox ciddi dönüş yaradacağıq. Artıq bunun ilkin təzahürləri görünməkdədir.

İndi sözü Maliyyə nazirinə verirəm. Büdcənin icrası ilə bağlı məlumat verir. Ondan sonra gələn ilin büdcəsi ilə əlaqədar hansı işlər görülmüş. Mən sizə göstəriş vermişdim ki, gələn ilin büdcəsində də sosial sahəyə xüsusi diqqət göstərməliyik. Biz hər il buna böyük vəsait ayırırdıq və ildən-ildə sosial ödəmələr artır. Ancaq indi pandemiya nəzərə alınmalıdır. Pandemiya nə vaxt başa çatacaq, bunu heç kim deyə bilməz. Ona görə həm pandemiyanın zərərçəkmiş sahələrə maliyyə dəstəyi, eyni zamanda insanların sosial müdafiəsi, işini itirənlərin sosial müdafiəsi, bütün bu məsələlər öz həllini tapmalıdır. Mən göstəriş vermişdim ki, xarici dövlət borcu ilə əlaqədar biz öz mülahifəkar siyasətimizi bundan sonra da aparacağıq. Ancaq biz strateji əhəmiyyət daşıyan sahələrə xarici kreditləri cəlb edə bilərik. Ona görə bu bizə imkan verəcək ki, xarici dövlət borcu lazımı səviyyədə saxlanılsın. Buyurun, məruzə edin.

Maliyyə naziri Samir ŞƏRİFOV çıxış edərək dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident, hörmətli müəvəzirə iştirakçıları. Operativ məlumatlara əsasən, cari ilin birinci altı ayında dövlət büdcəsinin icrası gözlənilməyən yaxşı olub. Koronavirus pandemiyası ilə bağlı üzleşdimiz digər xarici şokların, - mən, ilk növbədə, istehlak tələbinin azalması və onun nəticəsində neft və neft məhsullarının qiymətlərinin emnasını nəzərdə tuturam, - cari ildə ölkə iqtisadiyyatı üçün törətdiyi mənfi fəsadlara rəğmən büdcə gəlirləri üzrə proqnozlar artıqlaması ilə icra olunub. Dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnoza qarşı 2,9 faiz və ya 338 milyon manat çox icra olunaqla 12 milyard 23 milyon manat təşkil edib. Daxilolmalar üzrə proqnoz göstəricilərini iqtisadiyyat Nazirliyinin Dövlət Vergi Xidməti 327 milyon manat və yaxud 8,9 faiz, Dövlət Gömrük Komitəsi 98 milyon manat və ya 5,1 faiz artıqlaması ilə icra edib. Dövlət Neft Fondunun dövlət büdcəsinə transferi üzrə daxilolmalar 100 faiz, digər daxilolmalar üzrə proqnoz isə 15,2 milyon manat çox icra olunub. Büdcə təşkilatlarının büdcədən-kənar daxilolmaları üzrə proqnoz 102 milyon manat az, dövlət büdcəsi xərclərinin isə 105 milyon manat artıq və ya 100,9 faiz icra olunmasına baxmayaraq,

2020-ci il 1 iyul tarixinə dövlət büdcəsinə 292 milyon manat məbləğində və ya proqnozdan 233 milyon manat çox profisit yaranıb. Hesabat dövründə dövlət büdcəsinin maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulmuş bütün dövlət vəzifələrinin, sosial proqram və layihələrin icrası tam həcmdə təmin edilmişdir. Altı ay ərzində maliyyələşdirilmiş 11 milyard 734,1 milyon manat büdcə xərclərinin tərkibində sosialyönlümlü xərclərin xüsusi çəkisi 42,5 faiz olub və yaxud 4 milyard 984 milyon manat təşkil edib. 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə cari ilin altı ayında səhiyyə xərclərinə 75,8 faiz və yaxud 287 milyon manat, təhsil xərclərinə 53,5 faiz və yaxud 517 milyon manat, sosial müdafiə və sosial təminat xərclərinə 13,2 faiz və yaxud 196 milyon manat, kənd təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə 85,3 faiz və yaxud 260 milyon manat çox vəsait yönəldilib.

Dövlət investisiya proqramı çərçivəsində investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi üçün ayrılmış vəsaitin 44,3 faizinin və yaxud 1 milyard 835 milyon manatının maliyyələşdirilməsi təmin edilmişdir. Dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclər isə 881 milyon manat təşkil edib.

Pandemiya ilə mübarizə tədbirləri, onun ölkə iqtisadiyyatında yaratdığı mənfi təsirlərin azaldılması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə dövlət büdcəsindən ayrılmış 1 milyard 409 milyon manat vəsaitdən 6 ay ərzində 752 milyon manat vəsaitin maliyyələşdirilməsi təmin olunub. Bu mənbədən səhiyyə sahəsinə ayrılmış 250 milyon manat vəsaitdən 149 milyon manat, sosial-iqtisadi dəstək tədbirləri üzrə ayrılmış 750 milyon manat vəsaitdən 281 milyon manat, sosial təminat dəstək tədbirləri üzrə ayrılmış 309 milyon manat vəsaitdən 244 milyon manat, dövlət şirkətlərinə maliyyə dəstəyinin göstərilməsi ilə bağlı ayrılmış 280 milyon manat vəsaitindən isə 118 milyon manat artıq istifadə edilmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident, pandemiyanın hansı müddətdə keçərli davam edəcəyi ilə bağlı qeyri-müəyyənliyin, dünya iqtisadiyyatında resessiyanın nə vaxt başa çatacağı iqtisadi artımla əvəz olunacağını tam təxmin etmək hələ də qeyri-mümkündür. Beynəlxalq Valyuta Fondu dünya iqtisadiyyatının 3 faiz azalmasına dair cari ilin aprel ayında proqnozunu iyun ayında 4,9 faizə dəyişmişdir. Bununla yanaşı, fond 2021-ci ildə dünya iqtisadiyyatının sürətli bərpa olunması proqnozunu yeniləyərək daha mülayim addımla əvəzləyib.

Cari ilin altı ayında xam neftin orta aylıq qiymətini 38 ABŞ dolları təşkil etməsi, OPEC+ sazişi çərçivəsində satış üzrə neft xərclərinin azalması və koronavirus pandemiyası ilə mübarizə çərçivəsində tətbiq olunması qaçılmaz olan karantin və digər məhdudlaşdırıcı tədbirlərin iqtisadiyyatın artımları üçün işinə sonuna həm nəfi gətirilməsinin, həm də qeyri-neft sektoruna daxilolmaların azalmasını şərtləndirir.

Bu ilin altı ayında vergi, gömrük və məcburi dövlət sosial sığorta ödənişləri üzrə daxilolmalar proqnozlarının artırılması ilə yerinə yetirilməsi nəticəsində formalaşan ehtiyat ilin sonuna kimi xərclər və gəlirlər arasında gözənilən natarazılığın aradan qaldırılması üçün kifayət etməyəcək. Qeyd olunmalıdır ki, dövlət büdcəsində mövcud ehtiyatlar da Sizin müdafiə sərəncamınıza uyğun olaraq pandemiya ilə mübarizə tədbirləri və iqtisadiyyata mənfəi təzyiqlər azaldılması tədbirlərinə xərclərin optimalaşdırılması yolu ilə yönəldilib. Bununla yanaşı, pandemiyanın yaratdığı keyfiyyətə yeni sosial və iqtisadi davranış mühtinin xüsusiyyətləri, əhalinin həssas sosial qruplarına, dövlət şirkətlərinə, sahibkarlıq subyektlərinə, kiçik və orta biznesə dövlət dəstəyinin göstərilməsinin davam etdirilməsi, səhiyyə sahəsi və digər dövlət ehtiyatları dövlət büdcəsinin icrası ilə bağlı yeni çağırışları formalaşdırır, bununla yanaşı əlavə maliyyə təminatının yaradılmasını gündəmə gətirir.

Maliyyə naziri cari ilin təsdiq olunmuş dövlət və icmal büdcələrinin xərclərinin prioritetliyinin və ünvanlılığının optimalaşdırılması, yaranmış vəziyyətə uyğun yeni ehtiyatların maliyyələşdirilməsi, dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri arasında tarazılığın təmin edilməsi məqsədilə 2020-ci ilin dövlət büdcəsinə yenidən baxılaraq düzəlişlər olunmasının məqsəduyğunluğunu qeyd etdi.

Prezident İlham ƏLİYEV: İndi neftin qiymətindən asılı olmayaraq təbii ki, büdcə tam icra ediləcəkdir. Hesab edirəm ki, buna bizim imkanımız çatacaq. Dürüstləşməyə gəlmiş, prinsipco, mən buna etiraz etmərəm. Əvvəlki illərdə də biz düzəlişlərə aparmışdıq, ancaq bu gərək əsaslandırılınsın. Ona görə hökumət üzvləri ilə birlikdə Baş Nazirin rəhbərliyi ilə bu məsələləri təhlil edin və mənə konkret təkliflər verin. Biz hansı həcmdə büdcə xərclərini artırmalıyıq və bundan hansı məqsədlərə istifadə etməliyik.

Verilən bütün tapşırıqları şərəflə yerinə yetirir

İlham ƏLİYEV: “Son günlər ərzində baş vermiş toqquşmalar və qanlı döyüşlər Azərbaycan dövlətinin, ordusunun gücünü, xalqla iqtidar arasındakı birliyi bir daha göstərdi”

Onu da bildirməyimi ki, büdcə gəlirlərinin artırılması ilin ilk aylarında baş vermişdir. Çünki mən bunu deməmiş, bir daha demək istəyirəm ki, biz illə çox yaxşı, böyük uğurlarla, böyük planlarla başlamışdıq. Həm vergi, həm gömrük sahəsində proqnozdan əlavə artım var idi. Amma bu ilk aylarda, hardasa aprel-may aylarından başlayaraq artım, belə demək mümkündürsə, yavaşladı. Yəni biz profittədik. Ancaq siz qeyd etdiyiniz kimi, ilin sonuna qədər bu profisit biza çatmaya bilər. Əlavə xərclər oldu. Neftin qiyməti bizdə 55 dollar nəzərdə tutulmuşdu. İndi hazırda, altı ayda bu 40 dollardan aşağıdır. Ona görə bütün bu məsələlər təbii ki, nəzərə alınmalıdır. Əminəm ki, bu ilin büdcəsi ilə bağlı hər hansı bir problem olmayacaqdır.

O ki qaldı, gələn ilin büdcəsi, ilk növbədə, neftin qiyməti gərəkdir düzəldən müəyyən edilmiş. Hələ ki, vaxt var. Biz neft bazarlarında vəziyyətə baxıb, bunu müəyyən edəcəyik. Elə etməylik ki, əsas sosial məsələlərdən başqa digər strateji infrastruktur layihələrinin icrası təmin edilsin. Bir daha demək istəyirəm ki, onların arasında, ilk növbədə, su təchizatı ön plandadır - həm içməli su, eyni zamanda suvarma suyunun təmin edilməsi. Ona görə layihələr indi hazırlanır. Onların texniki iqtisadi əsaslandırılması, xərclər smetası hazırlanacaq. Bu məsələ də mütləq nəzərə alınmalıdır.

İndi iş söz verilir Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov. Məlumat verin, bank sektorunda vəziyyət necədir? Bağlanmış banklarla bağlı vəziyyət və əməliyyatların kompensasiyası ilə bağlı hansı işlər görülüb? Məndə olan məlumata görə, 10 mindən çox əmanətçiyə 200 milyon manatdan çox vəsait verilməli idi. Verilib, verilməyib? Bu məsələ nə dərəcədə öz həllini tapır ki, əmanətçilər onlara çatacaq bütün vəsaitlə tamamilə təmin olunsunlar?

Mərkəzi Bankın sədri **Elman RÜSTƏMOV** dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident. Cari ilin mart ayında başlayaraq iqtisadiyyatımız presedenti olmayan xarici şərtlərə üzəlməmişdir. Lakin son illərdə Sizin rəhbərliyinizlə ölkədə makroiqtisadi dayanıqlılığın yüksəldilməsi, həyata keçirilən islahatlar və pandemiya zamanı irəliləyən çətinliklərə vaxtında və tam adekvat cavab verilmiş situasiyanı effektiv idarəetməyə imkan yaratmışdır. Makroiqtisadi situasiya, maliyyə bazarları da bu çağırışlara məruz qalmışdır. Biz bilirik ki, neftin qiymətinə, qeyd olunduğu kimi, əhəmiyyətli düşmə baş verdi. Lakin “OPEC+” razılaşmasından sonra neft bazarlarında əhvali-ruhiyyə bir qədər yaxşılaşdı, neftin qiyməti yüksəlməyə başladı. Altı ayın ilkin yekunlarına görə, ölkənin ticarət balansını pozmuşdur.

Birinci rübdə strateji ehtiyatlarımız bir qədər azalsada da, ikinci rübdən bərpə prosesi sürətləndi. Hazırda bizim strateji valyuta ehtiyatlarımız, demək olar ki, ilin əvvəlinə olan səviyyədədir. Xarici şok şəraitində bizim valyuta bazarımız əhəmiyyətli spekuliyativ hücumla məruz qaldı. Lakin vaxtında görülmə tədbirlər nəticəsində valyuta bazarı tarazlaşmışdır. Bu gün bunun hər iki seqmenti - həm nağd, həm də qeyri-nağd hissəsi tam sabit və tarazlı səviyyədə fəaliyyət göstərir. İlin ilk 5 ayında 2,9 faizlik inflyasiya səviyyəsi var. Aparılan sorğular göstərir ki, həm əhalinin, həm də biznesin inflyasiya göstəriciləri sabitləşib, aşağı düşüb. 2020-ci ilin sonunda bizim inflyasiya proqnozumuz 3-3,5 faiz səviyyəsindədir ki, bu da bizim və hökumətin proqnozlarından aşağıdır. Pul-kredit siyasətinin, fiiz siyasətinin yumşaldılması ardıcıl olaraq davam etdirilir. İlin əvvəlindən faiz dərəcəsi 7,5 faizdən 7 faizə endirilib.

Iqtisadiyyat və bank sistemində əhəmiyyətli likvidlik var - təxminən 8 milyard manata qədər. Lakin bəzi hallarda iqtisadiyyatda müəyyən likvidlik problemləri yaranırsa, Mərkəzi Bank buna operativ reaksiya verir və likvidliyi təmin edir. İlin əvvəlindən maliyyə sektorunda başlayan pozitiv dinamika saxlanılıb. Bank sektorunda yaxşı start götürmüşdür. Biznes kreditləri 1,8 faiz, ipoteka kreditləri 3,2 faiz artmışdır. İstehlak kreditləri isə 4,8 faiz azalmışdır.

Bütövlükdə, banklarda situasiya bir qədər pisləşib, biz vəziyyəti nəzərdə saxlayırıq. Mərkəzi Bank situasiyanı tam nəzərdə saxlayır. Lakin bankların 23 faiz səviyyəsində, yeni müvafiq normadan iki dəfədən artıq kapitalı buferi bu gün gözəllənən itkiləri qarşılamaya imkan verir.

İkinci rübdə ölkədə maliyyə sağlamlığının gücləndirilməsi istiqamətində radikal addımlar atıldı. Dörd bankın, bir tibbi sığorta şirkətinin lisenziyaları geri çağırıldı. Bütövlükdə, bu addımlar operativ olaraq bir ayın içində - aprelin sonunda və may ayının ortalarında atılmışdır. Bütün bu problemləri operativ həll etdik. İyunun 1-dən artıq əmanətçilərin əmanətləri qaytarılmağa başlandı. Hazırda hər dörd bank üzrə əmanətlər “Kapital Bank” və Beynəlxalq

xalq Bank vasitəsilə qaytarılır. Bugünkü tarixə 13 min 500 nəfər əmanətçiyə 245 milyon manatdan çox vəsait qaytarılmışdır. Bu məsələ çox ciddi diqqətdədir, nəzərdədir. Ortaya çıxan məsələləri, problemləri hökumətin də aktiv dəstəyi, köməyi ilə operativ həll edirik.

Sığorta sistemində də ilin əvvəlindən artım var, yığımlar 13,5 faiz artırılmışdır. Kapital bazarlarında canlanmanı təşviq edirik. Bu günlərdə “SOCAR Polymer Investment” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti daxili bazarda istiqraz emissiyası vasitəsilə 200 milyon dollar vəsait cəlb etmişdir. Azərbaycan banklarını öz ehtiyatlarına uyğun təmin etmişdir. Bu vəziyyətdə təbii ki, təmassız ödəniş sistemlərinin, elektron ödəniş sistemlərinin üzünə olduqca böyük iş düşmüşdür. İkinci qiymətləndirməyə görə, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ödəniş kartları ilə aparılan ölkədaxili nağdsız əməliyyatı 37 faiz, təmassız kartların sayı 2 dəfə, təmassız ödənişlər 5 dəfə, elektron ticarət 53 faiz, bankçılıq 2,2 dəfə, internet bankçılıq isə 84 faiz artmışdır.

Pandemiyanın nəticələrini aradan qaldırmağa imkan verən antiöbhan tədbirlərinə Mərkəzi Bank da qoşulmuşdur. Hazırda bizim verdiyimiz reqlativitv güzəştlərə uyğun olaraq, banklara 1 milyard manat məbləğində kreditlərin restrukturizasiyası ilə əlaqədar 64 mindən çox müaricət olunmuşdur. Banklar tərəfindən bu müaricətlərə operativ baxılır. Artıq biznes kreditləri üzrə 58 faiz, ipoteka kreditləri üzrə 77 faiz, əhalinin istehlak kreditləri üzrə isə 84 faiz müaricətlər icra edilib, restrukturizasiya olunub. Əhaliyə, biznə

Kənd təsərrüfatı 6 ayda 2,2 faiz artıb, amma daha çox arta bilər.

sə məhəllətə verilib və bu, onlara bir qədər yüngüllük gətirir. Çünki onlar pandemiya dövründə öz gəlirlərini itiriblər.

Bankların nağdsız ödənişlər üzrə xidmət haqlarını biz 50 faizə qədər aşağı salmışıq.

Cənab Prezident, insanların hərəkət imkanları məhdud olduğuyla görə müddətli başa çatın təqaüd kartlarının müddətini onların müaricətlərinə əsasən sənətlərin sonuna qədər uzatmışıq. Lazım gəlsə, situasiyadan asılı olaraq bu tədbiri davam etdirəcəyik.

Sizin göstərişinizlə may-iyun aylarında ölkədə işsiz kimi qeydiyyatı alnan 600 min nəfərə operativ yardımda bank hesabları və bank kartları vasitəsilə təmin edilmişdir. Bankların özünüməşğulluq proqramında aktivliyi davam etdirilir. Aprel ayında başlayaraq 200-e yaxın, 800 min manatdan çox belə kredit verilməmişdir. Proqram qəbul olunubdur, ilin sonuna qədər bu proqram 1000 nəfərdən çox insani əhatə edəcək. Bizim məqsədimiz təkcə o kreditləri ödəmək deyil. Biz istəyirik onlara iş yerləri, gəlirlər yarada bilən aktiv, dayanıqlı mikrobizneslərin yaradılmasını təmin edək ki, bu insanların aktivlərdən uzun müddət istifadə etsinlər.

Real sektorun maliyyə imkanlarına çıxışını genişləndirmək üçün Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə 200 milyon dollar həcmində çərçivə sazişi bağlanılıb. Bu, Sizin Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının rəhbərliyi ilə danışıqlarından sonra baş verdi. Birinci tranş 50 milyon dollardan artıq reallaşmasına başlandı. Bu kreditlər real sektorda olan müəssisələrə yönəldilməyə başlanmışdır.

Cənab Prezident, cari ilin ikinci yarısında qarşımızda duran vəzifələrdən danışarkən qısaca deyim ki, burada əsas məsələ, ən böyük problem siyasətin, makroiqtisadi siyasətin, digər siyasətlərin böyük həcmə qeyri-müəyyənlilik şəraitində aparılması olmuşdur. Hazırda həm sosial siyasət, həm də büdcə, pul-kredit siyasəti başlıca olaraq pandemiya zamanı zərər çəkmiş əhalinin, biznesin gəlirlərinin neytrallaşmasına yönəldilib. Artıq Beynəlxalq Valyuta Fondu öz bədbin proqnozlarını dərc etmişdir, Azərbaycan üzrə proqnozlar daha optimistdir. Biz kapitalizmə, bu optimizmi reallaşdırmaq. Bu il nə qədər yaxşı nəticələrə başa vursaq, növbəti illərdə bərpə və inkişaf proseslərinə daha tez və daha da sürətlə qayda bilərik.

Mərkəzi Bankın qarşısında duran başlıca vəzifə yəni də hökumətlə sıx əlaqədə işləyərək ölkədə makroiqtisadi və maliyyə sabitliyini qoruyub saxlamaqdır. Bu istiqamətdə hökumət proqramı üzrə bizim adekvat tədbirlər planımız var. Ona görə hökumət qurumları ilə birlikdə gələn illər və ortamüddətli dövrdə yeni makroiqtisadi çərçivə üzrə işlərimizi tamamlayırıq ki, bu çərçivə hər hansı dövrdə gələn bütün çağırışlara adekvat cavab vermək imkanında, iqtidarlarda olsun.

Cənab Prezident, Sizi əmin etmək istəyirəm ki, Mərkəzi Bank və onun kollektivi

tivi ölkədə makroiqtisadi sabitliyi və maliyyə sabitliyini qorumağa çalışacaq. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Hesab edirəm ki, görülmüş tədbirlər və məruzə etdiyiniz məsələlər bank sektorunda sağlamlaşma prosesinə müsbət təsir göstərəcək və artıq göstərir. Əlbəttə ki, bizim bank sektorumuz daha da rəqabət-qabiliyyətli olmalıdır və iqtisadi inkişafda öz rolunu saxlamalıdır. Şadam ki, artıq özünüməşğulluq proqramına bizim banklar da qoşuldu. Bu, çox müsbət haldır. Bilirsiniz kimi, biz bu proqrama ancaq Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin xətti ilə başlamışdıq. Amma indi həm Dünya Bankı qoşuldu - 100 milyon dollar həcmində, eyni zamanda bizim banklar qoşuldu. Əlbəttə bu, sadəcə olaraq, pulların, yaxud da biznes üçün vəsaitin paylanması deyil, burada çox ciddi biznes planları olmalıdır. Ona görə bankları bunu kredit şəklində verəndə təbii ki, biznes planı da baxılır.

Elektron ödənişlə bağlı rəqəmlər də çox sevincindir. Hesab edirəm ki, biz yaxın gələcəkdə bu sahədə vəziyyəti daha da yaxşılaşdıracağıq və inkişaf etmiş ölkələrin rəqəmlərinə yaxınlaşmalıyıq. Çünki burada da rezervlər hələ ki kifayət qədər çoxdur.

Biznes kreditləri ilə bağlı sizin verdiyiniz məlumat da çox sevincindir. Bilirsiniz ki, mən bu məsələyə həmişə diqqət yetirirəm. Məndə olan məlumata görə, kreditlərin 60 faizdən çox hissəsi artıq biznəyə yönəlməli kreditlərdir. Bu, təbii ki, indiki şəraitdə və müəyyən dərəcədə investisiyaların azaldılması dövründə bizim iqtisadi inkişafımıza, o cümlədən məşğulluğa daha yaxşı şəraitin yaradılmasına gətirib çıxaracaqdır.

İndi iş söz verilir iqtisadiyyat nazirinə. Deməliyəm ki, mənim təxmini etdiyim kimi, beşinci, altıncı aylardan sonra iqtisadiyyat bir qədər tənəzzülə uğradı. Ölkədə dörd ay ərzində iqtisadi artım müşahidə olunurdu. Ancaq may-iyun aylarında tənəzzül olub və ümumi daxili məhsul bu ilin 6 ayında 2,7 faiz azalmışdır. Bunun da səbəbləri bəllidir. Təkcə onu demək kifayətdir ki, bizim turizm sektorumuz 48 faiz, tikinti sektoru isə 14,5 faiz tənəzzülə uğrayıb. Bu sektorların ümumi daxili məhsulda payı son illər ərzində artıblı. Təbii ki, neftin qiymətinin aşağı düşməsi və “OPEC+” çərçivəsində əlavə öhdəliyin üzərimizə düşməsi və hasilatın azalması nəticəsində təbii ki, bizim ümumi daxili məhsulumuz da azalmalı idi. Biz buna hazır idik. Bu, böyük faciə deyil. Bu, mü-

Cari ilin altı ayında səhiyyə xərclərinə 75,8 faiz və yaxud 287 milyon manat, təhsil xərclərinə 53,5 faiz və yaxud 517 milyon manat, sosial müdafiə və sosial təminat xərclərinə 13,2 faiz və yaxud 196 milyon manat, kənd təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə 85,3 faiz və yaxud 260 milyon manat çox vəsait yönəldilib.

vəqəti bir məsələdir. Əminəm ki, dünya iqtisadiyyatı pandemiya zamanı çıxmğa başlayan kimi bizdə də bu sahədə vəziyyət bərpə olunacaq. Yəni də demək istəyirəm və hesab edirəm ki, digər ölkələrlə müqayisədə bizdə vəziyyət məqbul sayıla bilər. Dediym kimi, quraqlığa baxmayaraq kənd təsərrüfatımız 2,2 faiz artıb. İlin sonuna qədər baxacağıq ki, indiki artım nə qədər olacaq. Qeyri-neft sektorunda sənaye istehsalı 11 faizdən çox artıb. Bu da sevincdir haldır və onu göstərir ki, sənayeləşmə siyasətimiz öz bəhrəsini verməkdədir.

Ona görə iqtisadiyyat naziri ümumi iqtisadi vəziyyətlə bağlı məlumat versin. Eyni zamanda kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizə və son müddət ərzində sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı iqtisadiyyat naziri tərəfindən çox önəmli islahatlar irəli sürüldü. Bu məsələ və digər məsələlərlə bağlı məlumat verin.

Iqtisadiyyat naziri **Mikayıl CABBAROV** çıxış edərkən dedi:

- Təşəkkür edirəm möhtərəm cənab Prezident.

İcaəzənizə, ilk növbədə, pandemiya və neftin qiymətinin aşağı düşməsinin ölkə iqtisadiyyatına mənfi təsirlərinin minimallaşdırılması məqsədilə Nazirlər Kabinetinin müvafiq sərəncamı ilə təsdiq edilmiş Tədbirlər Planı çərçivəsində iqtisadiyyat Nazirliyində həvalə olunmuş tapşırıqların icrası istiqamətində məruzə edirəm. İqtisadi artıma və sahibkarlığa dəstək Tədbirlər Planının mühüm istiqamətlərindən biridir. Burada da pandemiyanın ölkə iqtisadiyyatına mənfi təsirinə azaldılması məqsədilə tənəzzülə məruzə tədbirlər nəzərdə tutulur. Tədbirlər Planının icrası üzrə aidiyyəti dövlət qurumları və müəssisələrin məlumatlarını özündə cəmləşdirən elektron məlumat portalı yaradılmışdır. Məlumatlar əsasında iqtisadiyyatda baş verən proseslərin operativ monitorinqi aparılır. Nəticələr hökumətə mütləməli şəkildə təqdim olunur.

Tədbirlər Planının növbəti istiqaməti pandemiya zamanı zərər çəkmiş sahələrdə çalışan müzdlü işçilərin eməkağacının müəyyən hissəsinin ödənilməsi və fərdi, sektorunda 2,9 faiz artım dövrüyləri rəsmiləşməsində, halbu ki 14,1 faiz azalma başlanan kimi bizdə də bu sahədə vəziyyət bərpə olunacaq. Diger bir amil, biz əlavə dəyər vergisi depoziti hesabına mədaxilərin dinamikasını izləyərək onu qeyd edirik ki, cari ilin 6 ayında özal sektor üzrə ƏDV depozitində hesabla mədaxil 6,8 faiz artıb. Resessiya şəraitində özal sektor üzrə mədaxilin artması şəffaflaşmanın mühüm göstəricilərindən biridir. Qeyd edək ki, Mərkəzi Bankın məlumatına əsasən, 1 iyun tarixə özal sektorun banklardakı manatla cari hesablaşma hesabının qalığı ötən ilin 1 iyun tarixi ilə müqayisədə 39,2 faiz artmışdır ki, bu da bankdan keçən dövrüylərin artımının ağamasını təsdiq edən digər mühüm göstəricidir.

2019-cu ildə qeyri-neft sektorunun özal bölməsində eməkağacı fondu 29,1 faiz artmışdırsa və əhalinin gəlirlərinin artım tempini 3,9 dəfə üstələyirdisə, 2020-ci ilin birinci rübündə ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə artım davam edərək 23,6 faiz olmuş və əhalinin gəlirlərinin artım tempini 3,5 dəfə üstələmişdir.

Neft-qaz məhsulları istisna olmaqla, istehlakçılar tərəfindən ölkə ərazisində ticarət və ictimai işə fəaliyyəti göstərən nöqtələrdən alınmış mallara görə ödənilmiş ƏDV-nin geri qaytarılması layihəsi mayın 1-dən başlamışdır. Ötən dövr ərzində 10 milyon 400 min çək üzrə daxil olmuş müaricətlə bağlı artıq 2,7 milyon manat ƏDV istehlakçılara qaytarılıb, 2,4 milyon manat isə 30 gün tamamlananda qaytarılacaq.

Möhtərəm cənab Prezident, bizim qarşımızda 3 əsas hədəf var - makroiqtisadi sabitliyin qorunması, iş yerlərinin və məşğulluğun qorunması, məşğulluğun inkişafı və büdcə gəlirlərinin iqtisadi bazası olan daxili tələbin və investisiyaların dəstəklənməsi. Tapşırıqınıza uyğun olaraq biz 7 sektor üzrə - tikinti, dağ-mədən, rəqəmsal iqtisadiyyat, telekommunikasiya, kənd təsərrüfatı, emal sənayesi, daxili turizm, neqliyyat, turizm və logistika olmaqla, müvafiq araşdırmaları başa çatdırırıq və qısa

o cümlədən mikrosahibkarlara maliyyə dəstəyinin göstərilməsidir. Cari ilin 1 iyun tarixinə müzdlü işçilərin eməkağacının kompensasiyası çərçivəsində 24 min 300 vergidəyicisi üzrə 210 min müzdlü işçiyə 95 milyon manat vəsait ödənilib. Bundan başqa, fərdi, o cümlədən mikrosahibkarlara maliyyə dəstəyi paketi çərçivəsində 105,6 min vergidəyicisinə 63 milyon vəsait verilib.

Iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov pandemiya zamanı zərər çəkən sahibkarlıq subyektlərinə vergi güzəştlərinin və tətillərinin verilməsi ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər planı çərçivəsində görülmə işlərdən də danışıraq dedi:

-Tədbirlər Planının mühüm istiqamətlərindən biri də pandemiya zamanı zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə veriləcək 500 milyon manat yeni bank kreditləri üzrə dövlət zəmanətlərinin verilməsi, yeni və 1 milyard həcmində mövcud kreditlər üzrə faizlərin subsidiyalaşdırılmasıdır. Hazırda hər iki mexanizmi iqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən yaradılan və ölkədə ilk dəfə tətbiq olunan rəqəmsal kredit platforması vasitəsilə həyata keçirilir. Sahibkarlar tərəfindən kredit təşkilatlarına 318 milyon manat kredit əldə olunması üçün artıq 2820 müaricət olunub. Üç milyon manat məbləğində kreditlərin rəsmiləşdirilməsi prosesinə başlanılıb. Yeni banklar tərəfindən də müvafiq qaydalarla uyğun olaraq razılıq verilib. Avqust ayının 1-dək isə platformada sahibkarlara eyni vaxtda 3 bank seçmək imkanı yaradılacaq.

Mikayıl Cəbbarov daha sonra kölgə iqtisadiyyatı ilə mübarizə sahəsində həyata keçirilən tədbirlərdən danışdı, əldə edilən uğurlu nəticələri diqqətə çatdıraraq bildirdi:

-İlk növbədə, biz kölgə iqtisadiyyatının həcmi ölçərkən dövrüylərə fikir veririk - xüsusilə elektron qaime ilə rəsmiləşdirilmiş dövrüylərə. Bunların həcmi ötən ilin 5 ayına nisbətən 6,8 faiz artmışdır. Halbu ki dövr ərzində qeyri-neft ÜDM-i 2,1 azalıb. Resessiya şəraitində bu göstəricinin artması dövrüylərin şəffaflaşmasının mühüm göstəricisidir. Qeyri-neft sektorunda elektron qaime ilə rəsmiləşən dövrüylərin həcmindən artım təməli fəaliyyət sahələri üzrə aşağıdakı kimi olmuşdur: sənayedə 3,2 faiz, ticarətdə 6 faiz, o cümlədən pərakəndə ticarətdə 15,3 faiz. Halbu ki bəz pərakəndə ticarətin ümumi dövrüyləsinin 1,7 faiz azalmasını, hətta ictimai işadə 36,8 faiz azalma nəzərə alırıq, amma rəsmiləşən dövrüylədə 5,3 faiz artımı qeydiyyattan keçiririk. Tikinti

müddət ərzində hər bir sektoral sahə üzrə hökumətə təqdim olunacaq.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. İndi söz verilir Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirinə.

Nazir **Sahil BABAYEV** çıxış edərkən dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident.

Cari ilin ilk yarısında bütün sosial ödənişlər vaxtında, hətta pandemiya dövründə vaxtından əvvəl həyata keçirilmişdir. Bu sosial ödənişlər çərçivəsində ötən ilin analoqi dövrü ilə müqayisədə 24 faiz artıq, yeni 436 milyon manat çox vəsait ödənilmişdir. Pensiyaların indeksasiyası ilə bağlı Sizin cari ilin əvvəlində qəbul etdiyiniz qərarə uyğun olaraq 1,2 milyon pensiyasının pensiyaları 16,6 faiz artırılmışdır. Bunun nəticəsində də orta pensiyamız ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 27 faiz artaraq 297 manata, yeni faktiki olaraq 300 manata yaxınlaşmışdır. Eyni zamanda pandemiya dövründə 750 min şəxsə müavinət və təqaüdlər yəni də vaxtından əvvəl ödənilmişdir. Bu məqsədlər üçün ötən ilin 6 ayı ilə müqayisədə 151 milyon manat və ya 45 faiz artıq vəsait ödənilmişdir. Habelə pensiya, müavinət, təqaüd ödənişlərinin elektronlaşdırılması xüsusi karantin rejimində əhalinin mobilliyinin azaldılması baxımından çox böyük önəm kəsb edirdi. Bu günə qədər artıq 38 min davamlı iş yerlərinin 95 faizi tam şəkildə işçilərə təmin edilib, 52 min ikiaylıq iş yerinin isə 50 faiz təmin olunmuşdur. Biz burada monitorinq nəzarət tədbirlərini də gücləndirdik. Qeyd edim ki, ilin əvvəlindən bu günədək nəzarət tədbirləri nəticəsində 8600 işçi ilə müqaviləyə xitam verilib, onların tam konkretləşdirilməsi təmin edilmişdir. Şəffaflığın təmin edilməsi üçün həm 190 manatlıq ödəniş, həm də ictimai işçilərin hər birinin sıyahısı elektron portal vasitəsilə ictimaiyyətə açıqlanmış və burada da tam şəffaflıq təmin edilmişdir.

Ancaq biz strateji əhəmiyyət daşıyan sahələrə xarici kreditləri cəlb edə bilərik.

Hazırda Azərbaycan minimum pensiyasının məbləğinə görə, alıcılıq qabiliyyəti üzrə MDB-də birinci yeri, orta pensiyasının alıcılıq qabiliyyəti üzrə isə ikinci yeri tutur.

Sosial ödənişlərin digər vacib bir istiqaməti məhz sosial təminatla bağlı idi və burada da Sizin tapşırıqınıza uyğun olaraq ünvanlı sosial yardım proqramının ödənişinin, prosedur qaydalarının sadələşdirilməsi üzrə iş aparılıb. Artıq bu gün 84 min ailənin 350 min üzvünə ünvanlı sosial yardım ödənişləri həyata keçirilib. Pandemiya dövründə artım 14 min ailənin 58 min üzvünə əhatə etdi. Eyni şəkildə orta məbləğ burada 225 manata bərabər olub və bütün prosesin tam elektron portal üzərindən həyata keçirilməsinə başlanılıb.

Sosial təminatın digər bir istiqaməti olaraq azaatəminli ailələrimizə dəstək proqramları və Sizin tapşırıqınıza uyğun olaraq şəhid ailələrinə, müharibə əlillərinə mənzil və avtomobillərin verilməsi proqramı davam etdirilib. Artıq bu günə 300 mənzil və 100 avtomobil bu kateqoriyadan olan insanlara təqdim edilmişdir. Karantin rejimi bitdikdən sonra 200 mənzil və 100 avtomobil hazırdır, onlar da şəhid ailələrimizə və müharibə əlillərinə təqdim olunacaqdır. Ümumilikdə, ilin sonunadək 1500 mənzil və fərdi və 400 avtomobilin verilməsi planlaşdırılır. Eyni zamanda tənha yaşayan ahl şəxslərimizin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi üçün 65 yaşdan yuxarı tənha ahiillər hər biri nazirlik tərəfindən tam şəkildə sosial xidmət götürüldü və ölkə ərazisi üzrə bu qəbildən olan 15 min insana sosial xidmətlər tərəfindən gündəlik xidmət göstərilir. Sizin çağırışınıza qoşulan bir çox dövlət və özəl şirkətlərimizin təşəbbüsü ilə pandemiya dövründə 100 mindən çox ailəyə ərzaq payları təqdim edildi. Burada həm dövlət qurumlarımız, həm də özəl şirkətlər çox aktiv rol oynadırlar.

Sosial rifah və məşğulluğa dəstək Tədbirlər Planının ikinci əsas istiqaməti məşğulluq tədbirləri idi və bu çərçivədə işimiz iki istiqamətdə qurulmuşdu. Birinci istiqamət bu gün emək müqaviləsi ilə işləyənlərin iş yerlərinin qorunması və işsizliyin artmasını önəmləndirməsi ilə bağlı işlərdir. Bu sahədə aparılan həm dəstək tədbirləri, həm də inzibati tədbirlər nəticəsində çox müsbət dinamika əldə edildi. Qeyd edim ki, dövlət sektoru üzrə 900 min iş yerini qorundu, onların hər birinin eməkağacını ödənilib. Eyni zamanda özal sektorda 110 min emək müqaviləsi, 17 faizlik bir artım meydana çıxdı. Bu gün emək müqaviləsi ilə özal sektorda işləyən insanların sayı 751 minə çatıb. Əlbəttə ki, burada da qeyri-formal məşğulluqla mübarizə ilə bağlı Sizin verdiyiniz tapşırıqların icrası nəticəsində əldə edilən bu göstəricini vurğulamaq lazımdır. Eyni zamanda özal sektorumuzun Sizin çağırışlarınıza səs verməsi və mövcud iş yerlərinin formallaşdırılması, leqallaşdırılması sahəsində də aparılan tədbirlər qeyd olunmalıdır. Bu emək müqavilələrinin sayının artımı nəticəsində eməkağacı fondunda da 8 faizlik artım yaradıldı. Özal sektorda artım 14 faizdən yuxarıdır.

Məşğulluqla bağlı tədbirlərin ikinci istiqaməti isə işsiz şəxslərlə bağlı görülmə tədbirləri idi. İşsizlər və xüsusilə karantin rejimi dövründə gəlirləri itirən qeyri-formal işləyən şəxslərlə bağlı bir sıra tədbirlər təsdiq olundu. Sizin tapşırıqınıza uyğun olaraq ilk mexanizmi onlara ölkə üzrə yaşayış minimumu olan 190 manat məbləğində bərdəlik ödəmənin həyata keçirilməsi idi. Bu tədbir aprel və may aylarında genişləndirilərək 600 min şəxsi əhatə etdi və onlara ödənişlər tam şəkildə və vaxtında həyata keçirildi. Ardınca 16 şəhər və rayonda sərətləşdirilmiş karantin rejiminə tətbiq edildiyini nəzərə alaraq üçüncü dəfə həmin rayonlar üzrə qeydiyyatdan keçmiş işsizlər və qeyri-formal işləyən şəxslər - 283 min nəfərə ödəniş olundu. Ümumilikdə, bu üç ödəniş çərçivəsində vətəndaşlara 280 milyon manat vəsait ödənilib. Bu vəsaitin də 210 milyon manatının ödənilməsinə məhz Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun ehtiyat vəsaiti hesabına yaranan imkanlardan istifadə edilib. Eyni zamanda işsiz şəxslər üçün digər bir istiqamət olaraq haqqı ödənilən ictimai işlərin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi tapşırılmışdır. Belə iş yerlərinin sayı 90 minə çatdırıldı. Xatırladım ki, ilin əvvəlində Sizin tapşırıqınıza əsasən, 38 min belə ictimai iş yaradılmışdı və əlavə olaraq da pandemiya dövründə işsizlər üçün 52 min ikiaylıq iş yerləri yaradıldı. Bu günə qədər artıq 38 min davamlı iş yerlərinin 95 faizi tam şəkildə işçilərə təmin edilib, 52 min ikiaylıq iş yerinin isə 50 faiz təmin olunmuşdur. Biz burada monitorinq nəzarət tədbirlərini də gücləndirdik. Qeyd edim ki, ilin əvvəlindən bu günədək nəzarət tədbirləri nəticəsində 8600 işçi ilə müqaviləyə xitam verilib, onların tam konkretləşdirilməsi təmin edilmişdir. Şəffaflığın təmin edilməsi üçün həm 190 manatlıq ödəniş, həm də ictimai işçilərin hər birinin sıyahısı elektron portal vasitəsilə ictimaiyyətə açıqlanmış və burada da tam şəffaflıq təmin edilmişdir.

İşsizlərə dəstək proqramının növbəti hissəsi özünüməşğulluq proqramı idi. Bu proqram da Sizin tapşırıqınızla genişləndirilərək 12 min ailəni əhatə etdi. Ona həm Dünya Bankı qoşuldu, həm də BMT-nin İnkişaf Proqramı ilə birgə əməliyyatı davam etdirilib. Heydər Əliyev Fondunun Regional İnkişaf Birliyi və yerli banklar aktiv şəkildə bizimlə əməkdaşlıq edir. Qeyd edim ki, artıq 3500 ailə bu proqrama cəlb edilib, ilin sonunadək onun sürətlə icrası üçün də müvafiq tədbirlər görüldü. Çünki xüsusilə təlimlərin keçirilməsi ilə bağlı karantin rejimindən irəli gələn müəyyən məhdudiyyətlər var. Ona görə də onlayn təlimlərə üstünlük verərək, ilin sonunadək 12 min ailəyə çatdırılmağa çalışacağıq. Xüsusi elektron portaldə həm müaricətləri, həm aktiv ailələrə bağlı bütün məlumatları ictimaiyyətə tam şəkildə açıqlarıq.

Cənab Prezident, əlavə olaraq bildirim ki, Birinci vitse-prezidentin təşəbbüsü olan DOST mərkəzləri ilə bağlı işlər davam etdirilir. Siz may ayında 3 sayılı DOST mərkəzinin açılışında iştirak etdiniz. İlk altı ay ərzində bu mərkəzlərdə 61 min vətəndaşımız qəbul edilib, onlara xüsusi xidmətlər göstərildi. Vətəndaşlarımızın məmnunluq səviyyəsi 96 faiz təşkil etmişdir. Hazırda 7 mərkəzin yaradılması üzərində də iş aparılır. Bunlar Binaqədi, Aşerson, Sumqayıt, Bərdə, Quba, Şəki və Sabirabad rayonlarında olacaq regional mərkəzlərdir və növbəti ilin birinci rübünün sonlarında bu mərkəzlərin əksəriyyətinin istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

Eyni zamanda Siz dəfələrlə bəyan etmişiniz ki, heç bir sosial layihə dayandırılmayacaq, sosial layihələrimiz tam icra olunacaqdır. Bu istiqamətdə də məruzə edim ki, dövr regionumuzda sosial infrastrukturumuz və regional bərpə mərkəzlərimiz artıq tam şəkildə təmir olunub və istifadəyə hazırdır. Bunlar Sumqayıt, Lənkəran, Xaçmaz və Şəki reabilitasiya mərkəzləridir. İlin sonuna qədər Şağın, Şirvan, Qəbələ və Şəmkirdə də reabilitasiya mərkəzl

Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan tərəfindən verilən bütün tapşırıqları şərəflə yerinə yetirir

İlham ƏLİYEV: “Son günlər ərzində baş vermiş toqquşmalar və qanlı döyüşlər

Azərbaycan dövlətinin, ordusunun gücünü, xalqla iqtidar arasındakı birliyi bir daha göstərdi”

Əvvəli 5-ci səh.

Əgər biz bu təmələ davam eləsək, yəqin ki, bir-iki il ərzində, maksimum üç il ərzində bu gün növbədə duran bütün şəhid ailələrini, hansılar ki, hələ mənzillər almayıb, mənzillərlə təmin edəcəyik. Siz qeyd etdiniz ki, 300 mənzil bu günə qədər verilib. Bu, ümumi rəqəmin 20 faizini təşkil edir. Ancaq ilin yarısı arxada qalıb. Ona görə yəqin ki, sizin planlarınızda bu 1500-ü tam təmin etmək məsələsi dayanır və nə üçün onda ilin yarısında bu, cəmi 20 faiz təşkil edibdir? Bunun səbəbi var?

Sahil BABAYEV: Möhtərəm cənab Prezident, əslində, 200-ə qədər mənzil hazırdır, əlavə 100-ə qədər fərdi ev də hazırdır. Sadəcə, bunlar sərbəstləşdirilməsinə qədər qərar verilib. Sizin sərəncamınızla karantin rejimi olan ərazilərdə düşüdülməyə görə biz kütləvi tədbir keçirməmək üçün təqdim etmirik. İnşallah, karantin dövrü bitən kimi biz bunları təqdim etməyə başlayacağıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yaxşı, əlbəttə ki, artan orta əməkhaqqı, orta pensiya, yəni də bizim uğurlu sosial siyasətimizi göstərir. Siz orta pensiyayı qeyd etdiniz. Əlavə etməliyəm ki, yaşa görə də pensiya əhəmiyyətli dərəcədə artıb - 25 faiz və hazırda təqribən 330 manat səviyyəsindədir. Orta əməkhaqqı isə ilin 6 ayında təxminən 25 faiz artıb. Yeni, bu, kifayət qədər böyük artımlardır və əminəm ki, giriş sözümdə dediyim kimi, bütün bu məsələlər gələn ilin büdcəsində də öz həllini tapacaqdır.

İndi isə söz verilir Kənd Təsərrüfatı nazirinə. Buyurun, görülmüş işlərlə bağlı məlumat verin.

Nazir İnam KƏRİMOV çıxış edərək dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident, verdiyiniz tapşırıqlara uyğun olaraq aqrar sahənin inkişafı istiqamətində davamlı tədbirlər həyata keçirilib. Pandemiya dövründə aqrar sektorun fəaliyyəti mövcud çətinliklərə uyğun qurulur, kənd təsərrüfatı məhsullarının fasiləsiz istehsalı təmin edilir. Xüsusi karantin rejimi dövründə bölgələrdə mineral gübrə, pestisid, toxum təchizatı və satışı, kənd təsərrüfatı texnikalarının məhdudiyetsiz hərəkəti təmin edilib. Bu günədək əhalinin kənd təsərrüfatı məhsulları ilə təminatında xüsusi bir problem qeydə alınmayıb. Hazırda əsas diqqət taxıl biçiminin yekunlaşmasına yönəlib, ölkə üzrə bir milyon hektardan artıq taxıl sahəsində məhsul yığımı aparılmaqdadır. Taxıl biçimində bu günlərdə ümumiyyətlə 1700-dən artıq kombayn işiştirak edib və nazirlik tərəfindən biçinə 700-ə yaxın kombayn cəlb olunub. Hazırkı dövər qədər 860 min hektardan çox sahədə taxıl biçini aparılıb, sahələrdən bu günədək ilk il olaraq 2,7 milyon tondan artıq məhsul toplanılıb. Bugünkü günə taxıl üzrə orta məhsuldarlıq hər hektarda 31,5 sentner təşkil edir. Müvafiq olaraq buğda üzrə orta məhsuldarlıq 32,3 sentner, arpa üzrə isə 30,1 sentnerdir. Bu il havaların quraq keçməsi, yağıntı miqdarının azalması və su çatışmazlığı xüsusilə bir sıra Aran rayonlarında yüz min hektar ərazidə taxılın becərilməsində problemlər yaradıb. Ancaq buna baxmayaraq, suvarma problemi yaşamayan əksər rayonlarda taxıl üzrə məhsuldarlıq göstəricisi əvvəlki ilə müqayisədə xeyli yüksəkdir. Bəzi rayonlarda, məsələn Bərdədə 44,1 sentner, Saatlıda 40,8 sentner, Samuxda 40,3, Tərtər və Ağdamda 40,1 sentner orta məhsuldarlıq əldə edilmişdir. Bir sıra özəl təsərrüfatlarda, o cümlədən nazirliyin pilot təsərrüfatlarında məhsuldarlıq 60 sentnerədək olmuşdur.

Hesabat dövründə bitkiçilik məhsullarının istehsalında artım dinamikası davam etmişdir. 2020-ci ilin 6 ayı ərzində öten ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,2 faiz çox tərəvəz, 5,3 faiz çox meyvə və giləmeyvə, 9,7 faiz çox kartof istehsal edilmişdir.

Cari ildə 100 min hektardan çox sahədə pambıq əkinini həyata keçirilib, pambıq sahələrində 100 faiz bitiş alınıb. Pambıq əkinlərinin gübrə, dərman preparatları və texnika təminatı ilə bağlı tədbirlər həyata keçirilib. Burada da məhsuldarlığa təsir edəcək əsas risklərdən biri quraqlıqla bağlıdır.

Möhtərəm cənab Prezident, ümumiyyətlə, bu il məhsuldarlığa təsir edəcək bütün riskləri quraqlıqla və su çatışmazlığıdır. Bu kontekstdə heyvandarlığın yem bazasının yaxşılaşdırılması məqsədilə təkrar qarğıdalı əkinlərinin aparılmasına başlanılıb. İlk il olaraq 35 rayon üzrə 50 min hektar sahədə qarğıdalı əkininə nəzərdə tutulub. Artıq 32,6 min hektar sahədə şum və digər səpinqabağı işlər aparılıb, 27,5 min hektar sahədə səpin işləri həyata keçirilib. Digər yazlıq əkinlər üzrə, o cümlədən çalıtıq, tütün, şəkər çuğunduru, bostan, tərəvəz əkinləri üzrə tədbirlər davam etdirilib. 2020-ci ilin yanvar ayından fermerlərə subsidiyaların ödənilməsi elektron kənd təsərrüfatı informasiya sistemi üzərində həyata keçirilib. Bu gündək 506 mindən çox fermer qeydiyyatdan keçib, 415 mindən artıq fermer payızlıq,

yazlıq və çoxillik əkinlərini bəyan edib. Cari tarixə 418 mindən artıq “fermer kartı” hazırlanıb, 404 min fermer öz kartlarından istifadə etməyə başlayıb. Mürciətləri təsdiqlənmiş 388 mindən çox fermerin kart hesabına 213,8 milyon manat əkin subsidiyası üçün vəsait köçürülüb.

Eyni zamanda qeyd etmək istərdim ki, seriya kartlarından təyinatına uyğun istifadə etməyən fermerlərə və şirkətlərə qarşı ciddi tədbirlər görülür. Fermerlərin kənd təsərrüfatı texnikasına olan tələbatını öyrənmək məqsədilə Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən cari ilin altı ayı ərzində 100-dən artıq şirkət vasitəsilə 2380 kənd təsərrüfatı texnikasının 128 hüquqi və 910 fiziki şəxsə satışı maliyyələşdirilmişdir. Həmçinin hesabata dövründə 4700 baş damazlıq heyvanın güzəştli satışı maliyyələşdirilib. Bu il suvarma avadanlığı, soyuducu anbar, traktor və digər texnikaların alınmasının subsidiyalasdırılması üzrə fermerlərin adından çoxsaylı mürciətlər daxil olmuşdur. Bu mürciətlərin icrası üçün əlavə vəsait ayrılması ilə bağlı bütün fermerlərimizin xahişlərini Sizin yüksək diqqətinizə çatdırmaq istərdim. Sizin aprel ayında imzalandığınız Sərəncama əsasən fermerlərimizin maliyyə vəsaitlərinə olan ehtiyaclarının qarşılınması məqsədilə aqrar sektora girovsuz mikrokreditlərin verilməsinə başlanılıb. Artıq aprel ayından bu günə qədər 1000-dən artıq fermerə ümumilikdə 9,5 milyon manat mikrokredit verilibdir. Su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi üzrə komissiyaların koordinasiyası ilə regionlarda dövlət aqrar inkişaf mərkəzlərinin, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC-nin idarələri və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının fəaliyyəti əlaqələndirilib, suvarma qrafikləri tərtib olunub və qrafiklərə əməl edilməsi ilə bağlı yerlərdə maarifləndirmə və nəzarət işləri aparılıb.

Möhtərəm cənab Prezident, hazırkı günlər aqrar sektorda təsərrüfat fəaliyyətinin ən qızgın dövrüdür. Dövlətin fermerlərə göstərdiyi qayğı və davamlı dəstək onların daha da yüksək nəticələr əldə etməsinə şərtləndirir. Bu sahədə ayırdığınız daimi diqqət fermerlərin məsuliyyətini artırır. Sizi əmin etmək istərdim ki, ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün qarşımıza qoyduğunuz vəzifələri bu

Elə etməliyik ki, əsas sosial məsələlərdən başqa digər strateji infrastruktur layihələrinin icrası təmin edilsin.

il də layiqincə yerinə yetirəcəyik və xüsusilə pandemiya və quraqlıq şəraitində kənd təsərrüfatının bütün istiqamətlərində yüksək məhsuldarlığı qorumaq üçün səylərimizi əsirgəməyəcəyik.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Mən qeyd etdim, bir daha demək istəyirəm ki, ərzaq təhlükəsizliyi məsələləri daim diqqət mərkəzində olmalıdır. Eyni zamanda bizim ixrac imkanlarımız da genişləndirilməlidir. Biz heç vaxt unutmamalıyıq ki, ölkəmizin əhalisi artır, ölkəmizə gələn xarici qonaqların sayı 2020-ci il istisna olmaqla qəti artır. Belə olan halda daxili tələbat da artacaq. Daxili tələbat nə qədər artacaqsa, əgər kənd təsərrüfatı istehsalı indiki yerində qalarsa, ixrac imkanlarımız bir o qədər azalacaq. Ona görə kənd təsərrüfatının intensiv yollarla inkişafı bizim üçün prioritet məsələ olmalıdır. Bütün digər tədbirlərlə yanaşı, əlbəttə ki, su mənbələrinin düzgün müəyyən edilməsi, su itkilirinin azaldılması və suyun əkin sahəsinə başına çatdırılması ön planda olan məsələlərdir. Bilirəm ki, İqtisadiyyat Nazirliyi komissiyada Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, digər aidiyyəti qurumlarla birlikdə fəal işləyir ki, bu məsələlər kompleks şəkildə öz həllini tapsın və müasir suvarma sistemlərinin Azərbaycanda tətbiq edilməsi üçün əlavə tədbirlər görülsün. Lazım olarsa, bu, infrastruktur layihə olduğu üçün əlbəttə ki, dövlət dəstəyi göstərilə bilər. Eyni zamanda sahibkarlara bu məqsədlər üçün güzəştli şərtlərlə kreditlər verilməsinə də baxılmalıdır.

Hesab edirəm ki, təkrar əkinlə bağlı ilkin təcrübə müsbətdir. Təkrar əkinini stimullaşdırmaq, fermerləri maraqlandırmmaq üçün dövlət əlavə maliyyə vəsaiti ayırır. Əlbəttə ki, 50 min hektarda qarğıdalının ekilməsi bizim yem bazamızı böyük dərəcədə formalaşdıracaq və idxaldan asılılıq buna uyğun şəkildə azalacaqdır. Bu ilkin təcrübəni siz çox düzgün təhlil edin və əgər bu il, - əgər belə demək mümkündürsə, - son anda siz bu təklifi verirsiniz. Biz gələn ilə artıq bəri başdan hazırlaşmalıyıq və yerlər düzgün müəyyən edilməlidir. Bunu pilot layihə də adlandırmaq olar və əminəm ki, 50 min hektarda ekilən qarğıdalı və bunun nəticələri digər fermerlər üçün də maraqlı ola bilər.

Eyni zamanda bizim bəzi iri fermer təsərrüfatlarında çox gözəl nəticələr əldə edilmişdir - siz də qeyd etdiyiniz kimi, kənd

təsərrüfatının pilot sahələrində bəzi hallarda 60 sentner. Eyni zamanda, mən bu yaxınlarda bölgələrdə səfərdə olarkən mənə məlumat verildi ki, Tovuz, Samux rayonlarında fəaliyyət göstərən aqrar park Samux ərazisində bir hektardan haradasa 60, Tovuz rayonu ərazisində 70 sentnerdən çox buğda məhsulu götürülür.

Ona görə hesab edirəm ki, bu qabaqcıl təsərrüfatların təcrübəsi öyrənilməlidir. Digər fermerləri bu təcrübə ilə tanış etmək lazımdır. Ola bilsin ki, təkəbir aqrar-park deyil, bir neçə bizim böyük fermer təsərrüfatında gözəl nəticələr əldə edilir. Bu təsərrüfatların nümayəndələri regional mərkəzlərdə təlim kurslarında iştirak edə bilərlər. Eyni zamanda maraqlı olan fermerləri bu təsərrüfatlara dəvət etmək olar. Onların gəlişini təşkil etmək olar ki, təcrübə mübadiləsi mütləq olsun. Əlbəttə ki, kiçik fermer təsərrüfatlarında belə böyük nəticələr gözləmək bəlkə də düzgün olmaz. Ancaq biz əgər bütövlükdə məhsuldarlığı daha da yüksək səviyyəyə qaldırısaq, onda elə mövcud əkin sahələrini nəzərə alaraq biz özümüzdə daha böyük məhsulla təmin edə bilərik.

Kənd təsərrüfatı üzrə peşə məktəblərinin yaradılması məsələsinə iqtisadiyyat Nazirliyi ilə birlikdə baxın. Ola bilər ki, Gəncə Dövlət Aqrar Universitetinin bazasında, bu yaxınlarda yeni korpus açılıbdir.

2015-ci ildə və bu ilin altı ayında idxalın həcmi eyni idi. Ancaq 2015-ci ildə gömrük orqanları 7 yüz milyon manat vəsait toplamışlar, bu il 2 milyard manatdan çox. Yeni təxminən 3 dəfə çox.

Bele peşə məktəbləri müxtəlif bölgələrdə, müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə mütləq yaradılmalıdır. Lazım olarsa, qabaqcıl xarici mütəxəssisləri də bu işlərə cəlb edin.

Bir də soruşmaq istəyirəm ki, texnika ilə təminat nə yerdədir və əlavə texnikanın gətirilməsinə ehtiyac var, yoxsa yox? **İnam KƏRİMOV** dedi: - Möhtərəm cənab Prezident, artıq texnika təminatı ilə bağlı Sizin ötən il həyata keçirdiyiniz islahat nəticəsində bu sahədə bazarda tam liberallaşma baş vermişdir. Liberalaşma nəticəsində artıq istənilən şirkət kənd təsərrüfatı texnikasını gətirib fermerlərimizə təqdim edə bilər. Bu il 100-dən artıq şirkət vasitəsilə 2380 kənd təsərrüfatı texnikası fermerlərimizə satılmışdır. Müqayisə üçün demək istəyirəm ki, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə bu rəqəm 1151 təşkil edirdi. Artıq damazlıq heyvanlar sahəsində də bu rəqəm bir neçə dəfə artmışdır. Həmçinin bildirmək istəyirəm ki, “Aqrolizinq”in bazasında olan əvvəlki illərdə alınmış texnikalar da satışa çıxarılmışdır və 179 texnika “Aqrolizinq” vasitəsilə yeni, 100 şirkətdən biri qismində iştirak edərək fermerlərimizə öz texnikalarını satmışdır.

Bu il əsas fərqlərdən biri o idi ki, Sizin göstərişinizlə “Aqrolizinq”ə 28 milyon manat ayrılmışdır və 125 kombayn “Aqrolizinq” tərəfindən aqrar xidmətlər üçün alınmışdır. Bu kombaynlardan 25 ədədini Azərbaycanda, ümumiyyətlə, MDB məkə-

nında ilk dəfə olaraq dağ kombaynları təşkil etmişdir. Əvvəllər fermerlərimiz məhsul itkisindən, o cümlədən təhlükəsizlik qaydalarına əməl etmək baxımından əziyyət çəkirdilər. Dağ kombaynları fermerlərimizə məhsulu itkisiz, tam yığmağa imkan vermişdir. Bu il, çıxışmada vurğuladığım kimi, fermerlərimiz, əsasən böyük fermerlərimizdə soyuducu anbarların, suvarma sistemlərinin qurulması və digər böyük kənd təsərrüfatı texnikasının alınması üçün maraqlıdır. Onlar həmçinin böyük aqrar-parkları bu istiqamətdə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə əlavə mürciətlər etmişlər. Amma, ümumilikdə, tam əminliklə deyə bilərik ki, bu il hazırda fermerlərimizin texnika baxımından problemi yoxdur və bu ilki taxıl biçini mövsumu də bir daha göstərdi ki, bu sahədə dövlətimiz tərəfindən bütün tədbirlər həyata keçirilib.

Prezident İlham ƏLİYEV: Aydındır. İndi söz verilir Gömrük Komitəsinin sədrinə. **Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər MEHDİYEV** çıxış edərək dedi: - Möhtərəm cənab Prezident, mürəzə edərək bildirmək istəyirəm ki, pandemiya dövründə gömrük xidməti olaraq bizim ön cəhəbdə olduğumuzla görə əsasən sanepidemioloji vəziyyətə nəzərə alınaraq ölkəyə daxil olan malların və nəqliyyat vasitələrinin keçidi yüksək səviyyədə təşkil

qayisədə 67,5 milyon dollar azdır. Amma idxal və ixracın strukturuna baxdıqımız zaman pandemiyanın asılı olaraq müəyyən dəyişikliklərin baş verdiyini görürük.

Cənab Prezident, mürəzə edərək bildirmək istəyirəm ki, idxalda əsasən 296 milyon dollarlıq mallar, 27-ci qrupa aid olan neft, neft məhsulları, sürtkü yağları və yanacaq vasitələri olmuşdur ki, bu da 67 faiz azalma təşkil edir. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bütövlükdə daxilolmalarında 66 milyon manat azalma bu pozisiyada olmuşdur. İkinci yerdə 86-cı mal qrupunda lokomotivlər, xüsusilə demir yolu avadanlıqları 35 milyon manat azalmışdır və bütövlükdə daxilolmalarında bu mövqə üzərində 89 faiz azalma baş vermişdir. Ümumilikdə nəqliyyat vasitələri, maşın və mexanizmlərin gətirilməsi sahəsində, bütün məmullatlarında da 50 milyon manat həcmində azalma olmuşdur. Lakin pandemiya dövründə ərzaq təhlükəsizliyi sahəsində qabaqcılıq tədbirləri nəticəsində idxalın ərzaq məhsulları üzrə artımı hesabına 34 faizə qədər artım əldə edilmişdir.

Cənab Prezident, idxal əməliyyatlarının ümumi mənzərəsi deməyə əsas verir ki, idxalın həcmi 2015-ci ilə müqayisədə eynilik təşkil edir. 2015-ci ilə müqayisədə apardığımız zaman sırf qabaqcılıq tədbirləri üzrə həm gömrük orqanlarının, həm vergi xidmətinə apardığımız islahatların nəticəsi olaraq idxalın həcminin eyni olduğunu görürük. Lakin buna baxmayaraq, əgər bütövlükdə daxilolmalar 2015-ci ildə 700 milyon manat idisə, bu il 2 milyard 19 milyon manata çatır. Bu da Sizin kölgə iqtisadiyyatı və korrupsiya ilə mübarizə istiqamətində apardığınız uğurlu islahatların nəticəsidir. İqtisadiyyatımızda bugünkü çətin bir vəziyyətdə gömrük xidməti tərəfindən 2 milyard 19 milyon manat vəsait toplanaraq dövlət büdcəsinə köçürülmüşdür.

Cənab Prezident, Sizə mürəzə edərək bildirmək istəyirəm ki, qaçqınçılıq sahəsində də əməliyyat tədbirləri əvvəlki illərdə olduğu kimi davam etdirilib. Başlanmış 249 cinayət işinin əsas hissəsini 67 halda narkotik vasitələr və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı əməllər təşkil etmişdir. Həm idxal əməliyyatları üzrə, həm də tranzit əməliyyatları üzrə çəkisi 942 kiloqram olan narkotik vasitələrin qaçqınçılıq yolu ilə keçirilməsinə cəhd edilmişdir ki,

bunun qara bazarda dəyəri 60 milyon avrodan çoxdur.

Həmçinin bildirmək istəyirəm ki, dəyəri 10 milyon dollardan artıq olan bütün məmullatları, spirtli içkilər və digər malların qaçaq yolla gətirilməsinin qarşısı alınmışdır.

Sizin müvafiq tapşırıqlarınıza və tədbirlər planına uyğun olaraq pandemiya şəraitində idxalda və ixracda baş verən struktur dəyişikliklərinə baxmayaraq, növbəti yarım ildə də gömrük orqanlarının qarşısında duran əsas məqsədlərdən biri bütövlükdə öhdəliklərinin arıqlanması ilə yerinə yetirilməsinə nail olmuşdur. Dövlətimizin və zati-alınızın rəhbərliyinizlə sahibkarlara verilən dəstək və xüsusilə idxal əməliyyatlarında stimullaşdırıcı tədbirlərin nəticəsində bu öhdəliyi yerinə yetirəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV iclasa yekun vuraraq dedi:

- Əminəm ki, ilin sonuna qədər görülməyən bütün tədbirlər sayəsində həm gömrük, həm vergi orqanlarında yaxşı nəticələr olacaq. Mən bir rəqəmi bir daha qeyd etmək istərdim. Siz bunu gətirdiniz. Hesab edirəm ki, ictimaiyyətin diqqətini də buna cəlb etməliyik. 2015-ci ildə və bu ilin altı ayında idxalın həcmi eyni idi. Ancaq 2015-ci ildə gömrük orqanları 7 yüz milyon manat vəsait toplamışlar, bu il 2 milyard manatdan çox. Yeni təxminən 3 dəfə çox. Nayin hesabına? Şəffaflığın hesabına, qaçaqmalçılığa qarşı mübarizə hesabına, düzgün yanaşma nəticəsində. Əgər bu sahədə və vergilər sahəsində ciddi islahatlar aparılmasaydı, biz bu vəsaitdən məhrum olacaqdıq. Onda biz öz büdcəmizi nəyin hesabına təmin edə bilərdik? Ona görə bu sahədə aparılan islahatlar və real nəticələr bizim bütövlükdə planlarımızın da tam şəkildə həyata keçirilməsinə imkan yaradır. Ona görə mən dəfələrlə demişəm ki, dövlət qərarları sahəsində tam şəffaflıq təmin edilməlidir. Sahibkarlar üçün elə bir şərait yaradılmalıdır ki, onlar artıq ağı iqtisadiyyata tam keçid edə bilsinlər. Onlar üçün artıq güzəştli dövr təmin edilməlidir. Onlara həm gömrük, həm vergi orqanları məsləhətləşmələr aparılmalı, görüşlər keçirilib, onlara izah edilmişdir ki, dövlətə aldatmayın və rahat yaşayın, gəncəni rahat yatın. Ona görə mən bu sahələrdə görülmüş işləri qiymətləndirirəm. Hesab edirəm ki, bütövlükdə, ilin altı ayında görülmüş işlər müsbət qiymət vermək olar. Bu il çox çətin ildir, təkəbir bizim üçün yox, bütün dünya üçün. Təsəddüf deyil ki, aparıcı beynəlxalq maliyyə qurumlarının verdiyi açıqlamaya görə, dünyanın 150 ölkəsindən çoxu maliyyə yardımı üçün beynəlxalq maliyyə qurumlarına müraciət edib. Azərbaycanın adı bu siyahıda yoxdur. Azərbaycan öz inkişafını öz hesabına təmin edir.

Bir rəqəmi də gətirmək istərdim. Bu yaxınlarda BMT-nin “Dayanıqlı inkişaf indeksini” ilə bağlı yeni hesabatı işıq üzünə gətirib. Bu hesabatda Azərbaycan keçən ilə nisbətən irəliləyərək 54-cü yerdə qərarlaşıb. Hesab edirəm ki, bu, çox gözəl göstəricidir. Onu da bildirməliyəm ki, bu göstəriciyə görə Azərbaycan regionda liderdir. Baxmayaraq ki, ümumi daxili məhsul bir qədər aşağı düşüb, bu da təbii səbəblər üzündən baş verib. Bütövlükdə, ilin altı ayını müsbət qiymətləndiririk. İlin sonuna qədər qarşıda duran bütün vəzifələr icra edilə bilər. Hesab edirəm ki, investisiya proqramı tam icra ediləcəkdir. Məndə olan məlumat görə, altı ayda investisiya proqramı 40 faiz səviyyəsində icra edilmişdir. Bunun əsas səbəbi odur ki, bu sahədə də şəffaflıq təmin edilir, satınalmalarla bağlı islahatlar aparılır, tender prosedurları gözəlinir. Buna mən göstəriş vermişəm. Amma eyni zamanda hamımız yaxşı başa düşürük ki, investisiya proqramı həm ölkə üçün lazımı infrastrukturun yaradılmasına xidmət göstərir, eyni zamanda, məşğulluq üçün də önəmli amildir. Ona görə çalışın, investisiya proqramı ilin sonunadək tam icra edilsin.

Bölgədə gedən prosesləri və son hadisələri nəzərə alaraq biz öz hərbi xərclərimizə də yenidən baxmalıyıq. İstisna edilmir ki, Ermənistan onlara vurulmuş böyük zərbdən və məruz qaldığı vəziyyətdən istifadə edərək, bundan bəhanə düzəldərək növbəti tərribatla əl atsın. Onu da bildirməliyəm ki, mənə verilən operativ məlumata görə, Qarabağ bölgəsində Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində Ermənistan tərəfindən fəallıq müşahidə olunur. Azərbaycan Ordusu vəziyyətlə tam nəzarət edir və bundan sonra da nəzarət edəcək. İstisna edilmir ki, yeni təxribatlar törədilə bilər. Ona görə biz həm hərbi xərclərimizə yenidən baxmalıyıq və xüsusilə, gələn ilin büdcəsində orduya nəzərdə tutulan xərclər ordumuzun təminatını tam görməlidir. Mən demişəm, ordumuzun inkişafı üçün nə qədər lazımdırsa, o qədər də vəsait ayrılacaq. Beləliklə, bugünkü iclas bağlı elan olunur. Verilən bütün tapşırıqlar yerinə yetirilməlidir. Əminəm ki, ilin sonuna qədər biz öz məqsədimizə çatıb bu il də uğurla başa vuracağıq. Sağ olun.

“Azərbaycan və Türkiyə “Bir millət, iki dövlət” süarı əsasında həm sevincli, həm də kədərli günlərdə daim bir-birinə dayaqdirlar”

Türkiyə Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğana

Hörmətli cənab Prezident. Özi Qardaşım. Sizi səmimiyyətlə salamlayırım.

Bu gün Türkiyədə 15 iyul dövlət çevrilişi cəhdinin növbəti illəndirilməsi. Bu çevriliş cəhdi Türkiyə dövlətinə qarşı yönəlmiş xain plan idi. Sizin qəhrəmanlığınız və Türkiyə xalqının Sizə olan sevgisi sayəsində qardaş ölkəniz bu çətin sınaqdan daha da güclü çıxmışdır. “Demokratiya və Milli Birlik Günü” xalqınızın öz dövlətçiliyinə və demokratik ənənələrinə sadiqliyinin bariz nümunəsidir.

Mən dövlət çevrilişi cəhdinin qarşısını alınması yolunda canlarını verən şəhidlərimizin öz xatirəsini dərin hörmət və ehtiramla yad edirəm. Türkiyə dövlətinə və xalqına qarşı olan bu xəyanətkar dövlət çevrilişi cəhdini ilk dəqiqələrdən ən qəti şəkildə pisləyən ölkə Azərbaycan olmuşdur. Bununla Azərbaycan xalqı və dövləti qardaş Türkiyənin yanında olduğunu göstərmişdir.

Azərbaycan və Türkiyə “Bir millət, iki dövlət” süarı əsasında həm sevincli, həm də kədərli günlərdə daim bir-birinə dayaqdirlar.

Biz də bütün məsələlərdə Türkiyənin güclü dəstəyini hiss edirik. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ mü-

naqişəsinin həlli istiqamətində Türkiyə hər zaman Azərbaycanla həmrəy olmuş, bütün beynəlxalq təşkilatlarda ölkəmizin haqlı mövqeyini müdafiə etmişdir.

İyulun 12-də Ermənistan Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində hərbi təxribat törətmişdir. Bu, Ermənistanın Azərbaycanla qarşı növbəti xəyanətkar aqressiya aktıdır və bütün məsuliyyəti Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərindədir. Bu qəfil və xain hücum nəticəsində Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləri, eyni zamanda mülki şəxslər həlak olmuş və yaralanmışdır.

Azərbaycan Ordusu bu təxribata layiqli cavab vermişdir. Şəhidlərimizin qisası alınmışdır. Onların qanı yerdə qalmamışdır, bundan sonra da qalmayacaqdır. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcəkdir.

Bu hadisə adi sərhəd toqquşması deyil, Ermənistanın işğalçı siyasətinin davamıdır. Hər zaman olduğu kimi, bu gün də Ermənistan rəhbərliyi öz ikiüzlü və riyakar siyasətinə sadiq qalaraq həm öz ictimaiyyətini, həm

də dünya birliyini aldatmağa çalışır. Ölkələrinə hökm sürən sosial-iqtisadi problemlərin fonunda Azərbaycanla münaqişəni alovlandırmaqla müəyyən məqsədlərə çatmaq istəyirlər.

Ermənistanın Azərbaycanla qarşı hərbi hücumuna ilk reaksiyanı qardaş Türkiyə Respublikası vermişdir. Dünyəni çıxışında Ermənistanın təxribatları ilə bağlı Türkiyənin qəti mövqeyini bir daha ifadə etdim. Azərbaycanla göstərdiyiniz dəstəyi xalqımız yüksək qiymətləndirir.

Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliyi regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına xidmət edən, əməkdaşlığın inkişafına töhfə verən mühüm amildir. Əminəm ki, birliyimiz və həmrəyliyimiz bundan sonra da xalqlarımızın mənafələrinə uyğun olaraq möhkəmlənəcək və genişlənəcəkdir.

Hörmətli cənab Prezident, Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, qardaş Türkiyə xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 iyul 2020-ci il

Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Arif Alviyə

Hörmətli cənab Prezident. İlk öncə Sizə səmimi salamlarımı yətlir, Azərbaycan və Ermənistanın dövlət sərhədində baş vermiş hadisələrə verdiyiniz obyektiv qiymətə görə Sizə öz adından və Azərbaycan xalqı adından dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Məlum olduğu kimi, cari ilin 12 iyul tarixində Ermənistan silahlı qüvvələri cəbhənin Tovuz rayonu istiqamətində artilleriya qurğularından istifadə edərək atəşək rejimini kobud şəkildə pozmuş, hərbi təxribata əl atmışdır. Bu qəfil və xain hücum nəticəsində Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləri həlak olmuş və yaralanmışdır. Əks-həmlələr və cavab atəşi nəticəsində hücum dəf edilmiş, növbəti günlərdə Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi avontürüst və təcavüzkar siyasətindən əl çəkməmiş, ölkəmizin hərbi və mülki obyektlərinin bombalanması əmrini vermişdir.

Bu hadisələr adi sərhəd toqquşması kimi deyil, Ermənistanın işğalçı siyasətinin davamı olaraq qəbul edilməlidir. 30

ilə yaxın müddətdir ki, Azərbaycanın 20 faiz torpağı - Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı yeddi rayon erməni işğalı altındadır, bir milyondan çox azərbaycanlı doğma torpaqlarından didərgin düşmüşdür. Münaqişə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə, Helsinkilə Yekun Aktının müddəalarına əsasən, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığı çərçivəsində həll olunmalıdır.

Təsədüfi deyil ki, 1992-ci ildə Xocalıda törədilən soyqırımına görə cəzasız qalan bu şəxslər bu gün yenə də mülki əhalini, uşaqları, qadınları və qocaları hədəfə alaraq qətlə yetirirlər. Son hadisələrdə hərbiçilərimizdən başqa sırası mülki vətəndaşlarımız arasında həlak olan və yaralanmaların olması bunun əyani sübutudur.

Hər zaman olduğu kimi, bu gün də Ermənistan rəhbərliyi öz ikiüzlü və riyakar siyasətinə sadiq qalaraq həm öz ictimaiyyətini, həm də dünya birliyini aldatmağa çalışır. Ölkələrində hökm sürən

sosial-iqtisadi problemlərin fonunda Azərbaycanla münaqişəni alovlandırmaqla müəyyən məqsədlərə çatmaq istəyirlər. Azərbaycanın hərbi qüdrəti, qəhrəman övladlarımızın qətiyyəti və şücaəti sayəsində Ermənistanın məkrli və çirkin təxribatının qarşısı alınmış və bundan sonra da alınacaqdır.

Qardaş Pakistanın ölkəmizin haqq işində daim göstərdiyi həmrəyliyə görə Sizə bir daha təşəkkürümü bildirirəm. Əminəm ki, Azərbaycan və Pakistan arasında mövcud olan dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibətləri bundan sonra da uğurla davam edəcəkdir.

Sizə möhkəm cansağlığı, qardaş Pakistan İslam Respublikasına daim firavanlıq və əmin-amanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 iyul 2020-ci il

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi cənab Yusif bin Əhməd əl-Osayminə

Hörmətli cənab Baş katib. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının 2020-ci il 14 iyul tarixli bəyanatında Azərbaycan və Ermənistanın dövlət sərhədində baş vermiş hadisələr nəticəsində həlak olan Azərbaycan vətəndaşları ilə bağlı göndərdiyiniz başsağlığına və təcavüzkar siyasətinə verilən obyektiv qiymətə görə Sizə təşəkkür edirəm.

Məlum olduğu kimi, cari ilin 12 iyul tarixində Ermənistan silahlı qüvvələri artilleriya qurğularından istifadə edərək atəşək rejimini kobud şəkildə pozmuş, qəfil hücum həyata keçirərək hərbiçilərimizi, Tovuz rayonunun dinc sakinlərini qətlə yetirmiş və yaralamışdır. Ermənistanın növbəti günlərdə atəşək rejimini kobud şəkildə pozmuşdur. Azərbaycan Ordusunun əks-həmlələri və cavab atəşi

nəticəsində təxribatın qarşısı qətiyyətlə alınmış və bundan sonra da alınacaqdır.

Bu hadisələr bir daha Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin ikiüzlü, ölkənin işə təcavüzkar olduğunu nümayiş etdirir. Bu gün hərbiçilərlə yanaşı uşaqları, qadınları və yaşlı insanların hədəf seçilərək öldürülməsi Xocalı soyqırımını həyata keçirənlərin hələ də hazırkı Ermənistan rəhbərliyində təmsil olduğunu nümayiş etdirir.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi bağlandıqdan bu günədək İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ali və yüksək səviyyələrdə Ermənistanın işğalçı siyasətini, regional sülhə və sabitliyə tədraditli təhlükəni pisləyən bir çox qətnamələr qəbul etmişdir. Azərbaycanın haqlı mövqeyi İƏT-ə üzv ölkələr tərəfindən hər zaman dəstəklənmişdir.

Münaqişənin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının və BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə uyğun olaraq, ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunulmazlığı çərçivəsində həll olunması ilə bağlı İƏT-in daim ədalətli mövqeyini bir daha alqışlayırıq.

Sizə möhkəm cansağlığı və işlərinizdə uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 iyul 2020-ci il

Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Kasım-Jomart Tokayevə

Hörmətli cənab Prezident. Cari ilin 12 iyul tarixində Azərbaycan və Ermənistanın dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Ermənistan hərbi birləşmələri artilleriya qurğularından istifadə edərək atəşək rejimini kobud şəkildə pozmuş, təxribata əl atmışdır. Bu qəfil və xain hücum nəticəsində Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləri, mülki əhali həlak olmuş və yaralanmışdır. Əks-həmlələr və cavab atəşi nəticəsində hücum dəf edilmiş, növbəti günlərdə Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi avontürüst və təcavüzkar siyasətindən əl çəkməmiş, ölkəmizin hərbi və mülki obyektlərinə zərblərin endirilməsi ilə bağlı göstərişlər vermişdir.

Bildiyiniz kimi, 30 ilə yaxın müddətdir ki, Azərbaycanın 20 faiz torpağı - Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı yeddi rayon erməni işğalı altındadır, bir milyondan çox azərbaycanlı doğma tor-

paqlarından didərgin düşmüşdür. Məhz bu səbəbdən qeyd olunan hadisə adi sərhəd toqquşması kimi deyil, Ermənistanın işğalçı siyasətinin davamı olaraq qəbul edilməlidir.

Bu gün hərbiçilərlə yanaşı uşaqları, qadınları və yaşlı insanların hədəf seçilərək öldürülməsi Xocalı soyqırımını həyata keçirənlərin hələ də hazırkı Ermənistan rəhbərliyində təmsil olduğunu nümayiş etdirir.

Hər zaman olduğu kimi, bu gün də Ermənistan rəhbərliyi öz ikiüzlü və riyakar siyasətinə sadiq qalaraq həm öz ictimaiyyətini, həm də dünya birliyini aldatmağa çalışır. Ölkələrində hökm sürən sosial-iqtisadi problemlərin fonunda Azərbaycanla münaqişəni alovlandırmaqla müəyyən məqsədlərə çatmaq istəyirlər. Ölkəmizin hərbi qüdrəti, qəhrəman övladlarımızın qətiyyəti və şücaəti sayəsində Ermənistanın məkrli və çirkin

təxribatının qarşısı qətiyyətlə alınmış və bundan sonra da alınacaqdır.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə uyğun olaraq, ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunulmazlığı çərçivəsində həll olunması ilə bağlı Türk Şurasının 2020-ci il 14 iyul tarixli bəyanatına görə Sizə həm öz adından, həm də Azərbaycan xalqı adından təşəkkür edirəm.

Sizə möhkəm cansağlığı, qardaş Qazaxıstan xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 iyul 2020-ci il

Hörmətli cənab Baş katib. Azərbaycan Ordusunun əks-hücumu və cavab zərbələri nəticəsində Ermənistanın məkrli və çirkin təxribatının qarşısı alınmış və bundan sonra da qətiyyətlə alınacaqdır.

Bu hadisələr bir daha Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin riyakar, ölkənin işə təcavüzkar olduğunu nümayiş etdirir. Bu gün hərbiçilərlə yanaşı uşaqları, qadınları və yaşlı insanların hədəf seçilməsi Xocalı soyqırımını həyata keçirənlərin hələ də hazırkı Ermənistan rəhbərliyində təmsil olduğunu nümayiş etdirir.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə uyğun olaraq, ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunulmazlığı çərçivəsində həll olunması ilə bağlı İƏT-in daim ədalətli mövqeyini bir daha alqışlayırıq.

Sizə möhkəm cansağlığı və işlərinizdə uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,
İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 iyul 2020-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri. Azərbaycanın milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə Sizə şəxsən öz adından, İraq hökuməti və xalqı adından ən səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Müfəssələn istifadə edərək, iki dost ölkə və xalq arasında əməkdaşlıq və dərin dostluq

əlaqələri olduğunu vurğulayıram, zati-alinizə möhkəm cansağlığı, Azərbaycan hökumətinə və xalqına tərəqqi və rifah arzulayıram.

Dərin hörmətlə,
Mustafa AL-KAZİMİ,
İraq Respublikasının Baş Naziri

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının məlumatı

Ötən gün axşam Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində gedən döyüşlərə dəstək məqsədilə keçirilən yürüşdə Şəhidlər Xiyabanı və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qarşısına toplaşan yürüş iştirakçılarının bir qismi gecə saatlarında qeyri-qanuni olaraq parlamentin inzibati binasına daxil olub.

Milli Məclisin birinci mərtəbəsinə toplaşan yürüş iştirakçıları bir sıra dağıntılar törədib və parlamentin mülkiyyətinə və inventarına ziyan vurub. Asayiş qoruyan polis əməkdaşları yürüş iştirakçıları binanı tərk etməyə çağırıb və onlar Milli Məclisin binasından çıxarılıb. Yürüş iştirakçıları polis tərəfindən Milli Məclisin inzibati binasından çıxarıldıqdan sonra Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova yaranmış vəziyyətlə yerində tanış olub.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi olaraq xalqımıza, dövlətimizə, ordumuza dəstək yürüşünə ehtiramımızı və həssas yanaşdığımızı ifadə edirik. Orduya dəstək yürüşünü həyata keçirən vətəndaşlarımızın bir amal uğrunda birləşdiyi halda bəzi təxribatçıların dağıdıcılığa və ziyan vurmağa istiqamətlənən addımlarını qəti şəkildə pisləyirik. Bu çətin günlərdə dövlətin ali qanunverici orqanının binasına qanunsuz olaraq daxil olmaq və orada dağıntılar törətmək şəhidlərimizin müqəddəs ruhuna hörmətsizlikdir və qətiyyətlə yolverilməzdir.

Bu gün Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində döyüşlər getdiyi bir vaxtda, hamının bir nəfər kimi birlik nümayiş etdirdiyi bir zamanda xüsusi həssaslıq göstərilməsinin və ehtiyatlı davranmağın vacibliyini diqqətə çatdırırıq.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi olaraq bildirik ki, xalqımız, dövlətimiz, ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda müəlləh olan ordumuzun, döyüşlərdə şəhid olan hərbiçilərimizin və mülki əhalinin ruhu qarşısında məsuliyyət daşıyıriq.

***

Ötən gün axşam Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qarşısına toplaşan yürüş iştirakçılarının bir qismi gecə saatlarında qeyri-qanuni olaraq parlamentin inzibati binasına daxil olub. Milli Məclisin birinci mərtəbəsinə toplaşan yürüş iştirakçıları bir sıra dağıntılar törədib, parlamentin əmlakına və inventarına ziyan vurublar.

Dağıntılar zamanı Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə, ümumilikdə, 22150 AZN məbləğində maddi ziyan dəyib.

Yaponiya XİN Ermənistan-Azərbaycan sərhədindəki qarşıdurma ilə əlaqədar narahatlığını ifadə edib

İyulun 15-də Yaponiya Xarici İşlər Nazirliyi Ermənistan-Azərbaycan sərhədində qarşıdurma ilə əlaqədar bəyanat yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Yaponiya Xarici İşlər Nazirliyindən agentliyin bu ölkədəki müxbir məntəqəsinə göndərilən məlumatda bildirilib.

Bəyanatın mətnində deyilir ki, Yaponiya Ermənistan-Azərbaycan sərhədində bu günlərdə baş verən qarşıdurma və insanların həlak olması ilə əlaqədar narahatlığını ifadə

edir. Bütün münaqişə tərəflərini hərbi əməliyyatları dayandırmağa və maksimum təmkin nümayiş etdirməyə çağırır.

Sənəddə qeyd edilir ki, Ermənistan və Azərbaycan arasında münaqişənin yekun həlli Qafqaz regionunda sülh və sabitlik üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bununla yanaşı, Yaponiya ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyində iki ölkə arasında münaqişənin həlli istiqamətində səyləri dəstəkləyir və problemin beynəlxalq hüququn prinsipləri əsasında sülh yolu ilə həllini gözləyir.

“Ermənistan silahlı qüvvələri atəşək rejimini kobud şəkildə pozaraq, artilleriya qurğularından istifadə etməklə Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycan silahlı qüvvələrinin mövqelərini atəşək tutub. Ermənistanın törətdiyi bu təxribat Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin üzvlərini, Avropada yaşayan azərbaycanlılar icmasını sarsıdıb”.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Ermənistanın hərbi təxribatı ilə bağlı Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin (AAK) yaydığı bəyanatda yer alıb. Bəyanatda deyilir: Azərbaycanın dinc əhalisinə və mülki obyektlərinə yönəlmiş artilleriya zərbələri bir daha gös-

Avropa Azərbaycanlıları Konqresi erməni silahlı qüvvələrinin təxribatı ilə bağlı bəyanat yayıb

ter ki, Ermənistan dövləti təcavüzkar siyasəti ilə beynəlxalq hüquq normalarına məhəl qoymur, beynəlxalq humanitar hüququn və insan haqlarının, xüsusilə 1949-cu il Cenevrə konvensiyaları və ona 1 sayılı Əlavə, həmçinin Uşaqların hüquqlarına dair və İnsan hüquqlarının müdafiəsi və fundamental azadlıqlara dair Konvensiyaları ciddi şəkildə pozmaqda davam edir.

Bəyanatda dünya ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinə, Birləşmiş Millətlər Təşkilatına müraciət edilərək, təcavüzkar qarşı konkret addımlar atmağa, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun sərbəst sanksiyalar tətbiq etməyə çağırış olunub.

Qeyd edilir ki, Ermənistan ordusu dinc sakinləri qətlə yetirməklə müharibə zamanı mülki əhalinin müdafiəsi haqqında Cenevrə Konvensiyasının ko-

bud şəkildə pozur, dünyanın bu konvensiyaya imza atmış aparıcı ölkələri, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesində vasitəçilik missiyasını üzünə götürmüş ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri - ABŞ, Fransa və Rusiya susmaqda davam edirlər. Beynəlxalq ictimaiyyətin erməni vəhşiliyinə göz yumması təcavüzkarın əl-qolunu daha da açıq, törətdiyi cinayətlərin cəzasız qalması Ermənistan ordusunun Azərbaycanın daha çox dinc sakininin qətlə yetirməsinə səbəb olur.

“Bu ağır və çətin günlərdə sonsuz kədər və hiddətimizi ifadə edərkən, həlak olanların ailələrinə, yadınlarına, bütün Azərbaycan xalqına dərin hüznü başsağlığı veririk. Bəyan edirik ki, Azərbaycan dövlətinin torpaqlarımızı işğaldan azad olunması, təcavüzkarın cəzalandırılması istiqamətində

atdığı bütün addımları dəstəkləyirik. Əminəm ki, Azərbaycan dövləti bu qanlı cinayəti törədənlerin layiqli cəzalarını alməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görəcəkdir” - deyir sənəddə vurğulan.

Bəyanatda dünyanın aparıcı, sivil, sülhparvar dövlətləri, BMT, ATƏT, Avropa Şurası, Avropa İttifaqı kimi beynəlxalq təşkilatları dinc sakinlərin, qocaların, qadınların, körpə uşaqların qətlə yetirilməməsi üçün bəyanatdan əl çəkməyə, təcavüzkar Ermənistanın silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş torpaqlardan çıxması üçün qəti addımlar atmağa çağırış edilir. Həmçinin bildirilib ki, regionda sülhün, sabitliyin, əmin-amanlığın təmin olunmasının yeganə yolu status-kvonun dəyişdirilməsi, Azərbaycanın torpaqlarının işğaldan azad olunmasıdır.

Azərbaycan-Ukrayna Parlamentlərarası dostluq qrupu Ermənistanın hərbi təxribatını pisləyən bəyanat yayıb

Azərbaycan-Ukrayna Parlamentlərarası dostluq qrupunun deputatları Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanla sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi təxribatı pisləyən bəyanat yayaraq Ali Rəda rəhbərliyinə və daimi komitələrə təqdim edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, sənəddə Azərbaycanın öz suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə onun beynəlxalq səviyyədə

tanınmış sərhədləri çərçivəsində müdafiə etdiyi bəyan olunur.

Bəyanatda Azərbaycan-Ermənistan sərhədində vəziyyətin gərginləşməsindən dərin narahatlıq ifadə edilir və tərəflər münaqişənin beynəlxalq hüququn qəbul olunmuş prinsip və normaları çərçivəsində həlli yollarını axtarmaqda davam etməyə çağırılır.

“Polis haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Azərbaycan Respublikasında vərəmlə mübarizə haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Psixiatriya yardımı haqqında”, “Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qısaltılmış iş vaxtı haqqında”, “Narkoloji xidmət və nəzarət haqqında”, “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “İcra haqqında”, “Gənclər siyasəti haqqında”, “Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” və “Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 31 may tarixli 1153-VQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alır**:

Maddə 1. “Polis haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 11, maddə 611; 2001, № 11, maddə 699, № 12, maddə 731; 2002, № 3, maddə 118, № 6, maddə 328; 2003, № 1, maddə 22, № 8, maddə 424; 2004, № 2, maddə 57, № 3, maddə 133; 2006, № 2, maddələr 74, 75, № 11, maddə 927; 2007, № 8, maddə 756; 2008, № 4, maddə 251, № 7, maddə 602, № 8, maddə 696, № 10, maddə 883; 2009, № 6, maddələr 399, 401; 2010, № 2, maddə 74, № 3, maddə 171; 2014, № 2, maddə 87, № 11, maddə 1360; 2015, № 5, maddə 486, № 11, maddə 1277, № 12, maddə 1444; 2016, № 2 (I kitab), maddələr 197, 216, № 3, maddə 400, № 5, maddə 838; 2017, № 10, maddə 1770; 2018, № 1, maddə 15, № 7 (I kitab), maddə 1426) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 23-cü maddənin I hissəsinin 7-ci bəndində “əllilərə” sözü “əlilliyi olan şəxslərə” sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 27-ci maddənin birinci hissəsinin 2-ci bəndinə “əlliliyi”, sözündən sonra “o cümlədən” sözləri əlavə edilsin və həmin bənddə “qüsurları” sözü “pozuntuları” sözü ilə əvəz edilsin.

Maddə 2. “Avtomobil yolları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 3 (I kitab), maddə 125; 2001, № 12, maddə 731, 736; 2004, № 11, maddə 901; 2006, № 6, maddə 478; 2007, № 5, maddə 436, № 10, maddə 938; 2008, № 5, maddə 348, № 7, maddə 602; 2012, № 6, maddə 506; 2013, № 6, maddələr 599, 624; 2014, № 4, maddə 341, № 7, maddə 775; 2016, № 2 (I kitab), maddə 200, № 12, maddələr 1994, 1995; 2017, № 5, maddə 720; № 12 (I kitab), maddə 2229; 2018, № 1, maddə 20, № 11, maddə 2223; 2019, № 1, maddə 11, № 6, maddə 989, № 7, maddə 1183) 2-ci maddəsinin üçüncü hissəsinə “əllilərin, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların” sözləri “əlilliyi olan şəxslərin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqların” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 3. “Azərbaycan Respublikasında vərəmlə mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 7, maddə 484; 2001, № 12, maddə 736; 2002, № 6, maddə 328; 2005, № 12, maddə 1093; 2008, № 7, maddə 602; 2016, № 4, maddə 649; 2017, № 7, maddə 1283; 2018, № 3, maddə 372) 4-cü maddəsinin birinci hissəsinin beşinci abzasında “əllilərin və ya sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların” sözləri “əlilliyi olan şəxslərin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqların” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 4. “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 1, № 3, maddə 131; 2002, № 12, maddə 693; 2003, № 1, maddə 16; 2004, № 1, maddə 10, № 4, maddə 199, № 5, maddə 321, № 8, maddə 597, № 11, maddə 884; 2005, № 6, maddələr 463, 475, № 10, maddə 874; 2006, № 5, maddə 386, № 6, maddə 479, № 8, maddə 657, № 11, maddə 927, № 12, maddələr 1005, 1014; 2007, № 2, maddə 83, № 5, maddələr 434, 436, № 7, maddə 711, № 10, maddə 934, № 11, maddələr 1049, 1074, 1078, № 12, maddələr 1213, 1219; 2008, № 3, maddə 153, № 5, maddələr 326, 341, № 6, maddələr 471, 481, № 7, maddə 602, № 8, maddə 699, № 10, maddə 881; 2009, № 2, maddə 54, № 5, maddə 311, № 6, maddə 403, № 10, maddə 771, № 11, maddə 878, № 12, maddə 964; 2010, № 4, maddə 276; 2011, № 2, maddə 71, № 3, maddə 165, № 6, maddə 463; 2012, № 5, maddə 413, № 10, maddə 945, № 11, maddə 1049; 2015, № 1, maddə 9, № 5, maddə 488, № 10, maddə 1100; 2016, № 8, maddə 1365, № 11, maddələr 1760, 1782, 1785; 2017, № 5, maddə 726, № 6, maddə 1054, № 7, maddə 1267, № 8, maddə 1513, № 11, maddə 1974, № 12 (I kitab), maddə 2192; 2018, № 2, maddələr 158, 159, № 3, maddə 392, № 5, maddələr 864, 880, № 6, maddə 1191, № 7 (I kitab), maddələr 1383, 1428; 2019, № 1, maddə 8) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 19.0.14-cü maddəyə “əlliliyi”, sözündən sonra “o cümlədən” sözləri əlavə edilsin;

4.2. 23.3-cü maddədə “və ya” sözləri “, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 5. “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 7, maddə 442; 2008, № 7, maddə 602; 2011, № 2, maddə 71; 2015, № 2, maddə 83; 2017, № 7, maddə 1258; 2019, № 5, maddə 797) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

5.1. 5-ci maddə üzrə:

5.1.1. 5.0.1-ci maddədə “tibbi-sosial ekspert komissiyasında” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanda (qurumda)” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.1.2. 5.0.3-cü maddədə “təhsilin müvafiq tədris proqramları üzrə” sözləri “təhsil proqramları və fərdi tədris planı əsasında” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.2. 6.1.3-cü maddədə “fərdi tədris proqramları” sözləri “xüsusi təhsil proqramları və fərdi tədris planı” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.3. 10-cu maddənin mətni aşağıdakı redaksiyada verilsin: “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin stasionar müəssisələrdə olduqları dövrdə təhsil “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 19-cü maddəsinə uyğun olaraq təşkil edilir.”;

5.4. 11.1-ci və 16-cı maddələrdə “tibbi-sosial ekspert komissiyasının” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun)” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.5. 13.3-cü maddədə “Tədris” sözü “Təhsil” sözü ilə əvəz edilsin;

5.6. 15-ci maddə üzrə:

5.6.1. 15.2-ci maddədə “fərdi təhsil proqramları üzrə” sözləri “xüsusi təhsil proqramları və fərdi tədris planı əsasında” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.6.2. 15.3-cü maddədə “fərdi və qrup təlim proqramlarına” sözləri “xüsusi təhsil proqramlarına və fərdi tədris planına” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.7. 21-ci maddə üzrə:

5.7.1. adından “və tibbi-sosial ekspert komissiyası” sözləri çıxarılsın;

5.7.2. 21.3.4-cü maddədə “təlim” sözü “tədris” sözü ilə əvəz edilsin;

5.7.3. 21.7-ci maddədə “tibbi-sosial ekspert komissiyası” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum)” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.7.4. 21.8-ci maddədə “və tibbi-sosial ekspert komissiyası barədə Əsasnamələr” sözləri “barədə Əsasnamə” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.8. 22.1-ci və 22.2-ci maddələrdə “tibbi-sosial ekspert komissiyası” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum)” sözləri ilə əvəz edilsin;

5.9. 23.2-ci maddədə “sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin sağlamlığının mühafizəsinə, onların çatışmazlıqlarının korreksiyasına, sosial adaptasiyasına, tibbi-sosial reabilitasiyasına, əlilliyin, uşaqların sağlamlıq imkanları məhdudluğunun profilaktikasına yönəldilmiş birgə” sözləri “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 6. “Psixiatriya yardımı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 9, maddə 569; 2011, № 11, maddə 990; 2012, № 5, maddə 407; 2016, № 4, maddə 659) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

6.1. 9.1-ci maddənin ikinci cümləsində “tibbi-sosial ekspert komissiyası” sözləri “müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum)” sözləri ilə əvəz edilsin;

6.2. 15.0.3-cü maddədə ikinci halda “və ya” sözləri “, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin;

6.3. 23.1.4-cü maddədə “uşaqlar üçün xüsusi proqram üzrə” sözləri “18 yaşınadək uşaqlar üçün xüsusi təhsil proqramları və fərdi tədris planı əsasında” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 7. “Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qısaltılmış iş vaxtı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 9, maddə 575; 2008, № 7, maddə 602; 2017, № 1, maddə 17) 2-ci maddəsində “II qrup əllilərə” sözləri “II dərəcə əlilliyi olan şəxslərə, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 8. “Narkoloji xidmət və nəzarət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 9, maddə 577; 2002, № 5, maddə 240; 2003, № 12 (I kitab), maddə 697; 2007, № 6, maddə 560, № 10, maddə 938; 2008, № 7, maddə 602; 2012, № 4, maddə 281; 2014, № 11, maddə 1372;

2015, № 11, maddə 1272; 2018, № 5, maddə 885; № 11, maddə 1684) 16.5-ci, 18.0.9-cu və 22.1-ci maddələrində “və ya” sözləri “, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 9. “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 7, maddə 452, № 12, maddə 731; 2002, № 12, maddə 706; 2005, № 10, maddə 902; 2006, № 11, maddə 927; 2007, № 1, maddələr 1, 4, № 2, maddə 82, № 6, maddə 570, № 8, maddə 756, № 11, maddələr 1078, 1081; 2008, № 3, maddə 155, № 4, maddə 250, № 8, maddə 696; 2009, № 6, maddə 399, № 11, maddələr 877, 878; 2010, № 3, maddə 171, № 11, maddə 944; 2011, № 2, maddə 71, № 11, maddə 988; 2012, № 11, maddə 1039; 2014, № 3, maddə 238; 2016, № 2 (I kitab), maddə 193, № 6, maddələr 982, 1018; 2017, № 7 (I kitab), maddə 2243; 2018, № 3, maddə 397, № 12, maddə 2473) 20.13-cü maddəsinin ikinci hissəsinin birinci cümləsində “əlil olması” sözləri “əlilliyinin müəyyən edilməsi” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 10. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 12, maddə 740; 2002, № 12, maddə 706; 2003, № 1, maddə 23, № 8, maddə 428, № 12 (I kitab), maddələr 676, 698; 2005, № 1, maddə 1, № 6, maddə 462, № 8, maddə 684, № 10, maddələr 873, 905, № 12, maddə 1083; 2006, № 3, maddələr 223, 225, № 6, maddə 481, № 12, maddələr 1015, 1029; 2007, № 2, maddə 80, № 12, maddə 1203; 2008, № 3, maddə 158, № 6, maddə 462, № 7, maddə 602, № 12, maddə 1047; 2009, № 1, maddə 5, № 2, maddə 56; № 3, maddə 160, № 7, maddə 519, № 12, maddə 947; 2010, № 4, maddə 276, № 6, maddə 485, № 10, maddə 840, № 11, maddə 939; 2011, № 1, maddə 12, № 4, maddələr 245, 264, № 11, maddə 985, № 12, maddə 1100; 2012, № 1, maddə 4, № 6, maddələr 508, 518, № 7, maddə 646, № 10, maddə 947, № 12, maddələr 1216, 1227, 1229; 2013, № 3, maddə 213, № 5, maddə 474, № 11, maddələr 1269, 1279, 1299, 1301, 1308, № 12, maddələr 1485, 1504; 2014, № 1, maddə 6, № 5, maddə 468, № 6, maddələr 603, 605, № 7, maddələr 774, 780, № 11, maddələr 1345, 1370; 2015, № 12, maddə 1432; 2016, № 1, maddələr 15, 36, № 4, maddə 630, № 5, maddə 849, № 6, maddə 1014, № 10, maddə 1605, № 11, maddələr 1753, 1776, 1780, 1790, № 12, maddələr 2006, 2051; 2017, № 3, maddələr 337, 341, № 5, maddə 742, № 6, maddə 1028, № 7, maddə 1308, № 8, maddə 1506, № 12 (I kitab), maddə 2265; 2018, № 3, maddə 405, № 4, maddələr 639, 647, № 6, maddələr 1186, 1194, № 7 (I kitab), maddələr 1415, 1444, № 8, maddə 1675, № 12 (I kitab), maddə 2489; 2019, № 1, maddə 45, № 4, maddələr 1176, 1181, 1190, 1192, № 8, maddələr 1360, 1363, 1371, № 11, maddələr 1681, 1694) 11.1.3-cü maddəsində “birinci qrup işləməyən əllilər” sözləri “birinci dərəcə əlilliyi olan işləməyən şəxslər, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 11. “İcra haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 3, maddə 114; 2003, № 6, maddə 277; 2004, № 8, maddə 598, № 11, maddə 901, № 12, maddə 973; 2007, № 1, maddə 3, № 6, maddə 562, № 11, maddə 1053; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddə 602; 2009, № 12, maddə 952; 2010, № 2, maddə 75, № 7, maddə 591; 2011, № 6, maddə 482, № 7, maddə 618; 2012, № 11, maddə 1052; 2013, № 6, maddə 613, № 7, maddə 787, № 12, maddə 1494; 2015, № 12, maddə 1434; 2016, № 12, maddə 2050; 2017, № 2, maddə 156, № 6, maddə 1056, № 8, maddə 1511; 2018, № 2, maddə 151, № 5, maddələr 853, 867, № 7 (I kitab), maddə 1424, № 8, maddə 1674, № 12 (I kitab), maddə 2528; 2019, № 1, maddə 21, № 2, maddə 203, № 6, maddə 999) 68.1.3-cü maddəsində “birinci qrup əllilərə və” sözləri “birinci dərəcə əlilliyi olan şəxslərə, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin və “uşaqlara” sözündən əvvəl “18 yaşınadək” sözləri əlavə edilsin.

Maddə 12. “Gənclər siyasəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 5, maddə 231; 2007, № 8, maddə 746; 2010, № 3, maddə 171; 2019, № 4, maddə 582, № 8, maddə 1382, № 11, maddə 1684) 1.0.6-cü maddəsində “əlil və” sözləri “əlilliyi olan, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 13. “Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 2, maddə 54; 2008, № 7, maddə 602; 2016, № 4, maddə 648) 5.1-ci maddəsində “və ya” sözləri “, o cümlədən” sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 14. “Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 7, maddə 506; 2006, № 3, maddə 223; 2007, № 6, maddə 560; 2008, № 6, maddə 462, № 11, maddə 960; 2014, № 4, maddə 336; 2015, № 4, maddə 351; 2019, № 1, maddə 36) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

14.1. 8-ci maddə üzrə:

14.1.1. 8.1.2-ci, 8.1.3-cü və 8.1.4-cü maddələrdə “qrup” sözü “dərəcə” sözü ilə əvəz edilsin;

14.1.2. 8.1.5-ci maddədə “qrupu tutulmaması” sözləri “dərəcəsi müəyyən edilmədən” sözləri ilə əvəz edilsin;

14.2. 11.1.2.1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“11.1.2.1. “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.1-ci maddəsinə uyğun olaraq qəbul edilmiş qərarın surəti”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 19 may 2020-ci il

“Polis haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Azərbaycan Respublikasında vərəmlə mübarizə haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Psixiatriya yardımı haqqında”, “Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qısaltılmış iş vaxtı haqqında”, “Narkoloji xidmət və nəzarət haqqında”, “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “İcra haqqında”, “Gənclər siyasəti haqqında”, “Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” və “Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 19 may tarixli 110-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 2001-ci il 19 iyul tarixli 540 nömrəli, “Psixiatriya yardımı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 2001-ci il 3 sentyabr tarixli 574 nömrəli və “Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 2004-cü il 19 iyul tarixli 88 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cü maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Polis haqqında”, “Avtomobil yolları haqqında”, “Azərbaycan Respublikasında vərəmlə mübarizə haqqında”, “Dövlət qulluğu haqqında”, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Psixiatriya yardımı haqqında”, “Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qısaltılmış iş vaxtı haqqında”, “Narkoloji xidmət və nəzarət haqqında”, “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “İcra haqqında”, “Gənclər siyasəti haqqında”, “Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” və “Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 19 may tarixli 110-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.0.1-ci, 11.1-ci, 16-cı, 21.7-ci, 22.1-ci və 22.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 5.0.1-ci, 11.1-ci, 16-cı, 21.7-ci, 22.1-ci və 22.2-ci maddələrində “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi nəzərdə tutulur;

1.3. “Psixiatriya yardımı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində (ikinci halda) nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.4. həmin Qanunun 9.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində “orqan (qurum)” dedikdə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi nəzərdə tutulur.

2. “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında” Azərbaycan Respublikası

Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 19 iyul tarixli 540 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 7, maddə 477; 2012, № 12, maddə 1270; 2017, № 7, maddə 1330; 2018, № 10, maddə 2019) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 2.1-ci bənd 2.1.1

Şəhid zabitlərimizlə vida mərasimi keçirilib

Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində gedən şiddətli döyüşlər zamanı iyulun 14-də müdafiənin ön xəttində olarkən qəhrəmancasına şəhid olan general-mayor Polad Həşimov və polkovnik İlqar Mirzəyev ilə vida mərasimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, ikinci Fəxri xiyabanda keçirilən vida mərasimində Müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov, Müdafiə nazirinin birinci müavini - Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah reisi, general-polkovnik Nəcməddin Sadıqov, Prezident Administrasiyasının Hərbi məsələlər şöbəsinin müdiri müavini, general-leytenant Yaşar Əliyev, Prezident Administrasiyasının Silahlı Qüvvələrlə iş sektorunun müdiri, general-leytenant Elşad Babayev, Müdafiə nazirinin müavini - Hərbi Hava Qüvvələrinin Komandanı, general-leytenant Ramiz Tahirov, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov, ictimaiyyətin nümayəndələri, mərhum zabitlərimizin xidmət yoldaşları şəhidlərimizin ailə üzvlərinə və yaxınlarına başsağlığı veriblər.

Mərasimdə çıxış edən polkovnik Abdulla Qurbani general-mayor Polad Həşimovun və polkovnik İlqar Mirzəyevin həyat və döyüş yolları barədə məlumat verib.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi şəhidlərimizin ailə üzvlərinə və mərasim bütün iştirakçlarına şəhidlərimizin qanının yerdə qalmadığını və bundan sonra da qalmayacağını bildirib.

Müdafiə naziri şəhidlərimizin tabutu üzərindəki üçrəngli Azərbaycan bayrağını əbədi xatirə qalması üçün onların ailələrinə təqdim edib. General-mayor Polad Həşimovun qardaşı İlham Həşimov və polkovnik İlqar Mirzəyevin oğlu Elvin Mirzəyev Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə və Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə vida mərasiminin yüksək səviyyədə təşkil olunduğuna görə dərin minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Elvin Mirzəyev atasının yolunu davam etdirərək zabit kimi Azərbaycan Ordusu sıralarına qatılacağına, atasının və bütün şəhidlərimizin qisasını alacağına söz verib.

İLHAM ƏLİYEVİN XƏBƏRDARLIQLARI

Ermənistan və onun havadarları deyilənlərdən nəticə çıxarmalıdır

Əvvəli 1-ci səh.

Gah Rusiyaya yalmanır, gah Qərbe yaltaqlanır...

Özündən olsa "hiyləgər siyasət" aparır. Artıq hər şey onun əleyhinə işləyir: atdığı yanlış addımlardan tutmuş koronavirus pandemiyası və dalana dirənmiş iqtisadiyyata qədər.

Lakin yenə də erməni həyasızlığından əl çəkmir: "Qarabağ Ermənistanıdır" nqte" deməklə "ümumxalq məhəbbəti" qazanmağa çalışır.

Şuşada "andıçma" mərasimi keçirir. İşğal ərazilərində məskunlaşdırma aparır.

Əslində, bütün bunlar münafiqin həllini sübh danışıqları müstəvisindən çıxaraaraq müharibəyə aparır!

Azərbaycan Prezidenti Paşinyanın iştirak etdiyi məclislərdə:

■ Soçidə "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunda;

■ Aşqabadda MDB Dövlət Başçıları Şurasının məhdud tərkibli iclasında;

■ Münxen Təhlükəsizlik Konfransında çıxış edərək onun və bütövlükdə Ermənistanın faşist və işğalçı simasını ifşa etdi!

Axırının çatdığını yaxşı anlayan Paşinyan özünü xilas etmək üçün "yeni

hiyləgər plan"a əl ataraq iyulun 12-də Azərbaycanın Tovuz bölgəsinə hücum etdi.

Məqsədi KTMT-ni - Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatını öz tərəfindən münafiqşəyə cəlb etməkdir.

Ağılsızlığın bir əlaməti də özünü hamıdan ağıllı saymaqdır...

◆◆◆

Prezident İlham Əliyevin Təhlükəsizlik Şurasının iclasındakı sərt və qətiyyətli çıxışı hamının ürəyindən oldu.

Ali Baş Komandan Ermənistanın təxribatından, ordumuzun ona verdiyi cavabdan ətraflı danışdı, bir daha Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyini ortaya qoydu:

"Bu çirkin və məkrli siyasət Ermənistanı uçuruma aparacaq. Bütün məsuliyyət Ermənistanın rəhbərliyi üzərinə düşür. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bundan sonra da qoruyacaq, öz sərhədlərini qoruyacaq".

"Azərbaycan heç vaxt işğal edilmiş torpaqların bu vəziyyətdə qalması ilə barışmayacaq, işğalla barışmayacaq və əlindən gələni edəcək ki, öz ərazi bütövlüyünü bərpa etsin".

"Əgər Ermənistan öz ərazisindən Azərbaycan kəndlərinə atəş açarsa, təbii

ki, biz adekvat cavab verəcəyik və veririk".

"Düşməne adekvat cavab verilib. Hərbi qüvvələrimizin qisası alınmış, bundan sonra da alınacaqdır. Hərbi qüvvələrimizin, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmayıb və qalmayacaqdır".

Azərbaycan xalqı şəhid olmuş bala-larını böyük hörmət və ehtiramla son mənzilə yola saldı!

Xalq dövlət başçısı, Ali Baş Komandanın ətrafında daha sıx birləşdiyini bir daha nümayiş etdirdi!

Azərbaycan Ordusu yenə də öz gücünü və qüdrətini nümayiş etdirdi!

Azərbaycan gəncləri dəstək yürüdü keçirərək torpaqların işğaldan azad edilməsi uğrunda döyüşə hər an atılmağa hazır olduğunu bildirdi!

12 iyul döyüşləri Aprel savaşı və Günnüt əməliyyatında olduğu kimi, Ali Baş Komandanın ümumxalq məhəbbətinin növbəti təsdiqinə çevrildi!

İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə iqtisadi cəhətdən güclü, hərbi cəhətdən qüvvətli olan və düşünülmüş siyasət yürüdüən Azərbaycan tezliklə işğaldakı torpaqlarını da azad edəcəkdir!

Bəxtiyar SADIQOV

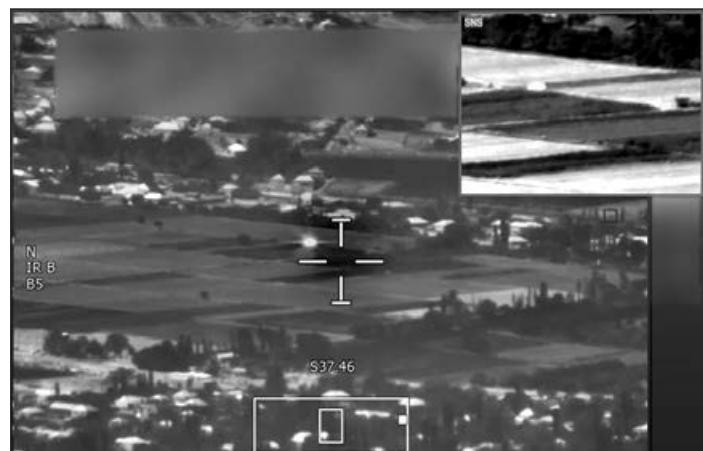
Masallı gəncləri şəhid mayor Anar Novruzovun məzarını ziyarət ediblər

Iyulun 15-də Masallı gənclərindən bir qrupu rayonda təbii edilən sərtləşdirilmiş karantin rejiminin tələblərinə riayət etməklə Ərkivan qəsəbəsində dəfn edilən mayor Anar Novruzovun məzarını ziyarət ediblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, rayonun gəncləri erməni təxribatının qurbanı olan Azərbaycan Ordusunun zabitanı hətta məzarına gül dəstələri düzərək ona hörmət və ehtiramlarını bildiriblər.

Qeyd edək ki, iyulun 13-dən 14-nə keçən gecə və səhər saatlarında Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində gedən şiddətli döyüşlər zamanı düşmənin hücumunun qarşısını alarkən Azərbaycan Ordusunun mayoru Anar Novruzov qəhrəmancasına şəhid olub. O, iyulun 14-də Masallı rayonunun Ərkivan qəsəbəsində torpağa tapşırılıb. 44 yaşlı olan zabitanın iki övladı var.

Azərbaycan Ordusu düşmənin mövqelərinə ağır zərbələr vurub

Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

***

Cəbhədəki vəziyyətlə bağlı sosial şəbəkələrdə və mobil əlavələr vasitəsilə həqiqətə uyğun olmayan, əsassız məlumatlar yayılır. Bildiririk ki, hazırda Tovuz rayonu istiqamətində nisbi sakinlikdir. Bir daha bütün media nümayəndələrinə və sosial şəbəkə istifadəçilərinə heç bir əsassız məlumatı yaymamaq barədə xüsusi təxribat xarakterli məlumatları yaymamaq

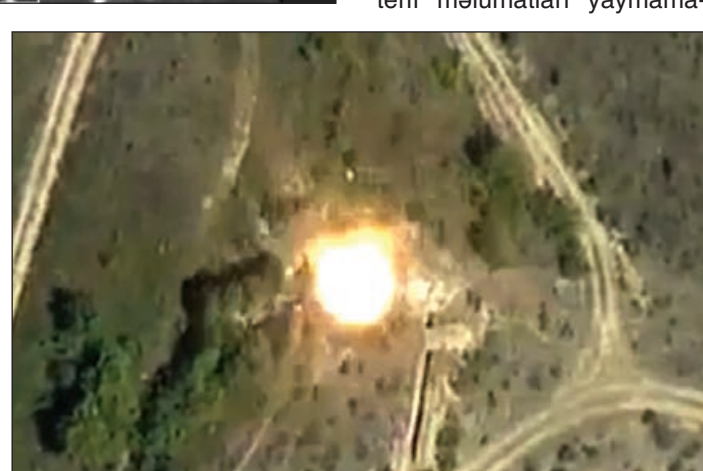
Tovuz rayonu istiqamətində mövqelərimizi atəşə tutan düşmən bölmələrinin digər uzunmüddətli atəş nöqtəsi də bölmələrimiz tərəfindən yerlə-yeksan edildi.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

***

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinin cəbhənin Tovuz rayonu istiqamətindəki mövqelərimizi və yaşayış məntəqələrini atəşə tutduqdan sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasının sərhədyanı bölgələrində düşmənin aktivləşməsi və ara-sıra atəşkəs rejiminin pozulması halları müşahidə olunur.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, düşmən bölmələri iyulun 14-də saat 22:15-dən saat 23:55-dək və iyulun 15-də saat 01:20-dən başlayaraq səhər saatlarında iriçaplı müxtəlif silahlardan istifadə etməklə Şərur, Babək və Ordubad rayonları istiqamətində atəşkəs rejimini pozub. Düşmən cavab atəşi ilə susdurulub. Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrini Naxçıvan istiqamətində atəşləri dayandırmasına vadar etmək və cəza tədbirləri məqsədilə komanda müşahidə məntəqəsinə hərəkət edən hərbi nəqliyyat vasitəsi bölmələri-

mizin sərrast atışı ilə məhv edildi.

Əməliyyat şəraitı qoşunlarımızın tam nəzarətindədir.

***

Düşməne qarşı görülən cəza tədbirləri nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrindən birinin səhra idarəetmə məntəqəsi bölmələrimizin dəqiq atəşi ilə məhv edildi.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

***

Iyulun 14-də Tovuz rayonu istiqamətində gedən döyüşlər zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin daha bir hərbi obyekt - bölüyün da-yaq məntəqəsi bölmələrimizin dəqiq zərbəsi ilə darmadağın edildi.

ğa, yalnız Müdafiə Nazirliyinin rəsmi məlumatlarına istinad etməyə çağırırıq.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

AZƏRTAC

Azərbaycanı anarxiyaya sürükləmək mümkün deyil

Əvvəli 1-ci səh.

Son illərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı hərbi modernləşmə tədbirləri, ən müasir silah və texnikanın ordumuzun arsenalına daxil edilməsinin nəticəsidir ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin potensialı istənilən şəraitdə, istənilən zaman kəsiyində uğurlu döyüş əməliyyatını aparmağa imkan verir. Tovuz istiqamətində düşmənin qəflətən etdiyi hücumun qarşısını dərhal alınması da bunu təsdiq edir. Görünən odur ki, düşmən bu xain planını həyata keçirmək üçün avvaldan ciddi hazırlaşmış. Lakin elə hücumun ilk anlarından ordumuzun sarsıdıcı cavabı ilə bu plan alt-üst edildi və Ermənistan ordusu geri qaçmağa məcbur oldu.

Tovuz istiqamətində baş verən hərbi toqquşmanın təsdiqi etdiyi başqa bir reallıq Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin yüksək döyüş əzmində olması, generaldan əsgərədək hər bir hərbi qulluqçunun mübarizliyi, yüksək vətənpərvərliyi, elə buna görədir ki, qəhrəman vətən övladları torpaq uğrunda canlarını fəda etdilər, şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Ermənistan ordusuna qarşı həyata keçirilən hərbi əməliyyatlar həm də onu göstərdi ki, Azərbaycan Ordusunun generalı, yüksək rütbəli hərbiçiləri əsgərlərlə birlikdə döyüş meydanındadır. Bir daha sübut olundu ki, Azərbaycan Ordusunun generalı təbiiyyətdən olan hərbiçilərdən özünü fərqləndirmir və qarşıda duran tapşırığı yerinə yetirmək, dogma torpağını müdafiə etmək üçün öz canını hər an qurban verməyə hazırdır.

Azərbaycan Ordusunun Ermənistanın hücumunun qarşısını almaq üçün həyata keçirdiyi hərbi əməliyyat həm də bütövlükdə cəmiyyətimizdəki yüksək

vətənpərvərlik ab-havasını nümayiş etdirdi. Bunu Azərbaycan Ordusuna dəstək məqsədilə keçirilmiş aksiyalar da təsdiqləyir. Aksiya iştirakçıların vətənpərvərliyi, onların səfərbəlik elan olunmaq istəyi, ordu sıralarında qulluq etmək niyyəti qürurverici haldir.

Orduya dəstək aksiyasından çirkin məqsədlər üçün istifadə edilib

Ordumuza dəstək hər bir vətəndaşın borcudur və bu məqsədlə müxtəlif tədbirlərin, aksiyaların keçirilməsi vətənpərvərlik hissindən irəliləyir. Könlü olaraq cəbhə bölgəsinə gedərək döyüşmək və lazımı kömək göstərmək istəyən vətəndaş tərəfindən dövlət orqanlarına da çoxsaylı müraciətlərin qarşısını bunun təsdiqidir. Belə tədbirlər göstərir ki, Azərbaycan xalqı torpaqlarının işğalı faktı ilə heç vaxt barışmayacaq və bu mübarizədə ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yürütdüyü siyasəti dəstəkləyir.

Lakin təəssüflə qeyd etməliyik ki, Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində gedən döyüşlərdə ordumuza dəstək məqsədilə iyulun 14-ü axşam saatlarında Bakıda keçirilən yürüşə bir qrup təxribatçı tərəfindən sonradan siyasi məzmun verməyə, onu nəzarətdən çıxarmağa, neqativ emosiyaların formalaşdırılmasına cəhd edilirdi. Belə ki, Şəhidlər xiyabanının və Milli Məclisin qarşısına toplaşanların arasında bir qrup gecə saatlarında parlamentin inzibati binasına daxil oldu. Milli Məclisin birinci mərtəbəsinə, foyesinə daxil olan təxribatçıların inzibati binada dağıntılar törədib, inventara ziyan vurdular. Polis

eməkdaşlarının vaxtında müdaxiləsi nəticəsində bu hərəketin qarşısı alındı və aksiya iştirakçıları parlament binasından çıxarıldılar.

Eyni zamanda təxribat və iğtişaş yaratmaq istəyən qrup əsəyişi təmin edən polisərin istifadə etdikləri avtomobillərə ciddi ziyan vuraraq, onları yarırsız hala saldı. Baş Prokurorluğun və Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətlərinin bununla bağlı məlumatında deyilir: "Təəssüflər olsun ki, dinc və vətənpərvər ruhda keçən bu aksiya zamanı bir qrup təxribatçı ictimai qaydanın kobud surətdə pozulmasına səbəb olan hərəketlərə yol vermiş, aksiyanın təhlükəsizliyini təmin edən polis əməkdaşlarına müqavimət göstərmiş və zor təbiiq etməsi, nəticədə bir neçə polis əməkdaşına müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri yetirilmiş, xidməti avtomobillərə ciddi ziyan vurulmuşdur".

Təxribatçı əməllərin hüquqi qiyməti verəcək

Sərhəd zonasında hərbi əməliyyatların hələ də səngimədiyini, gərginliyin davam etdiyini bir vaxtda bir qrup şəxsin Bakının küçələrində iğtişaş yaratmaq cəhdləri, sosial şəbəkələrdə yalan informasiyaların yayılması, Milli Məclisin binasına girərək vandallıq törətməsi, polisə qarşı zor təbiiq olunması vətəndaşlıq mövqeyinə və qanunlara ziddir, ən əsası, şəhidlərin xatirəsinə hörmətsizlikdir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının məlumatında baş verənlər pislənir: "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi olaraq xalqımıza, dövlətimizə, Ordumuza dəstək yürüdüən ehtiramımızı və hassas yanaşdığımızı ifadə edirik. Orduya dəstək yürüdüən həyata keçirən vətəndaşlarımızın

bir amal uğrunda birləşdiyi halda bəzi təxribatçıların dağıdıcılığı və ziyan vurmağa istiqamətlənən addımlarını qəti şəkildə pisləyirik. Bu çətin günlərdə dövlətin ali qanunverici orqanının binasına qanunsuz olaraq daxil olmaq və orada dağıntılar törətmək şəhidlərin müqəddəs ruhuna hörmətsizlikdir və qətiyyəni yolverməzdir".

Daxili İşlər orqanları tərəfindən dü-nənki iğtişaş cəhdinin, təxribatçı əməllərin qarşısı dərhal alındı. Azərbaycan hüquqi dövlətdir və bu kimi hallara da hüquqi müstəvidə qiymət verəcək. Asəyişi pozanlar, dövlət əmlakına ziyan vuranlar, iğtişaş yaratmaq istəyənlər layiqli cavablarını alacaqlar.

Bir məsələni unutmayaq lazımdır ki, bu kimi hallar dövlətə, cəmiyyətə ziyandan başqa heç nə qatmır. 1993-cü ilin ağır-acılı günləri hamımızın xatirindədir. Həmin dövrün ən ciddi problemlərindən biri anarxiya mühtinin hökm sürməsi idi. Əgər Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlməsəydi, həmin dövrdə Azərbaycanın müstəqilliyi yenidən itirilə və hətta ölkəmiz parçalana bilərdi.

Umumiyyətlə isə, Bakıda baş verənlər göstərdi ki, bəzi siyasi qrupların və şəxslərin Azərbaycanı 1990-cı illərin əvvəllərinə qaytarmaq cəhdləri əbəddir. Xalqımız bundan sonra da belə bədxah niyyətlərə qarşı siper olacaq. Digər tərəfdən bu gün Azərbaycan dövləti çox güclüdür və ölkəmizi xaos, anarxiyaya sürükləmək mümkün deyil. Ən əsası isə cəmiyyətimizdə möhkəm milli həmrəylik var və Azərbaycan xalqı öz rəhbərinin ətrafında sıx birləşib. Ona görə ölkəmizə bağlı bütün təxribatçı planlar iflasa məhkumdur.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

Düşmənin artilleriya atəşi nəticəsində Qazaxın Xanlıqlar kənd sakinlərinə vurulan ziyanla bağlı istintaq aparılır

Iyulun 12-dən başlayaraq Ermənistanın silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində mövqeləri ələ keçirmək məqsədilə atəşkəs rejimini kobud şəkildə pozaraq müxtəlif növ artilleriya qurğularından istifadə etməklə mövqelərimizi atəşə tutublar.

Ermənistan terrorçu və tə-cavüzkar siyasətini növbəti

dəfə nümayiş etdirməklə özünü silahlı aqressiyası nəticəsində mülki əhalinin sıx yaşadı-ğı əraziləri atəşə tutmaqla dinc əhaliyə qarşı müxtəlif ci-nayətlər törədib. Baş Proku-rorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iyulun 14-də saat 15 radələrində Qa-zax rayonunun Bala Cəfərlər kəndi ilə üzbuüz mövqedə yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinə məx-

sus reaktiv qurğudan buraxıl-ması məmninin atılaraq par-ti-ması səbəbindən həmin mar-minin müxtəlif hissələri Xan-lıqlar kənd sakinləri Səlmine Əliyeva, Məhbub Orucova, Əziz Şirinov, İlham Mehtiyev, Rəzim Musayev və Kamil Ca-hanov məxsus evlərin dam örtüklərinə, həmçinin həyat-yani sahələrinə səpələnib və nəticədə zərərçəkmiş şəxslə-rin ömləkləri qəsdən zədələn-

məklə sonunculara xeyli miq-darda ziyan vurulub.

Dərhal prokurorluq və po-lis əməkdaşları tərəfindən hadisə yerlərinə baxış keçiril-məklə maddi sübutlar toplanı-b, dəymiş ziyanın məbləğini müəyyənləşdirmək məqsədi-lə mütəxəssislər cəlb olunub və digər zəruri istintaq hərə-ke-tləri həyata keçirilib.

Faktla bağlı Qazax Rayon Prokurorluğunda Cinayət Mə-

celləsinin 186.2.2-ci (yandır-maqla, partlatmaqla və ya başqa ümumi təhlükəli üsulla özganın əmlakını qəsdən məhv etmə və ya zədələmə zərərçəkmiş şəxsə xeyli miq-darda ziyan vurmaqla törə-dildikdə və ya ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Hazırda iş üzrə zəruri və intensiv istintaq tədbirləri da-vam etdirilir.

Fransanın Azərbaycandakı səfiri Xarici İşlər Nazirliyinə dəvət edilib

İyulun 15-də Fransa Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Zakari Qros Xarici İşlər Nazirliyinə dəvət edilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görülməli Xarici İşlər nazirinin müavini Xələf Xələfov Ermənistan silahlı qüvvələrinin iyul ayının 12-də artilleriya və ağır silahlardan istifadə etməklə Ermənistan-Azərbaycan sərhədində Tovuz rayonu istiqamətində hücumlara başladığını və onun nəticəsində 1 general da daxil olmaqla 11 Azərbaycan hərbiçisinin və 1 mülki şəxsin həlak olduğunu diqqətə çatdırıb. Hücumları dəf etmək və atəş nöqtələrini ləğv etmək məqsədilə Azərbaycan silahlı qüvvələrinin həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində çoxsaylı itkilər verən Ermənistan silahlı qüvvələrinin geri oturdulduğunu bildirib.

Nazir müavini qeyd edib ki, bu təcavüz aktını törətməkdə məqsəd Azərbaycan ərazilərində yeni mövqeləri ələ keçirməklə işğalın əhatəsini genişləndirərək sərhəd zonasında yaşayan mülki əhaliyə məcburi köçkün vəziyyətinə salmaqdır. X.Xələfov bu təxribatçı əməlin təcavüzkar Ermənistanın rəhbərliyinin son zamanlar bölgədə gərginliyin artmasına xidmət edən fəaliyyət və bəyanatlarının davamı kimi nəzərdən keçirilməli olduğunu vurğulayıb. O, Ermənistan rəhbərliyinin bu məkrli niyyətinin, eyni zamanda, region ölkələrini və üzv olduğu hərbi-siyasi blokları Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi orbitinə cəlb etməklə digər dövlətləri təcavüzkar ölkə kimi üzünə düşən beynəlxalq məsuliyyəti bulaşdırmaqdan ibarət olduğunu bildirib. Nazir müavini Ermənistan hakimiyyətinin bu avantürist təxribatının alınmadığından narahət olan Fransadakı, xüsusilə Parisdəki erməni havadarlarının Azərbaycan qarşı düşmənçiliklərini gizlədə bilmədiklərini qeyd edib. Belə ki, təşkil edilmiş radikal qrupların iyul ayının 13-dən 14-nə keçən gecə (Fransanın milli bayramı günü, saat 2-3 radələrində) Azərbaycan səfirliyinə və Mədəniyyət Mərkəzinə hücumlar təşkil edib və səfirliyin binasına qarşı vandal aktı törədiblər.

X.Xələfov baş vermiş insidentlə bağlı Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin Fransa tərəfinə qəti etiraz etdiyini, bu vandalizm aktının araşdırılmasını, törəndənlərin hərəkətinə hüquqi qiymət verilməsini tələb etdiyini diqqətə çatdırıb. O, Fransa Hökuməti tərəfindən Azərbaycanın Parisdəki diplomatik missiyasının binalarının mühafizəsinin təmin edilməsi məqsədilə zəruri tədbirlərin görülməsini istəyib.

X.Xələfov Azərbaycan tərəfinin Fransadan Minsk qrupunun həmsədrliyi olmaqla münaqişənin həlli istiqamətində real addımlar atılmasını, eləcə də Fransanın seçkilər orqanlarını bəzi nümayəndələrinin Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində qondarma "qurumu" təşviq edən hər hansı fəaliyyətinin qarşısının alınması üçün bütün zəruri tədbirləri görməsini gözlədiyini bildirib.

Nazir müavini baş verənlərin bir daha ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyinin vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqların mahiyyətini şübhə altına alaraq və Minsk qrupunun rolunu və fəaliyyətini sual altına qoyduğunu vurğulayıb. O, Azərbaycan ictimaiyyetində Minsk qrupunun fəaliyyəti ilə bağlı ciddi narazılıqların getdikcə artmaqda olduğunu Minsk qrupu həmsədrliyinin Ermənistanla işğalçı siyasətinə son qoymasına və beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə riayət etməsi üçün açıq çağırışlar etmək əvəzinə, hər dəfə ümumi bəyanatla kifayətləndiyini qeyd edib.

X.Xələfov münaqişənin həllinin süni surətdə uzadılmasının regional sabitlik və təhlükəsizlik üçün yeni risklər və çağırışlara münbit şərait yaradaraq daha geniş regional münaqişələrə yol açacağını vurğulayıb. O, Ermənistan respublikasının bu cinayətkar addımları atmaqla 30 ildən bəri davam edən və Azərbaycan torpaqlarının 20 faizdən çoxunu işğal altında saxlayan təcavüzkar siyasətinin davam etdirilməsində israrlı olduğunu nümayiş etdirdiyini bildirib.

X.Xələfov hadisələrin bu məcrada inkişafına Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə və vasitəçilik missiyasının həyata keçirən beynəlxalq təşkilat və nüfuzlu dövlətlərin təcavüz-

kar Ermənistanla loyal və yumşaq münasibət bəsləməsinin şərait yaratdığını vurğulayıb. O, vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edən bu kimi təhrikədciləməllərə görə bütün məsuliyyətin Ermənistanın üzərinə düşdüyünü bildirib. Bugünkü Ermənistan respublikası hakimiyyətinin siyasətinin sülh danışıqlarının hər vaxtla pozmaq, onların mahiyyətini saxtalaşdırmaq, işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərinin azad edilməsindən boyun qaçırmaqdan ibarət olduğunu diqqətə çatdırıb. Bu proseslərin dünya birliyi və Minsk qrupu həmsədrliyinin gözü qarşısında baş verdiyi və adekvat tədbirlərin görülməsinin daim Azərbaycan xalqını məyus etdiyini söyləyib.

X.Xələfov Azərbaycanın hüquqlarının on illərdən bəri ardıcıl olaraq pozulmasını və onun haqq işinə biganəliyin Azərbaycan xalqının və onun qətiyyətli rəhbərliyinin sabir kəsinin doldurduğunu, Azərbaycan xalqının və dövlətinin yaşamaq və inkişaf hüququnun təcavüzkar tərəfindən daim tapdalanmasına yol verilməyəcəyini vurğulayıb.

Yaranmış vəziyyətin Azərbaycanın BMT Nizamnaməsində təsbit olunmuş özüni müdafiə hüququna əsaslanaraq təcavüzün davayandırılması, işğal olunmuş ərazilərin azad edilməsi üçün təcili tədbirlərin həyata keçirilməsi tələb etdiyini bildirib. Fransanın Azərbaycandakı səfiri ölkəsinin iyulun 12-dən başlayaraq Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş verənləri diqqətlə izlədiyini və insan tələfatına səbəb olmuş və hadisələrdən dərin təəssüf və narahatlıq keçirdiklərini bildirib, Azərbaycan tərəfinə başsağlığı verib.

Səfir nazir müavininin səsləndirdiyi Azərbaycan dövlətinin və xalqının narahatlıqlarını anladığını, ölkəsinin ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyi çərçivəsində Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli üçün səylərini davam etdirəcəyini əmin edib. O, Azərbaycan tərəfinin Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi, eləcə də Parisdə Azərbaycan səfirliyinə qarşı törədilmiş vandal aktı ilə bağlı narahatlıq və gözləntiləri ilə əlaqədar məsələləri aydın şəkildə Parisə çatdıracağını vəd edib.

Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi ötən gecə paytaxtda keçirilən yürüşlə bağlı birgə məlumat yayıb

Məlum olduğu kimi, iyulun 12-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində hərbi təxribat törədib, iriçaplı pulemyotlardan, snayper tüfənglərindən, artilleriya qurğularından istifadə etməklə mövqelərimizi, eləcə də dinc əhaliyə və mülki obyektləri atəşə tutublar.

Azərbaycan Ordusunun qəhrəman zabit və əsgərləri bu təxribatın qarşısını qətiyyətlə alıb, cavab atəşi ilə düşmənin dayaq məntəqələri, atəş nöqtələri, müdafiəsinin dərinliyindəki ehtiyatları, çox sayda döyüş texnikası və canlı qüvvəsi məhv edilib. Hazırda döyüşlərin baş verdiyi ərazidə əməliyyat şəraiti Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tam nəzarəti altındadır.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun və Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətlərinin AZƏRTAC-a daxil olan birgə məlumatında bildirilir ki, Ermənistanın bu hərbi təxribatı qarşısında Azərbaycan xalqı öz birliyi, qəti iradəsinə və düşməne qarşı barışmaz mövqeyini bir daha göstərmiş, qəhrəman səhیدlərini böyük izdihamla dəfn edilib, ölkəmizin müxtəlif şəhər və rayonlarında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə dəstək yürüşləri keçirilib.

Iyulun 14-də Bakıda keçirilmiş yürüş və toplantı Azərbaycan xalqının öz Dövlətinə, Ordusuna və Ali Baş Komandanına bir daha tam dəstəyini nümayiş etdirib. Təcavüzkar Ermənistan anlamalıda ki, Azərbaycan xalqının səbri sonsuz deyil və o, heç zaman ərazilərinin işğalı ilə

barışmayacaq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevini bildirdiyi kimi, həlak olan hərbiçilərimizin qanı yerdə qalmayıb və qalmayacaq.

Təəssüf ki, dinc və vətənpərvər ruhda keçən bu aksiya zamanı bir qrup təxribatçı icimai qaydanın kobud surətdə pozulmasına səbəb olan hərəkatlərə yol verib, aksiyanın təhlükəsizliyini təmin edən polis əməkdaşlarına müqavimət göstərmiş və zor tətbiq edib. Nəticədə bir neçə polis əməkdaşına müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri yetirilib, xidməti avtomobillərə ciddi ziyan vurulub.

Polis əməkdaşları tərəfindən dəfələrlə edilmiş xəbərdarlıqlara məhəl qoymadığından, eləcə də vəziyyətin günə də gərginləşməsinin qarşısının alınması

Vaqif DƏRGAHLI: “Düşmənin hərbi texnikalarına və döyüş vasitələrinə sarsıdıcı zərbələr endirilir”

Iyulun 12-dən başlayaraq düşmən Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində vəziyyəti gərginləşdirərək mövqelərimizə və yaşayış məntəqələrimizə hücum etməyə cəhd göstərib. Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən həyata keçirilən eks-tədbirlər nəticəsində düşmənin fəaliyyətinin qarşısı alınmış və o, geri oturulub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin rəisi, polkovnik Vaqif Dərgahlı iyulun 14-də keçirdiyi brifinqdə deyib.

V.Dərgahlı qeyd edib ki, iyulun 13-ü gecədən başlayaraq və dünən səhər saatlarından Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində şiddətli döyüş davam edir. Bölmələrimizin cavab tədbirləri nəticəsində böyük itkilər verən düş-

mən geri çəkilməyə məcbur edilib. Düşmənin aktiv fəaliyyətini qarşısının alınması məqsədilə görülmüş cəza tədbirləri nəticəsində ona məxsus müxtəlif təyinatlı hərbi texnika, döyüş vasitələri, komanda məntəqəsi, müdafiənin dərinliyində olan ehtiyatları və yüzlərlə canlı qüvvəsi məhv edilib. Düşmən tərəf mülki əhalini və yaşayış məntəqələrimizi də atəşə tutur, Bilirsiniz ki, həmişə vəziyyət gərginləşdikdə düşmən tərəfi dərhal yaşayış məntəqələrimizi atəşə tutmağa başlayır. Bu gün də yaşayış məntəqələrimizin atəşə tutulması davam edir. Ancaq Azərbaycan hərbiçilərinə Ermənistanın mülki əhalisinə deyil, düşmən ordusunun bölmələrinin döyüş mövqelərində olan hərbi texnikalarına və döyüş vasitələrinə zərbə endirilməsi ilə bağlı əmr verilib.

Döyüşlər zamanı Azərbaycan Ordusunun generalının və yüksək rütbəli bir neçə zabitinin şəhid olduğunu vurğulayan Vaqif Dərgahlı deyib ki, bu hal ordumuzda generalarla əsgərlərin bir cərgədə, ön sırada düşməne qarşı vuruşduğunu əyani şəkildə təsdiq etdi. Bir daha sübut olundu ki, Azərbaycan Ordusunun generalı tabeliyində olan hərbiçilərdən özünü fərqləndirmir, qarşıda duran tapşırığı yerinə yetirmək, doğma torpağını müdafiə etmək üçün öz canını hər an qurban verməyə hazırdır.

“Düşməne qarşı həyata keçirilən cavab tədbirləri davam edir, əməliyyat şəraiti bölmələrimizin tam nəzarəti altındadır. Xalqımızı əmin edirik ki, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti Ali Baş Komandanın bütün əmrəsinə həyata keçirməyə hazırdır və buna

qadırdır. Xalqımız əmin ola bilər ki, Azərbaycan Ordusu şəhidlərimizin qanını yerdə qoymayacaq və onların qisası tezliklə alınacaqdır”, - deyərək polkovnik Vaqif Dərgahlı qeyd edib.

Ermənistan KİV-nin guya Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən cəhənin Tovuz istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinə qarşı “Qrad” yayılım atəşli reaktiv sistemlərdən istifadə etməsi barədə yaydığı məlumat dezinformasiyadır.

Bunu Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin rəisi, polkovnik Vaqif Dərgahlı deyib. V.Dərgahlı bildirib ki, bölmələrimiz tərəfindən bu silah növü tətbiq edilməyib. Ögər Ermənistan tərəfindən bu silah növünün tətbiq edilməsi barədə hər hansı bir sübut varsa, onu təqdim etsin.

Ölkəsindəki özbaşınalıqlardan tənqə gələn Ermənistan vətəndaşı Naxçıvana keçib

Ermənistan vətəndaşı 30 yaşlı Narek Sardaryan işğalçı ölkənin mövqelərində yaranmış nəzarətsizlikdən istifadə edərək Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisinə keçib. Hərbiçilərimiz tərəfindən saxlanılan Sardaryan Naxçıvanla sərhəddə heyvandarlıqla məşğul olduğunu, öz ölkəsində olan zorakılıq, məmur özbaşınalığı və ədalətsizliklərdən bezərək sərhədi keçmək üçün fürsət axtardığını və ölkəmizə sığınacağını bildirib. AZƏRTAC Narek Sardaryanın etiraflarını təqdim edir:

intizamsızlıq var, bir-birlərinə təbə olurlar, narkotikdən geniş istifadə edilir. Orduda hərbiçilərin narkotik yetişdirib satmasına görə yumuluur. Ümmiyyətlə, orada polis narkotikdən istifadə edənlərə qarşı heç bir tədbir görmür. Ayrı-ayrı ərazilərdə tiyək və narkotik yetişdirilir, polis zəifdir, mübarizə apara bilmir.

- Mən, Sardaryan Narek Suren oğlu 1990-cı il oktyabrın 18-də doğulmuşam, Syunik rayonunun Aşağı Xndzoresk kənd sakinim, 2014-cü ildə ailə həyatı qurmuşam, 2 övladım var, heyvandarlıq və əkinçiliklə məşğul oluram. - Sərhədi nə üçün keçmişdiniz, məqsədiniz nə idi? - Sərhədi əvvəllər də keçmək istəmişəm, amma imkanım olmayıb, Naxçıvanla sərhəddə heyvandarlıqla məşğul olanda bu imkanı əldə etdim. Çünki Ermənistanla zərəkətlər, ədalətsizliklər var, mən çox məmurlara, hakimiyət nümayəndələrinə müraciət etmişəm, lakin kömək etməyiblər. Ona görə Azərbaycan sərhədini keçmişəm. Azərbaycan tərəfindən kömək istəyirəm. Sərhədə əsgərlər mənə yaxşı münasibət göstərirdilər, atəş açmadılar. - Sərhədi necə keçdiniz? - Heyvanları otara-otara Azərbaycan postuna doğru

yaxınlaşdım, hərbiçilər mənə vərmasın deyərək ağ paltarımı çıxarıb havada yelddim və hərbiçilər mənə saxladılar. - Ermənistandakı vəziyyət barədə nə deyə bilərsiniz? - Ermənistanda vəziyyət çox pisdir, demək olar ki, heç bir iş yoxdur, rüşvətxorluq və ədalətsizlik baş alıb gedir. Polisdə rüşvətxorluq çoxdur, əhalinin sosial-iqtisadi vəziyyəti çox ağırdır. Syunik vilayəti ərazisindəki otlaq sahələrində Gorusun ulu polisinin rəisi Sevak və hərbi komissar Arsen səlahiyyətlərindən istifadə edib bütün əlverişli torpaqları zəbt ediblər və bizlərə orada heyvandarlıqla məşğul olmağa imkan vermirlər, həmin əraziyə digər yerli sakinləri buraxmırlar. - Ermənistan ordusunda ümumi vəziyyət necədir? - Ermənistan ordusunda vəziyyət çox pisdir, heç kim bir-birini qəbul etmir,

Azərbaycanda koronavirusa daha 559 yoluxma faktı qeydə alınıb, 545 nəfər sağalıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus infeksiyasına daha 559 yoluxma faktı qeydə alınıb, 545 nəfər müalicə olunaraq sağalıb və evə buraxılıb. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 7 nəfər vəfat edib.

Hazırkı dövredə ölkəmizdə 25 min 672 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib. Onlardan 16 min 695 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 326 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 8651 nəfərdir. Ötən müddət ərzində 592 min 778 test aparılıb. Bugünkü test sayı isə 8312-dir.

1043 nəfər hərəkət iştirakçısı inzibati məsuliyyətə cəlb edilib

Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi iyulun 14-də xüsusi karantin rejiminin pozulmasına görə inzibati məsuliyyətə cəlb edilmiş hərəkət iştirakçılarının sayı və görülməli tədbirlər barədə məlumatı açıqlayıb. İdarədən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, koronavirus (COVID-19) infeksiyasının yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə Bakı, Cəlilabad, Gəncə, Lənkəran, Masallı, Mingəçevir, Sumqayıt, Yevlax şəhərlərində və Abşeron, Bərdə, Xaçmaz, Goranboy, Göygöl, Sa-

mux, Siyəzen və Şəki rayonları ərazisində tətbiq edilmiş sərtləşdirilmiş xüsusi karantin rejiminin pozulmasına görə iyulun 14-ü saat 00:00-dan iyulun 15-i saat 00:00-dək olan müddət ərzində nəqliyyat vasitələri ilə hərəkətə olan 894 nəfər Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 211.1-ci, sərmişmədaşında istifadə olunan taksilə və avtobuslarda tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən istifadə edilməsinə görə 147 nəfər həmin məəcəllənin 211.2-ci, eyni əməllərin il ərzində təkrar törədilməsinə görə isə məəcəllənin 211.3-cü maddəsi ilə 2 nəfər olmaqla ümumilikdə 1043 hərəkət iştirakçısı inzibati məsuliyyətə cəlb edilib. Qeyd olunan müddət ərzində Bakı-Quba yolunun 52-ci kilometrliyində yerləşən karantin keçid postundan 50-si rayon, 90-i paytaxt istiqamətində olmaqla 140, Bakı-Şamaxı-Yevlax yolunun 31-ci kilometrliyində yerləşən postdan 20-si rayon, 50-si paytaxt istiqamətində olmaqla 70, Bakı-Qazax-Gürçüstan yolunun 65-ci kilometrliyində yerləşən keçid postundan 85-i rayon, 50-si paytaxt istiqamətində olmaqla 135 avtomobil geri qaytarılıb. Ümumilikdə 345 nəqliyyat vasitəsinə müvafiq icazə olmadan postlardan keçmək cəhdinin qarşısı alınıb.

“Yenə itki, yenə ruh ağrısı və təəssüf”

Böyük təşviş içində olan ermənilər sosial şəbəkələrdə Paşinyandan hesab sorurlar

Bu günlərdə sosial şəbəkələrin ermənidilli seçmətini Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində erməni silahlı qüvvələrinin törətdiyi döyüşlərin təxribat nəticəsində işğalçı ölkənin ordusunda itkilərin sayının artması ətrafında müzakirələr zəbt edib. Sosial şəbəkələrdə yayılan xəbərlərdən məlum olur ki, son üç gün ərzində məhv edilən Ermənistan hərbi qulluqçularının sayı dəfələrlə çoxdur, xeyli yaralıları da var.

Bir sözlə, cəbhədəki son hadisələr ermənilərdə böyük bir xof, ümidsizlik yaradıb. Sosial mediada paylaşılan statusları və yazılan şərhli oxucuların diqqətinə çatdırırıq. “Müharibə başlasa, Azərbaycanı dayandıran olmayacaq”

Radik Sarafyan adlı “Facebook” istifadəçisi yazır ki, çox qorxulu vəziyyətlə qarşılaşıblar: “Son günlərdə düşmən tərəfi itkilər versə də, bizdə onlardan daha çoxdur. Gizlədilir. Səbəbsiz uşaqlarımız ölməyə göndərilir. Paşinyan çox inanır ki, ümidimiz puç etməkdə davam edir. Şəxsən hər vasitəyə əl atıb uşağımızı hərbi xidmətdən yayınacağam”.

Xarput Mxitaryan adlı istifadəçi “Odnoklassniki”də paylaşdığı xəbərə əsaslanaraq yazır ki, səsləndirilən düz fikirlər yeni bəzirləri narahət edir? Profilində tarix müəllimi qeyd edilən istifadəçi qeyd edib ki, bız yalan danışırıq. Öz vətəndaş mövqeyimizi nümayiş etdiririk: “Tarixçi kimi onu demək istəyirəm ki, Ermənistanda bu gün ən çox narahatlıq yaradan məqamlardan biri də Qarabağ münaqişəsi ilə bağlıdır. Son günlərdə atışmalar göstərdi ki, müharibə başlasa problemlər çox olacaq. Dünyanın başı koronavirusa qarşı və mənə narahət edən budur ki, indi savas başlasa, Azərbaycanı dayandıran olmayacaq”.

“Bizə tam məhvolma gözləyir”

“Vkontakte” sosial şəbəkə istifadəçilərindən Şaqen Martirosyan adlı bir nəfərin şərhli isə hələ də xüsusilə diqqət çəkir: “Düşmənin ölkə mediasında Bakıdakı yürüşü gördüm, şoka düşdüm. Biz ermənilər torpaq uğrunda, müharibəyə getmək uğrunda yürüşü keçirə bilərikmi? İnanmıram. Dörd il əvvəl apreldə yürüşlərdə Ermənistanın rəsmi dövlət qurumlarından informasiya verirdilər ki, guya hərbi baxımdan Azərbaycanı üstələyirik. Ancaq dördgün-

lən belə məlum olur ki, onun rəhbərliyi altında bizi paracaq gələcək yox, tam məhv olma gözləyir”. Hasmik Virabyan adlı “Twitter” istifadəçisi isə Ermənistan rəhbərliyinin hər sahədə İlham Əliyevə uduzduğunu bu günlərdə gədən döyüşlərdə ölən erməni əsgərlərinin fotosunu paylaşaraq yazıb: “Bir neçə gündən sonra 22 yaşını qeyd edəcəkdən dostum. Sən də hakimiyyətin növbəti qurbanı ol. Paşinyan nə qədər özünü pozitiv əhvalda göstərməyə çalışsa da, nə qədər yalan desə də, həqiqət budur: apreldə döyüşlərdə öldüyü kimi, bu dəfə də bız uduzduq. Azərbaycan bizim da irəliləyə, Qarabağdan da qaçacağıq”.

“Dəhşətli atışmalardan sonra yaranan qorxu hələ canımızdan çıxmayıb”

“Kontakte” sosial şəbəkə istifadəçilərindən Şaqen Martirosyan adlı bir nəfərin şərhli isə hələ də xüsusilə diqqət çəkir: “Düşmənin ölkə mediasında Bakıdakı yürüşü gördüm, şoka düşdüm. Biz ermənilər torpaq uğrunda, müharibəyə getmək uğrunda yürüşü keçirə bilərikmi? İnanmıram. Dörd il əvvəl apreldə yürüşlərdə Ermənistanın rəsmi dövlət qurumlarından informasiya verirdilər ki, guya hərbi baxımdan Azərbaycanı üstələyirik. Ancaq dördgün-

lən belə məlum olur ki, onun rəhbərliyi altında bizi paracaq gələcək yox, tam məhv olma gözləyir”. Hasmik Virabyan adlı “Twitter” istifadəçisi isə Ermənistan rəhbərliyinin hər sahədə İlham Əliyevə uduzduğunu bu günlərdə gədən döyüşlərdə ölən erməni əsgərlərinin fotosunu paylaşaraq yazıb: “Bir neçə gündən sonra 22 yaşını qeyd edəcəkdən dostum. Sən də hakimiyyətin növbəti qurbanı ol. Paşinyan nə qədər özünü pozitiv əhvalda göstərməyə çalışsa da, nə qədər yalan desə də, həqiqət budur: apreldə döyüşlərdə öldüyü kimi, bu dəfə də bız uduzduq. Azərbaycan bizim da irəliləyə, Qarabağdan da qaçacağıq”.

“Dəhşətli atışmalardan sonra yaranan qorxu hələ canımızdan çıxmayıb”

“Kontakte” sosial şəbəkə istifadəçilərindən Şaqen Martirosyan adlı bir nəfərin şərhli isə hələ də xüsusilə diqqət çəkir: “Düşmənin ölkə mediasında Bakıdakı yürüşü gördüm, şoka düşdüm. Biz ermənilər torpaq uğrunda, müharibəyə getmək uğrunda yürüşü keçirə bilərikmi? İnanmıram. Dörd il əvvəl apreldə yürüşlərdə Ermənistanın rəsmi dövlət qurumlarından informasiya verirdilər ki, guya hərbi baxımdan Azərbaycanı üstələyirik. Ancaq dördgün-

Elçin CƏFƏROV, “Azərbaycan”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi təhsil müəssisələri üçün "Yumşaq inventar, yataq ləvazimatları və xüsusi geyimlərin alınması" xərc maddəsi üzrə malların satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 LOT üzrə keçirilir:
LOT-1. "Yumşaq inventar, yataq ləvazimatları və xüsusi geyimlərin alınması" xərc maddəsi üzrə malların satın alınması

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər hər LOT üzrə 300 (üç yüz) manat məbləğində iştirak haqqını aşağıda göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Y.Bakuvı küçəsi, 18 nömrəli ünvandan (əlaqələndirici şəxs - Samir Məmmədov, tel: (+99412) 465 73 48 (daxili 141)) ala bilərlər:

Təşkilat: Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi
Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Sənaye filiali
Kod: 805603
VÖEN: 9900001881
M/h: AZ03NABZ0135010000000002944
S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X
H/h: AZ88İBAZ38030019441856517211
VÖEN: 1500016711

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri (rəsmi blanklarda və möhürlə təsdiq olunmuş qaydada) təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;

- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- tender təklifi zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır;
- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- digər sənədlər.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dilə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri **24.08.2020-ci il saat 16:00-dək**, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatını **01.09.2020-ci il saat 16:00-dək** yuxarıda göstərilən ünvana təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri **02.09.2020-ci il saat 16:00-da** Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi təhsil müəssisələri üçün "Dəftərxana və təsərrüfat xərcləri" xərc maddəsi üzrə malların satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 LOT üzrə keçirilir:
LOT-1. "Dəftərxana və təsərrüfat xərcləri" xərc maddəsi üzrə malların satın alınması

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə 300 (üç yüz) manat məbləğində iştirak haqqını aşağıda göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Y.Bakuvı küçəsi, 18 nömrəli ünvandan (əlaqələndirici şəxs - Samir Məmmədov, tel: (+99412) 465 73 48 (daxili 141)) ala bilərlər:

Təşkilat: Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi
Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Sənaye filiali
Kod: 805603
VÖEN: 9900001881
M/h: AZ03NABZ0135010000000002944
S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X
H/h: AZ88İBAZ38030019441856517211
VÖEN: 1500016711

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri (rəsmi blanklarda və möhürlə təsdiq olunmuş qaydada) təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;

- tender təklifi zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır;
- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- digər sənədlər.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dilə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri **24.08.2020-ci il saat 16:00-dək**, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatını **01.09.2020-ci il saat 16:00-dək** yuxarıda göstərilən ünvana təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri **02.09.2020-ci il saat 15:00-da** Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi təhsil müəssisələri üçün "Digər malların alınması" xərc maddəsi üzrə malların satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 LOT üzrə keçirilir:
LOT - 1. "Digər malların alınması" xərc maddəsi üzrə malların satın alınması

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər hər LOT üzrə 300 (üç yüz) manat məbləğində iştirak haqqını aşağıda göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Y.Bakuvı küçəsi, 18 nömrəli ünvandan (əlaqələndirici şəxs - Samir Məmmədov, tel: (+99412) 465 73 48 (daxili 141)) ala bilərlər:

Təşkilat: Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi
Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Sənaye filiali
Kod: 805603
VÖEN: 9900001881
M/h: AZ03NABZ0135010000000002944
S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X
H/h: AZ88İBAZ38030019441856517211
VÖEN: 1500016711

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri (rəsmi blanklarda və möhürlə təsdiq olunmuş qaydada) təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;

- tender təklifi zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır;
- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- digər sənədlər.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dilə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri **24.08.2020-ci il saat 16:00-dək**, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatını **01.09.2020-ci il saat 16:00-dək** yuxarıda göstərilən ünvana təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri **02.09.2020-ci il saat 17:00-da** Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfathesablı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

DEADLINE EXTENTION REQUEST FOR EXPRESSIONS OF INTEREST CONSULTING SERVICES - INDIVIDUAL CONSULTANTS' SELECTION

Azerbaijan Republic
Agricultural Competitiveness Improvement Project
Loan No./Credit No./ Grant No.: P122812, Ln 8286Az

Assignment title: Support to establishment of Agricultural Insurance Information System (AIIS)

The Government of Azerbaijan and the World Bank is implementing "Agricultural Competitiveness Improvement Project" (ACIP) in Azerbaijan. The overall objective of the Project is to facilitate the access of agricultural producers to markets by strengthening sanitary and phyto-sanitary services, enhancing selected value chains and providing financial services to agribusiness enterprises.

The Project is managed by the Agro Credits and Development Agency (ACDA), which is the Ministry of Agriculture's agency for overseeing international agricultural development projects, primarily through the Project Management Unit (PMU) established within ACDA.

The ACIP (Client) provides support to development of agricultural insurance system in Azerbaijan. ACIP support to the agricultural insurance system will be focused on (i) supporting the AIF with designing the Agrarian Insurance Mechanisms (AIM) and ensuring access of the staff engaged in designing of the AIM to the international best practices.

Job description and Expected Outcomes Agricultural Insurance Information System (AIIS)

The AIIS will be established with the objective to automate conclusion of insurance contracts, handling of insurance claims, conduct insurance risk assessment and process of appointment of independent agrarian insurance experts. The process of setting up the AIIS will be done under the direct guidance and support of consultants provided by Turkish State Agrarian Insurance Company - TARSIM.

The AIIS will include the following 11 modules:

- "electronic cabinet" module;
- information/awareness" module for submission of information notice and registration of notifications sent;
- "integration with other systems" module; implementation of integration processes with other information systems and resources via EIS through the module "Integration with other systems";
- "insurance" module for entering the information required to conclude an insurance agreement, automatic drawing up of insurance and reinsurance contracts, making changes to these agreements;
- "assessment and damage control" module for analysis of data, risk assessment, damage control and quantification, determination of insurance premiums, insurance payments and expenses;
- "expert" module for entering risk analysis and insurance event information, appointment of experts for risk analysis and insurance event, implementation of expert processes, expert assessment;
- "finance and payment" module for conducting electronic payments and calculations;
- "reports" module;
- "administration" module;
- "complaint" module to enter the track information on legal issues;
- "process processing" module for managing processes (collecting, processing, storing information)

The objective of the assignment is to support the Agrarian Insurance Fund (The Client) with setting up the Agrarian Insurance Information System. A team of 10 individual consultants will be formed with primary goal of establishing the AIIS. The assignment will be implemented under direct guidance and supervision of TARSIM specialists. The group will consist of team leader and the following specialists:

- Team Leader - 1 expert
- Business analysts - 3 experts
- Java Developer - 3 experts
- Full-stack (Web) Developer - 1 expert
- DB Developer - 1 expert
- Android Developer - 1 expert

The assignment is expected to be started from August/September 2020 for next 12 months. Timing and working arrangement are full-time engagement.

Qualification and Experience requirements for the Consultant

- Team Leader - 1 expert
  - Higher education in IT, Business Administration, Management, Automation and similar field;
  - Minimum 10 years' experience in the analogical field and at least 5 years' experience in management;

- Participation in the implementation of large-scale local and international projects/Knowledge of COBIT and ITIL standards;
- Business analysts - 3 experts
  - Higher education in IT, Business Administration, Management, Automation and similar field
  - Minimum 7 years' experience in IT field, minimum 4 years' experience in similar position

Participation in large-scale projects/Participation in international projects, international certificates and experience in insurance will be preferred.

Java Developers - 3 experts

- Higher education in IT (or similar) systems;
- Minimum 5 years' experience in similar field;
- Ability to work in the following areas:

Java 8 / Java EE / Java SE; RESTful and SOAP; SQL and PL / SQL; (Spring MVC, Spring Boot desirable desirable); Web servers (Apache Tomcat); Git system;

Full-stack (Web) Developer - 1 expert

- Higher education (information technology preferred)
- Minimum 3 years of similar experience, ability to work in the following areas: Knowledge of PHP, HTML, CSS, JavaScript; Writing Linux and shell scripts; Cloud technologies: Amazon, Rackspace, etc.

- Backgrounds: Gearman, Redis
- Search: Elasticsearch, Sphinx, Solr
- Cache: Memcached, Memcached, APC / OpCache
- Monitoring: Nagios

- Database: MySQL, MongoDB, PostgreSQL, SQL / JSON (Cassandra,)
- Web Services: (SOAP, RESTful)

DB Developer - 1 expert

- Higher education in IT (or similar)
- Minimum 5 years' experience in similar field
- Experience with database (Oracle, PostgreSQL, Knowledge of SQL, PL / SQL, MS SQL Server and Oracle;
- Preferred with International Certificates (Oracle Database Certified Associate, Oracle PL / SQL Developer Certified Associate)

Android Developer - 1 expert

- Higher education (information technology preferred)
- Minimum 3 years' experience in this field;
- Ability to write accurate and readable code;
- Knowledge of Java 8, RxAndroid, Dagger 2, Retrofit 2, GreenDao 3, SQLite, ButterKnife, Glide, Play Services, MVP Design Pattern

General requirements for all positions: Modern knowledge and skills in the field of development of methodological and teaching materials

- Experience in Training/Education is desirable
- Ability to work in a team and leadership skills
- Ability to communicate
- Possibility of regular trips to the regions
- Foreign language skills are desirable (English, Turkish, Russian)
- Experience in insurance is advantageous
- Office programs knowledge

The Agricultural Competitiveness Improvement Project now invites eligible individual consultants to indicate their interest in providing the services. Interested Consultants should provide information demonstrating that they have the required qualifications.

The attention of interested Consultants is drawn to paragraph 1.9 of the World Bank's *Guidelines: Selection and Employment of Consultants under IBRD Loans and IDA Credits & Grants* by World Bank Borrowers, January 2011 edition, revised July 2014 ("Consultant Guidelines"), setting forth the World Bank's policy on conflict of interests.

A Consultant will be selected in accordance with the Individual Consultancy method set out in the Consultant Guidelines.

Expressions of interest must be delivered in a written form to the address below (in person, or by mail, or by fax, or by e-mail) by July 21, 2020.

Agency for Agro Credit and Development under the Ministry of Agriculture of the Republic of Azerbaijan/Agricultural Competitiveness Improvement Project

Attn: Mr. Anar Azimov
Project Director
AZ1108, Ziya Bunyadov avenue 1965, Chinar Park Business Center, BZA.azimov@akia.gov.az; anarazimov@gmail.com; gunelsafaraliyeva@gmail.com; nargiz.acip@gmail.com; n.igandarov@akia.gov.az; firdovsi.ghashirnov@asf.gov.az
Web: www.akia.gov.az

Further information can be obtained at the address above during office hours 09:00 - 18:00

B İ L D İ R İ Ş

"Bakı Metropoliteni" QSC tərəfindən 24 iyul 2020-ci il saat 15:00-da keçirilməsi nəzərdə tutulmuş "Avtomobil, maşın və mexanizmlər üçün sürtkü yağlarının satın alınması" üzrə açıq tenderin vaxtı 18 avqust 2020-ci il saat 15:00-a dəyişdirilmişdir. Bununla əlaqədar iddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün ixtisas göstəricilərinə dair sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 07 avqust 2020-ci il saat 15:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatını isə 17 avqust 2020-ci il saat 15:00-a qədər Portal vasitəsilə təqdim etməlidirlər.

Tender komissiyası

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

İqtisadiyyat Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektiv Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədova əzizi

SEVİL XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin rəhbərliyi və kollektiv Xarici İşlər Nazirliyinin Dövlət Protokolu İdarəsinin rəisi, səfir Pərvin Mirzəzadəyə anası

LAMİYƏ MİRZƏZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektiv Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Dövlət Protokolu İdarəsinin rəisi Pərvin Mirzəzadəyə anası

LAMİYƏ MİRZƏZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Slavyan Universitetinin rektoru, professor Nurlana Əliyeva, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi, professor-müəllim heyəti və Tələbə Gənclər Təşkilatı BSU-nun Filologiya və Xarici dil müəllimliyi fakültəsinin 4-cü kurs tələbəsi Elvin Mirzəyeva və ailə üzvlərinə atası polkovnik

İLQAR MİRZƏYEVİN

şəhid olmasından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Slavyan Universitetinin rektoru, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və professor-müəllim heyəti ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayevə əzizi

RƏNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 538-97-96,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-66, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığıb sahifələndirib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlanlarla barabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 6693
Sifariş 1698
Qiyməti 40 qəpik